

Matyu

ndê ɳawaê ɳayham

Yom whê ɳawaê ɳayham dindec sa-ɳga

Matyu in Yisu ndê ɳacsênomi 12 si dañ, ma in ndê ɳaê dañ bu Liwai (Mak 2:14). Têŋ ɳamata-ɳga in kôm gweleŋ whiŋ gavman Rom-ɳga ma kôc mone takis-ɳga yêc lau Israel-ɳga. Ma tiŋambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ɳacsênom dañ.

Matyu in ɳac Israel-ɳga, ma in to ɳawaê ɳayham dindec gic in dau ndê lau Israel-ɳga ɳawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ têŋ lau Israel-ɳga, naŋ Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabuŋ (naŋ dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa) bu puc yom naŋ in to pi Yisu, naŋ dôŋ, ma bu tōc asê bu yom hoŋ naŋ propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, naŋ ɳandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom naŋ Yisu sôm ma kêdôhôŋ têŋ lau, ma pi gêŋ naŋ in kôm.

Nawaê ɳayham dindec gic waê lau Israel-ɳga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-ɳga hoŋ. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôliŋ (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whiŋ bu lau hoŋ sêsoč in ndê gôliŋ ɳapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom naŋ Yisu sôm têŋ lau Israel-ɳga, ma Matyu to yêc 4:17, naŋ yêc bocdec bu: Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaj anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siŋ.

*Yisu ndê apai ηadēnaŋ
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ηadēnaŋ dindec. In sa akêŋ Dawid ndê, ma Dawid sa akêŋ Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai.

³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, naŋ Peres lu Sera. Peres ndê atu in Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram.

⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon.

⁵ Salmon gêm Rahab, ma inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba.

⁶ Ma Jessi ndê atu in Kinj Dawid.

Dawid gêm Betsiba, naŋ muŋŋga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê.

⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa.

⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah.

⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in Hesekaya.

¹⁰ Hesekaya ndê atu in Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu in Josaya.

¹¹ Ma Josaya ndê atui, naŋ Yekonaya ti ndê assi. Têŋ Josaya ndê têm lau Babilon-ŋga sêngaho lau †Israelŋga su, ma sêkôc ḥac sa si sêndöc gameŋ apa Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga.

¹² Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêmbo gameŋ Babilon-ŋga, naŋ Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinjambu lau Israelŋga sêmbu akêŋ gameŋ Babilon-ŋga sêmeŋ, ma Sealtial kwê Serubabel asê.

¹³ Serubabel ndê atu inj Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu inj Aso.

¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu inj Akim, ma Akim ndê atu inj Eliud.

¹⁵ Eliud ndê atu inj Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu inj Jakob,

¹⁶ ma Jakob ndê atu inj Josep. Josep gêm Maria naŋ kôc Yisu, ɳgac naŋ sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinaj, têŋ Abraham ndê têm ma meŋ têŋ Kinj Dawid ndê têm, Yisu ndê apaŋgaci 14 sêmbo. Ma têŋ Dawid ndê têm ma meŋ têŋ ndoc lau Israel-ɳga sêndöc Babilon, naŋ inj ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têŋ ndoc lau Israel-ɳga sêndöc Babilon, e meŋ têŋ ndoc Maria kôc Kilisi, naŋ apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc inj

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc inj ɳamiŋ dau dec. Nac sêhê inj dinda Maria têŋ Josep su, magoc injlu sêmbo sêwhinj dau dom, ma sêlic bu Maria daê. Inj daê akêŋ Nalau Dabuŋ ndê.

¹⁹ Josep, naŋ sêmasaŋ yom bu nem Maria, naŋ ɳgac gitêŋ, ma bu kôm inj maya sa dom, dec gauc gêm bu hu inj siŋ gelec.

²⁰ Inj kôc gauc dinaŋ su, goc Pômdau ndê aŋela danj hoc dau asê têŋ inj ɳa mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apaŋgac, töc daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Nalau Dabuŋ dau kêŋ balêkoc naŋ mbo inj ɳatac ɳalôm.

²¹ Maria oc kôc balê danj, ma am oc sam inj ndê ɳaê bu †Yisu, ɳahu bu inj oc nem inj ndê lau si yêc ɳac si sac ɳagêyô.”

22 Gêj hoj dinaŋ hôc asê ma bocdinaŋ Pômdau ndê yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ ñandô sa. Inj hoc yom dau asê bocdec bu:

23 Alic su naŋ. Awhê akinj daŋ oc daê e kôc balêkoc ñgac daŋ, ma ñac oc sêsam inj ndê ñaê bu Imanuel. [Ais 7:14]
(Ñaê ‘Immanuel’ dau ñahu bu ‘Anötö mbo whinj yac.’)

24 Têŋ ndoc Josep tapo sa, naŋ inj kôm gitôm Pômdau ndê aŋela gic atu inj, ma kôc Maria sa meŋ mbo inj ndê andu ti inj ndê awhê.

25 Inju sêmbo sêwhinj dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm inj kôc balêkoc dau su. Ma inj sam inj ndê ñaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêysalê Yisu

1 Yisu dinda kôc inj yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-ŋga, têŋ têm Kiŋ †Herod gêm gôlinj mbo. Tiŋambu lau apa ñatô sêhôc asê Jerusalem. Ñac lau tigauc tu sêŋyalê tata-ŋga, ma sêmeŋ akêŋ gameŋ ac pi-ŋga.

2 Sêhôc asê ma sêndac, “Balêkoc naŋ bu ti lau Israel si kinj, naŋ dinda kôc inj yêc nde? Yac alic tata wakuc daŋ pô yac mba gameŋ dec kêŋ puc yac bu inj hôc asê su. Ma yac amenj bu atoc inj sa ti apôŋ haŋduc têŋ inj.”

3 Ñac si yom dinaŋ kôm Kiŋ Herod sö ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-ŋga hoj bocdinaŋ.

4 Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabunjsiga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sa sêpitigeŋ, ma

ndac ɳac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc iŋ yêc malac bocke?”

⁵ Ma sêô iŋ ndê yom ma sêsôm, “Iŋ dinda oc kôc iŋ yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-ɳga. Propet akwa dan to yom pi iŋ muŋ su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameŋ naŋ †Juda ndê tonj sêwêkaiŋ. Malac atu-tu hoŋ naŋ sêyêc Juda ndê gameŋ, naŋ ɳadaŋ hôc gêlêc am su dom, ɳahu bu gôlinwaga naŋ oc sa yêc am, naŋ oc ti ɳac atu tu yob aneŋ lau Israel-ɳga.” *[Mai 5:2]*

⁷ Herod ɳô yom hoŋ dinaŋ su, ma kêŋ ɳac sêsa si. Goc iŋ gic lau tigauc dinaŋ sa tiyaham gelec, ma kip yom sa yêc ɳac, bu bêc bocke tata dau meŋ hôc asê ma ɳac sêlic. Nac sic miŋ yom hoŋ têŋ iŋ su,

⁸ ma iŋ kêkiŋ ɳac bu sêtêŋ malac Betlehem sêndi, ma sôm têŋ ɳac, “Andi anjsalê balêkoc dau, ma têŋ ndoc mac atap iŋ sa, naŋ goc ambu amenj akêŋ ɳawaê têŋ aö bu aö dauŋ waloc, ma watoc iŋ sa.”

⁹ Lau dinaŋ sêŋgô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata naŋ sêlic su yêc ɳac si gameŋ ac pi-ɳga, naŋ wê ɳac gi e kalhac andu naŋ balêkoc yêc, naŋ ɳahô solop.

¹⁰ Nac sêlic tata dau dec kôm ɳac atac ɳayham atu.

¹¹ Sêsoc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôŋ haduc têŋ balêkoc dau ma sêtoc iŋ sa. Goc ɳac sêkac si talhi sa, ma sêkêŋ si awalaun naŋ ɳaoli atu-tu têŋ iŋ kaiŋ gitôm gol, ma a ɳakwi ɳamalu ti gêŋ ɳamalu ɳayham.

¹² Têŋ ndoc dinaŋ Anötö kêŋ puc ɳac ɳa mbê bu sêmbu sêtêŋ Herod sêndi dom. Bocdinaŋ sêlhö sêsa seŋ dan dau-ɳga dan, ma sêmbu sêtêŋ ɳac si gameŋ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsiп Isip si

¹³ Têŋ têm lau tigauc dinaŋ sêhu ɳac siŋ su, Pômdau ndê aŋela daŋ suŋ mbê têŋ Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic iŋ ndu. Bocdinaŋ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinaŋ e tôm aö wakêŋ puc mac.”

¹⁴ Josep ɳô aŋela ndê yom su, goc tisa têŋ ôbwêc dinaŋ ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsiп Isip si.

¹⁵ Ma ɳac sêmbo gameŋ dinaŋ, e Herod mbac ndu su. Ma ɳalêŋ dau dinaŋ dec Pômdau ndê yom naŋ propet daŋ hoc asê muŋ su, naŋ ɳandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aö kagalêm anen atuŋgac sa akêŋ gameŋ Isip-ɳga meŋ. *[Hos 11:1]*

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têŋ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsiп Isip si, naŋ Herod hôŋ lau tigauc bu sêkêŋ ɳawaê têŋ iŋ pi balê dau. Magoc ɳac sêmeŋ dom, dec iŋ kêyalê bu ɳac sêŋsau iŋ, ma iŋ tac ɳandô atu. Goc kêkin iŋ ndê lau siŋ-ɳga sêtêŋ Betlehem si, ma sic balêkoc ɳgac dedec hoŋ ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameŋ ɳamakê-ɳga whinj. Iŋ tap ɳawaê sa su yêc lau tigauc, pi bêc naŋ tata hôc asê ɳac-ɳga, ma bocdinaŋ ɳac sic balêkoc ɳgac dedec e gi tap ɳac naŋ si yala tilu, naŋ hoŋ ndu.

¹⁷ Ma tu dinaŋ-ɳga yom naŋ propet Jeremaya to, naŋ ɳandô sa. Iŋ to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtaŋ daŋgibo atu yêc malac Rama.* Rakel ndê lau wakuc sêtaŋ ɳac si balêkoc naŋ siŋga

* **2:18:** Rama - malac sauŋ daŋ naŋ yêc kêpiŋ Jerusalem.

su. Ma lau daŋ sêtôm bu sênen malô ɳac dom.
[Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeŋ

¹⁹ Tiŋambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê anjela hoc dau asê têŋ Josep ɳa mbê,

²⁰ ma sôm têŋ iŋ, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêŋ gameŋ Israel-ɳga andi. Lau naŋ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, naŋ hoŋ sêmbac ndu su.”

²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ɳac sêmbu sêtêŋ Israel si.

²² Tigen̄ Josep ɳô bu Akelaus gêm gôlin̄ gameŋ Judia-ɳga ô damba Herod su, dec töc dau bu mbu têŋ gameŋ Judia-ɳga ndi. Ma Pômdau kên puc iŋ ɳa mbê bu têŋ gameŋ Galili-ɳga ndi.

²³ Goc ɳac sêtêŋ Galili si, ma sêndöc malac daŋ ɳaê Nasaret. Ma bocdinan̄ yom naŋ propet akwa-kwa sêto muŋ su, naŋ ɳandô sa pi Yîsu. ɳac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam iŋ bu ɳgac Nasaret-ɳga.”

3

*Jon, Ngac Kêku Lau-ɳga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)*

¹ Tiŋambu Jon, Ngac Kêku Lau-ɳga hôc asê gameŋ Judia-ɳga, ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa.

² In̄ sôm têŋ lau, “Anötö ndê gôlin̄ men̄ kêpiŋ su. Bocdinan̄ anem daôm kwí ma ahu mêté sac siŋ.”

³ Gêŋ dau kêkuc yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su bocdec bu:

Njamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa, bocdec bu, ‘Amasan Pômdau ndê sen̄ tisolop. Amasan nem ɳalôm bu akôc iŋ sa.’ [Ais 40:3]

⁴ Jon sôc ɳakwê naŋ sêmasan ɳa kamel ɳamliclhu, ma kic piŋkap yêc iŋ ɳampêbalê. Ma iŋ gêŋ gêŋ bambaliŋ gitôm wakô ma lêp.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêŋ Jon si. ɳac lau akêŋ malac atu Jerusalem ma malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ɳga, ma lau naŋ sêndöc Bu Jordan ɳamakê.

⁶ ɳac sêhoc si sac asê têŋ Jon, ma iŋ kêku ɳac yêc Bu Jordan.

⁷ Ma lau †Palêsaŋ ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêŋ gameŋ naŋ Jon kêku lau mbo, naŋ si. Têŋ ndoc Jon gêlic ɳac iŋ sôm ɳac bocdec bu, “Mac mboc ɳatui mac! Tu sake-ɳga mac alhö amen? Mac akôc gauc pi Anötö ndê tac ɳandê naŋ lau propet sêkêŋ puc yac bu oc meŋ sa, dec gauc gêm bu amen ma alin̄ saŋgu ɳambwa, a?

⁸ Aŋgô! Akôm mêtê ɳayham naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô.

⁹ Ma asôm têŋ daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinaŋ-ɳga Anötö oc kôc yac sa.’ Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindec kwi sêti Abraham ndê atui sêô mac.

¹⁰ A hoŋ naŋ sem ɳandô ɳayham dom, naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ɳamata têŋ ɳawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aö wasôm têŋ mac hoŋ bu ɳgac daŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ɳaclai hôc gêlêc aneŋ su. Aö ɳgac ɳambwa, gitôm dom bu wati iŋ ndê ɳgac akiŋ tu wakenj iŋ ndê atapa-ɳga. Aö dec kaku mac ɳa bu ɳambwa, naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigen iŋ ɳgac dau oc êŋku mac ɳa ɳalau Dabuŋ ti ya.

¹² Inj menj bu êjsahê lau, gitôm ñgac nañ whê wit ñandô ti ñapa kôc, goc gic ñandô sa sôc andu gêj ñandô-ñga gi, ma tuc ñapa sip ya nañ sa ñapanj, nañ gi.”

Jon kêku Yisu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

¹³ Têj dinaj Yisu meñ akêj gamej Galili-ñga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Inj tac whinj bu Jon êjku inj.

¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têj inj ma sôm, “Am bu êmku aö, oc ñayham. Bocke dec am sôm bu aö wañku am?”

¹⁵ Tigej Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmku aö, bu tañkuc lêj solop nañ Anötö kemasaj gwanañ su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êjku inj.

¹⁶ Yisu gêlinj sañgu su ma pi akêj bu meñ. Ma undambê kac sa, ma inj gêlic Anötö ndê Njalau sip meñ gitôm balusi ma sac inj ñahô.

¹⁷ Ma awha dañ sa akêj undambê, nañ sôm bu, “Aö Atunjagac atac whinj-ñga dau dindec. Aö gatisambuc inj ñandô.”

4

Sadanj kêtôm Yisu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tiñambu Njalau Dabuñ wê Yisu sa gamej sawa gi, bu †Sadanj êntôm inj.

² Yisu gêj gêj dañ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tiñambu gêj yô inj ñandô.

³ Ma têŋ dinaŋ Sadaŋ hôc asê iŋ ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ sôm têŋ hoc dindec bu sénem dau kwi ti gêŋ daneŋ-ŋga.”

⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêŋ daneŋ-ŋga ŋambwa kêŋ lau sêndöc tali dom. Nac danja wambu yom hoŋ naŋ Anötö sôm, dec ŋac oc sêndöc tali.’ ”

⁵ Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi malac dabuŋ Jerusalem gi, ma kêŋ iŋ kalhac tlôm dabuŋ ŋapoc lôlôc.

⁶ Ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc êrkiŋ ndê aŋela bu sêyob am, ma sêpê am sa lôlôc bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.’ ”

⁷ Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Sêto yom daŋ tiyham yêc bocdec bu, ‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’ ”

⁸ Goc Sadaŋ kôc iŋ sa, ma lu sêpi lôc baliŋ daŋ si. Ma gamen hoŋ naŋ kiŋ nom-ŋga sem góliŋ, ma kiŋ dau si awa ti gêŋ ŋayham-ŋayham hoŋ, naŋ Sadaŋ tôc têŋ Yisu.

⁹ Ma sôm, “Am bu pôŋ hamduc têŋ aö ma nem akiŋ aö, goc wakêŋ gêŋ hoŋ dec sip am amam.”

¹⁰ Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba, Sadaŋ! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pôŋ hamduc têŋ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiŋ iŋ tawasê.’ ”

¹¹ Têŋ dinaŋ Sadaŋ hu iŋ siŋ, ma aŋela sêmeŋ ma sem akiŋ iŋ.

Yisu gic hu ndê gweleŋ

¹² Tiŋambu †Herod kêkiŋ ndê lau siŋ-ŋga si ma sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. Ma têŋ

ndoc Yisu ḥgô ḥawaē, goc iŋ mbu tēj gamej Galili-
ṅga gi.

¹³ Inj gi ndōc malac Nasaret dom, magoc iŋ gi
ndōc Kapenaom, malac naŋ yēc kēpiŋ Bugictoŋ
Galili-ṅga. Muŋ-ṅga andō †Jakob ndē atu lu, Sebu-
lun lu Naptali sēwēkaiŋ nom yēc gamej dinaj.

¹⁴ Nalēj dinaŋ yom naŋ propet Aisaya to muŋ su,
naŋ ḥandō sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Ḥawē atu daŋ meŋ pō lau naŋ sēndōc Sebu-
lun lu Naptali si gamej naŋ yēc kēpiŋ bugic-
toŋ, ma yēc Bu Jordan ḥamakē. Gamej Galili-
ṅga dinaŋ sēsam bu lau apa si gamej, ma lau
naŋ sēndōc dinaŋ, naŋ sēmbo tōm lau naŋ ḥasec
atu kōm ḥac ahuc, ma tōm lau naŋ sēmpiŋ bu
sēmbac ndu. Magoc kwahic dec sēlic ḥawē atu
su. [Ais 9:1-2]

¹⁷ Tēj ndoc dinaŋ Yisu gic hu ndē gweleŋ nem
mêtē lau-ṅga, ma iŋ hoc yom asē tēj lau bocdec bu,
“Anötö ndē gōliŋ meŋ kēpiŋ su. Bocdinaj anem
daōm kwi, ma ahu mêtē sac siŋ.”

*Yisu mbwēc lau hale tu sēŋkuc iŋ-ṅga
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)*

¹⁸ Tēj bēc daŋ Yisu kēsēlēj mbo Bugictoŋ Galili-
ṅga ḥamakē. Ma iŋ gēlic Saimon naŋ ndē ḥaē daŋ
Pita, lu asi Andru. Inju sēkēj wasaŋ sēmbo, bu inju
ṅgac sēkōc i-ṅga lu.

¹⁹ Goc Yisu sōm tēj inju, “Amlu ameŋ aŋkuc aō,
ma aō wakēj amlu ahē ḥamalac sēmeŋ sēŋkuc aō,
tōm naŋ kwahic dec amlu ahē i.”

²⁰ Ma ḥagahō inju sētec si wasaŋ yēc, ma sēŋkuc
inj.

21 Sêŋsêlêŋ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, naŋ Jems lu Jon. Sêndöc waŋ sêwhinj damba Sebedi, ma sêpô si wasaŋ kic sêmbo. Yisu mbwêc inlu bu sêmeŋ sêŋkuc inj,

22 ma ɻagahô inlu sêhu damba ti waŋ siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

23 Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac yêc gameŋ Galili-ŋga. Inj kêdôhôŋ lau mbo tlôm wêŋga, ma gêm mêtê ɻawaé ɻayham pi Anötö ndê gôliŋ. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoŋ ɻayham sa.

24 Nawaé pi gêŋ dau gêm gameŋ Siria-ŋga hoŋ ahuc, ma tu dinaj-ŋga lau sêkôc ɻac si lau gêmbac hoŋ sêtêŋ Yisu si, ma inj kôm ɻac ɻayham sa. Lau naŋ sêhôc ɻandê atu, lau ti ɻalau sac, lau bôliŋ, ma lau deŋden ti mboloctê, lau ti ɻawapac hoŋ dinaj inj gêm ɻac sa.

25 Ma lau daêsam sêsa si ma sêŋkuc inj. Natô sêmeŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, ma ɻatô akêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga.* Ma ɻatô sêmeŋ akêŋ malac Jerusalem ma malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, ma ɻatô sêmeŋ akêŋ Bu Jordan ɻadanja.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc

(Luk 6:20-23)

1 Têŋ bêc danj Yisu gêlic bu lau daêsam sêŋkuc inj, goc pi lôc danj gi. Inj ndöc sic, ma inj ndê tsêŋomi sêtigasuc inj.

---

* **4:25:** Dekapolis - ɻaê dinaj danem kwi bu 'malac amanju.' Malac amanju dinaj sêyêc Bugictoŋ Galili-ŋga ɻagameŋ têŋ ac pi-ŋga.

- ² Ma iŋ gic hu kêdôhôŋ ɻac ma sôm,
³ “Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêŋgwiniŋ
 dau yêc iŋ aŋgô-ɻga. Iŋ gêlic ɻayham bu kôc ɻac
 sa sêmbo iŋ ndê gôliŋ ɻapu.
- ⁴ Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêndöc ti
 ɻjalôm ɻawapac. Iŋ oc kôm ɻac si ɻjalôm timalô.
- ⁵ Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau ti lêŋ malô ma
 yom malô. Bu ɻac oc sêwêkaiŋ gameŋ nom-ɻga
 sambob.
- ⁶ Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ atac whiŋ
 ndu andô bu sêsa lêŋ gitêŋ eŋ. Iŋ oc nem ɻac
 sa sêti lau gitêŋ ɻandô.
- ⁷ Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ tawalô lau.
 Iŋ oc tawalô ɻac.
- ⁸ Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau ti ɻjalôm ɻawasi.
 ɻac oc sêlic Anötö.
- ⁹ Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêŋsalê lêŋ
 tu sêmbo ti yom malô-ɻga. Iŋ oc sam ɻac bu iŋ
 dau atui awhé ma ɻgac.
- ¹⁰ Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêtap kisa
 sa tu sêsa Anötö ndê lêŋ gitêŋ-ɻga. Iŋ gêlic
 ɻayham bu kôc ɻac sa sêmbo iŋ ndê gôliŋ ɻapu.
- ¹¹ “Têŋ ndoc lau sêkêŋ kisa mac ma sêpu mac ti
 sêŋgôliŋ yom sac daêsam pi mac tu mac aŋkuc aö-
 ɻga, naŋ ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasiŋ
 mac.
- ¹² Atac ɻayham ma atisambuc, bu Anötö oc kêŋ
 ɻjaoli ɻayham têŋ mac yêc undambê. Ma gauc nem
 bu ɻjalêŋ tigeŋ, lau sêkêŋ kisa Anötö ndê lau propet
 naŋ sêmbo muŋ su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ɻawê

13 Ma Yisu sôm, “Dakêj gwêc so sip gêj danenj-
ŋga bu dakôm gêj dau ɻayham. Ma mac ambo lau
nom-ŋga ɻalôm atôm gwêc so. Tigej gwêc so bu
ɻamakic niŋga, oc dakôm ɻamakic sa tiyham ɻalêj
nde? Inj tisac su, ma tambaliŋ siŋ niŋga, ma lau
sêkwê dôrj.

14 “Ma mac ambo nom atôm ɻawê bu pô gamej.
Malac daŋ bu yêc lôc, oc tôm dom bu siŋ dau kwi.

15 Ma têj ndoc datuŋ lam asê, oc taŋgatöc ɻa suc
ahuc dom. Taŋkin sa bu ɻawê pô gamej hoŋ.

16 Bocdinaŋ, akôm mêtê ɻayham yêc lau hoŋ
angô-ŋga, naŋ gitôm mac nem ɻawê bu pô gamej.
Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ɻayham, ma sêmpinj
Damam undambê-ŋga.”

Yisu sôm yom piyomsu ma propet si yom

17 “Gauc nem dom bu aö gamej tu waseŋ Anötö
ndê yom naŋ Moses ti lau propet sêto yêc, naŋ
su-ŋga. Aö gamej tu waseŋ su-ŋga dom, tigej tu
wakôm yom dau ɻandô sa-ŋga.

18 Yomandô, aö wasôm têj mac bu undambê ti
nom bu niŋga, magoc yom ɻalhô sauŋ daŋ oc niŋga
yêc yomsu dom e aö daŋu wandic dabiŋ gêj hoŋ.

19 Asa naŋ kêgilì yomsu naŋ hêganôŋ gêj sauŋ
andô daŋ, me kêdôhôŋ lau ɻatô bu sêkôm bocdinaŋ,
naŋ ti ɻamalac waembâ yêc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu. Magoc asa naŋ daŋga wambu Anötö ndê
yomsu, ma kêdôhôŋ lau ɻatô bu sêkôm bocdinaŋ,
naŋ ti ɻamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.

20 Aŋgô! Lau Palêsai ti tkêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga
sêjsahê ɻaŋga bu sêti lau gitêŋ, tigej aö wasôm têj
mac, bu mac bu ati lau gitêŋ ahôc gêlêc ɻac dom,

dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôlinj
ηapu.”

Yomsu dandic ηamalac ndu-ηga ηahu

21 Ma Yisu sôm têj ηac, “Mac aŋyalê yom naŋ Anötö kēn têj abanji bocdec bu, ‘Ndic ηamalac ndu dom.’ Ma ‘Asa naŋ bu ndic ηamalac ndu, naŋ oc tap ηagêyô sa.’

22 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm têj mac, bu asa naŋ tac ηandê têj ηamalac daŋ, naŋ oc tap ηagêyô sa gitôm inj naŋ gic ηamalac ndu. Ma mac nem ηagôlinj daŋ sôm bu lau atu-tu sêmatôc ηamalac naŋ sam ndê asidôwa bu ηamalac gauc mbasi-ηga. Magoc aö wasôm têj mac, bu asa naŋ sôm yom kaiŋ dinaj, naŋ gitôm bu tap ηagêyô lambwam-ηga sa.

23 “Bocdinaŋ têj ndoc am bu lic om ma bu kēŋ nem da têj Anötö, ma bu gauc nem yom daŋ yêc amlu ηamalac daŋ ηasawa,

24 naŋ goc hu nem da siŋ yêc alta ηamakê ma sa ndi tap ηamalac dau sa. Gêŋ ηamata-ηga amlu amasaŋ yom naŋ yêc amlu ηasawa, goc mbu ndi ma kêŋ nem da têj Anötö.

25 “Ma am nem tôp bu yêc ηamalac daŋ, ma inj bu wê am têj ηgac êmatôc yom-ηga ndi, naŋ êmasaŋ yom têj inj ηagahô, têj ndoc amlu aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ηgac dau oc kêŋ am têj ηgac êmatôc yom-ηga dom. Bu mba, mboe ηgac êmatôc yom-ηga oc kêŋ am têj ηgac yob gapocwalô-ηga, ma inj êmbaliŋ am sôc gapoc-walô ndi.

26 Aö wasôm yom ηandô têj am, am oc ndöc gapocwalô ηapaŋ e am ndic nem tôp hoŋ pacndê.”

Yomsu mockaiŋ-ηga ηahu

27 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘*Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom.*’

28 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm têŋ mac, ŋgac daŋ bu tahê awhê daŋ e ŋalôm ŋagalac, naŋ gitôm iŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga têŋ iŋ su, yêc iŋ ndê ŋalôm.

29 “Am tanôm daŋga bu hê am têŋ sac, goc kip tanôm dinaŋ sa ma êmbalinŋ niŋga. Am tanôm daŋ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiŋambu Anötö kêŋ am sip ya lambwam-ŋga ti ŋamlic sambuc ndi.

30 Ma amam daŋga bu tim am, goc tim kic ma êmbalinŋ niŋga. Amam daŋ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tiŋambu sip ya lambwam-ŋga ti ŋamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ dom

31 “Ma Moses to yom daŋ bocdec bu, ‘*Ngac daŋ naŋ gauc gêm bu hu nawhê siŋ, naŋ kêŋ bapia sêhu dau siŋ-ŋga têŋ nawhê, goc hu iŋ siŋ.*’

32 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu yom tigeŋ yêc bu ŋgac hu iŋ nawhê siŋ, naŋ awhê dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whinŋ ŋgac daŋ. Ngac daŋ bu hu nawhê siŋ ŋambwa, naŋ kôm iŋ ti awhê mockaiŋ-ŋga. Ma ŋgac wakuc daŋ bu nem awhê dau, naŋ

kôm mêtê mockainj-ŋga* whinj.”

Dasôm yom tidôŋ goc dakôm ŋandô sa

33 “Mac aŋyalê yom daŋ tiyham naŋ Anötö kēŋ têŋ abaŋi bocdec bu, ‘*Yom bocke naŋ mac amatiŋ tidôŋ, naŋ akôm popoc dom,*’ ma ‘*Yom naŋ mac bu apuc dôŋ bu yomandô yêc Pômdau aŋgô-ŋga, naŋ akôm ŋandô sa.*’

34-35 Magoc aö wasôm têŋ mac, bu asôm yom daŋ tu apuc nem yom dôŋ-ŋga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôŋ-ŋga dom, ŋahu bu Anötö iŋ undambê ti nom ŋadau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kêyalinj malac dau sa ti iŋ ndê kinj atu ndê malac.

36 Ma asôm yom pi nem ŋagôlôŋ dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauŋ daŋ tisêp me tiyec.

37 Asa bu lôc bu kôm gêŋ daŋ, naŋ sôm ‘Aêc, aö wakôm,’ ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aö wakôm dom.’ Yom ŋatô bocke naŋ mac asôm tu apuc yom dau dôŋ-ŋga, naŋ meŋ akêŋ Sadanj ndê.”

Daô sac naŋ sêkôm têŋ yac, naŋ dom

38 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘*Namalac daŋ bu ndic am tanôm tisac, naŋ ndic iŋ ndê*

* **5:32:** Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Ngac daŋ bu hu ndê nawhê siŋ ŋambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ŋatô oc gauc nem bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ tu iŋ kôm mêtê mockainj-ŋga whinj ŋgac daŋ, ma bocdinaŋ ŋac oc sêlic iŋ tôm awhê mockainj-ŋga. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Têŋ ndoc awhê dinaŋ nakweŋ hu iŋ siŋ, goc iŋ oc nem ŋgac wakuc. Tigeŋ Anötö gêlic bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ ŋambwa, dec iŋlu si yom sênem dau-ŋga gacgeŋ yêc. Bocdinaŋ awhê dau lu nakweŋ wakuc sêkôm mêtê mockainj-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.

ô. Ma asa naŋ tuc nem ɻalhôm daŋ dulu, naŋ tuc iŋ ndê dulu ô.’

³⁹ Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac naŋ lau sêkôm têŋ mac, naŋ dom. Daŋ bu tap am sip alim andô daŋga, naŋ kêŋ daŋga bu iŋ ndic whinj.

⁴⁰ Ma ɻgac daŋ bu wê am têŋ lau sêmatôc yom-ŋga, ma iŋ tac whinj bu am nemlhi iŋ ɻa am nem gêŋ sauŋ daŋ, goc kêŋ nem gêŋ atu têŋ iŋ whinj.

⁴¹ Ma lau †Rom-ŋga si ɻgac siŋ-ŋga daŋ bu kac yom am bu hoŋ iŋ ndê wapa seŋ ɻasawa apê, goc hoŋ wapa dau êmsêlêŋ seŋ ɻasawa balinj whinj iŋ ndi.

⁴² Émgamiŋ nem gêŋ têŋ lau naŋ sêteŋ gêŋ têŋ am, naŋ dom, ma daŋ bu ndac am bu nem iŋ sa ɻa gêŋ daŋ, naŋ puc dômwêm iŋ dom.”

Atac whinj nem ɻacyo

(Luk 6:27-36)

⁴³ “Ma mac anyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘Atac whinj nem lau meŋpaŋ am-ŋga,’ ma yom naŋ lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem ɻacyo.’

⁴⁴ Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu atac whinj nem ɻacyo, ma atenj mbec tu lau naŋ sêkêŋ kisa mac-ŋga.

⁴⁵ Mac bu akôm boc-dinaŋ, goc Damam undambê-ŋga oc sam mac bu iŋ atui awhê ma ɻgac. Iŋ dau kêŋ ndê ac pi pô lau sac ti lau ɻayham, ma kêŋ u gic lau gitêŋ ti lau naŋ sêsa lêŋ giso.

⁴⁶ Lau sac ma lau naŋ sêkôc takis-ŋga atac whinj lau naŋ atac whinj ɻac, ma sêtec lau naŋ sêtec ɻac. Mac bu aŋkuc ɻac si mêtê, dec tu sake-ŋga Anötö oc lic mac ɻayham?

47 Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ɻatô. Bocdinaŋ mac bu atoc nem asidôwai tawasé sa, dec tu sake-ŋga Anötö oc lic mac ɻayham hôc gêlêc lau sambuc?

48 Akôc gauc pi yom hoŋ dinaj, ma akôm mêtê solop en, tôm Damam undambê-ŋga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakiŋ gitêŋ ɻatô

1 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakiŋ anem akiŋ Anötö-ŋga tu bu lau sêlic e sêmpin mac-ŋga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpin mac-ŋga, oc atap nem ɻaoli daŋ sa yêc Damam undambê-ŋga dom.”

Mêtê dakêŋ gêŋ têŋ lau-ŋga

2 “Bocdinaŋ têŋ ndoc am bu nem lau ɻalôm sawa sa, naŋ goc sêc gêŋ dau ahuc. Ndic dahuc taŋ bu kêŋ puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-ŋga naŋ sêtoc dau sa, naŋ sêkôm bocdinaŋ yêc lôm wê-ŋga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpin ɻac. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpin ɻac, dinaj ti ɻac si ɻaoli sambuc naŋ sêkôc sa su.

3 Tigen têŋ ndoc am bu kêŋ gêŋ têŋ lau ɻalôm sawa, naŋ siŋ ma kêŋ gelec têŋ ɻac, ma yob bu lau daŋ sêŋgô ɻayom dom.

4 Bocdinaŋ am nem mêtê kôm yác lau-ŋga oc yêc siŋ dau. Ma Damam naŋ gêlic gêŋ naŋ yêc siŋ, naŋ oc kêŋ ɻaoli têŋ am.”

Mêtê dateŋ mbec-ŋga (Luk 11:2-4, 9-13)

5 “Ma tēj ndoc am bu tej mbec, naŋ tej tōm lau sētim yom lau-ŋga dom. Nac atac whinj bu sēteŋ mbec sēlhac lōm wē-ŋga ti seŋ ŋamakē, tu bu lau sēlic ma sēmpīŋ ŋac-ŋga. Yomandō aō wasōm tēj mac bu lau si sēmpīŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sēkōc sa su.

6 Tēj tēm am bu tej mbec, naŋ goc sōc nem andu ŋalōm ma sēc gatam ahuc, ma tej mbec tēj Damam yēc malam naŋ lau dan sēlic dom. Ma Damam naŋ kēyalē gēŋ naŋ yēc siŋ dau, naŋ oc kēŋ ŋaôli tēj am.

7 “Ma tēj tēm mac bu aten mbec, naŋ aten mbec baliŋ tōm lau sambuc dom. Nac gauc gēm bu mbec dau oc ŋandō sa tu ŋac si yom ŋalhō daēsam-ŋga.

8 Aŋkuc ŋac si gēbōm dom, bu Damam kēyalē gwanaŋ su, gēŋ naŋ mac apōnda.

9 Bocdinaŋ aten mbec bocdec bu:

Damanj, am naŋ mbo undambē. Am nem ŋaê lau sēnem dabuŋ maŋ.

10 Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau. Kēj lau danja wambu nem yom ŋapep yēc nom, gitōm yēc undambē.

11 Kēj yac mba gö tēj ac dindec.

12 Suc yac mba sac ŋatōp kwi, tōm yac asuc lau naŋ sēkōm sac tēj yac, naŋ si sac ŋatōp kwi.

13 Yob yac tēj lētōm bu tap yac sa dom, ma tēj ŋgac sac Sadanj bu kōm yac ŋayom dom.

14 Mac bu asuc lau naŋ sēkōm sac tēj mac, naŋ si sac kwi, goc Damam undambē-ŋga oc suc mac nem kwi bocdinaj.

15 Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinaj.”

Mêtê dahu gêj daneñ-ŋga siñ tu danem akiñ Anötö-ŋga

¹⁶ “Ma têj têm mac bu ahu gêj daneñ-ŋga siñ tu anem akiñ Anötö-ŋga, nañ akôm anjôm andô masinj-masinj tôm lau sêtim yom lau-ŋga sêkôm, nañ dom. Lau dinanj sêkôm arjô andô tisac, bu lau sêlic ma sênyalê bu ñac sêhu gêj daneñ-ŋga siñ ma tu dinanj-ŋga sêmpij ñac. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpij ñac, dinanj ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su.

¹⁷ Bocdinanj têj têm mac ahu gêj daneñ-ŋga siñ tu anem akiñ Anötö-ŋga, nañ alin bu ma amasañ daôm ñapep.

¹⁸ Ma ñalêj dinanj lau dañ oc sênyalê dom bu mac ahu gêj daneñ-ŋga siñ. Tigeñ mac nem Damam nañ mbo siñ dau, nañ kêyalê gêj hoñ nañ yêc siñ dau, ma bocdinanj oc kêj nem ñaôli têj mac.”

*Taŋsalé awa ñandô undambê-ŋga
(Luk 12:33-34)*

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neñ, ma u oc nôm gêj dau tibalê, ma lau kañ oc sênenem kañ sa.

²⁰ Apo gêj undambê-ŋga sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc señ su dom, ma gitôm dom bu lau kañ sêsoç sêndi bu sênenem kañ.

²¹ Aö gasôm yom dinanj, ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôj ñapañ.”

*Namalac si tandô gitôm ya ñawê
(Luk 11:33-36)*

²² “Namalac si tandô gitôm ya ñawê nañ tôc señ têj ñac. Bocdinanj mac nem tanôm bu wê mac asa lêj

ηayham, goc mac nem ηamlic ηagēñ hoñ oc yēc ηawē ηalōm eñ.

²³ Magoc tanôm bu wê mac asa lêñ sac-ŋga, goc mac gacgeñ ambo ηasec ηalōm. Bocđinaj mac bu gauc nem bu ambo ηawē ηalōm, magoc asa lêñ ηasec-ŋga, nañ dec ηasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akin ηadau lu dom

²⁴ “Namalac danj gitôm dom bu nem akin ηadau lu, bu iñ oc tec danj, ma atac whiñ danj, me sap danj dôñ ma pu danj. Ma mac bocđinaj, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ŋga lu-lu sa ti mac nem ηadau.”

Dahêgo dauñ dom (Luk 12:22-32)

²⁵ “Tu dinañ-ŋga dec ahêgo daôm dom tu gêñ aneñ-ŋga ti anôm-ŋga, me tu ηakwê asôc-ŋga. Anötö kêñ mac ambo tamli, ma gêñ dinañ iñ gêñ atu. Gêñ daneñ-ŋga iñ gêñ atu dom. Ma Anötö kêñ mac nem ηamlic ηagēñ hoñ, ma gêñ dinañ iñ gêñ atu. Ηakwê asôc-ŋga iñ gêñ atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. Ήac sêsô gêñ dom, sêhoñ gêñ ηandô ma sic sa sôc andu gêñ ηandô-ŋga dom. Tigeñ Damam undambê-ŋga gôlôm ηac. Ma iñ tac whiñ mac ηamalac hôc gêlêc mbac hoñ su.

²⁷ Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-ŋga?

²⁸ “Tu sake-ŋga mac nem ηalōm ηawapac tu ηakwê asôc-ŋga? Akôc gauc pi ηaola ηayham nañ sêpo sêlhac kwañ ηalōm, nañ sêkôm gweleñ ti sêmasañ ηakwê dom.

29 Tigeñ aö wasôm têj mac bu Kiñ Solomon iñ sôc ɻakwê ɻayham andô, magoc iñ ndê gôlôj ti ɻawasi hôc gêlêc ɻaola dinaj danj su dom.

30 O mac lau nañ akêj whinj gwalec, aŋgô! Kwañ ti ɻaola nom-ŋg a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêj ya neñ su. Magoc Anötö kêj gêj dau ti ɻadalô ɻayham, ma yob ɻapep. Ma bocdinañ anyalê bu yom ɻandô, iñ oc yob mac, ma kêj ɻakwê têj mac whinj.

31 Bocdinañ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daneñ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ɻakwê bocke?’ lec dom.

32 Lau sambuc nañ sênyalê Anötö dom, nañ sêhêgo dau tu gêj hoñ dinañ-ŋga, tigeñ Damam undambê-ŋga kêyalê su bu mac apônda gêj hoñ dinaj.

33 Gêj ɻamata-ŋga akôm ɻan̄ga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôliñ ɻapu, ma bu asa iñ ndê lêj gitêj. Ma iñ oc yob mac tu gêj nom-ŋga-ŋga whinj.

34 “Bocdinañ ambo ti nem ɻalôm ɻawapac tu gêj lañsê-ŋga dom. Ahu siñ yêc e lañsê dau hôc asê. ɻawapac bêc tigeñ-ŋga nañ gitôm bêc tigeñ dinaj.”

7

Dapu lau ɻambwa dom (Luk 6:37-42)

1 Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ɻambwa tu ɻac si lêj ti sakin-ŋga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-ŋga dom.

2 Bu Anötö oc êjsahê mac tôm mac ajsahê lau, ma nem dôhôj mac nem lêj ti sakin tôm dôhôj nañ mac am dôhôj lau si.

3 “Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêŋ golop sauŋ naŋ yêc nem asidôwa tandô, tigen gêŋ golop atu naŋ yêc am daôm tanôm, naŋ gêlic apu?”

4 Ma bocke am sôm têŋ nem asidôwa, ‘Aö bu wakôc gêŋ golop naŋ yêc am tanôm, naŋ sa.’ Tigen gêŋ golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc?

5 Am ŋgac tim yom lau-ŋga! Kôc gêŋ golop atu sa yêc daôm tanôm muŋ e tanôm ŋawa sa, naŋ goc kôc gêŋ golop sauŋ dinan̄ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêŋ dabuŋ ŋapep

6 “Akêŋ gêŋ dabuŋ têŋ giam dom, b u oc sêkac dau kwi ma sêseŋ mac. Ma ambalin̄ nem gôlôn̄ ŋayham têŋ bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö inj ŋadau bu kêŋ gêŋ têŋ yac-ŋga

7 “Ateŋ gêŋ têŋ Anötö, dec oc akôc ŋandô, aŋsalê inj ti ndê lêŋ, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêc su têŋ mac.

8 Bu Anötö kêŋ gêŋ têŋ lau hoŋ naŋ sêndac inj, ma lau hoŋ naŋ sêŋsalê inj ti ndê lêŋ, naŋ oc sêtap sa, ma ŋac naŋ sêmati gatam naŋ oc lêc su têŋ ŋac.

9 “Mac dambai aŋgô! Nem balê dan̄ bu teŋ gö têŋ am, dec am oc kêŋ hoc têŋ inj, a?

10 Ma bu teŋ i oc kêŋ mboc sac têŋ inj, a?

11 Mba! Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa ŋa gêŋ ŋayham. Magoc Damam naŋ mbo undambê inj gitêŋ eŋ, ma oc kêŋ gêŋ ŋayham-ŋayham eŋ têŋ lau naŋ sêteŋ inj.

12 Akôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ, gitôm mêtê ŋayham naŋ mac atac whin̄ bu sêkôm têŋ mac. Yom hoŋ naŋ Moses ti lau propet sêto, naŋ hêganôŋ yac dakôm mêtê ŋayham bocdinan̄.”

Yom seŋ lu-ŋga

¹³ “Aŋsahê ɳaŋga bu atap gameŋ andöc tamli ɳapanŋ-ŋga sa, magoc aŋyalê bu gatam gameŋ dinanŋ-ŋga iŋ gatam sauŋ. Bu gameŋ andinjam-ŋga dê yêc, ma seŋ têŋ gameŋ dau iŋ seŋ atu, ma ɳagatam atu bocdinaŋ. Lau daēsam sêsa seŋ atu dinaŋ, ma oc sêšôc gatam atu dau.

¹⁴ Magoc gameŋ dandöc taŋli ɳapanŋ-ŋga ɳagatam iŋ gatam sauŋ, ma seŋ têŋ gameŋ dinanŋ iŋ seŋ atu dom, ma lau daēsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propret tasaŋ

¹⁵ “Ayob daôm tu propret tasaŋ-ŋga. Nac sêtôm giام pôm naŋ sêmpaŋ dau ahuc ɳa domba ɳamlic, tu bu sêti gasuc domba-ŋga ma sêseŋ ɳac su. ɳalêŋ tigeŋ propret tasaŋ oc sêtêŋ mac sêloc tu sêŋsau mac-ŋga.

¹⁶ Aŋsahê ɳac si lêŋ dec tôm bu mac aŋyalê bu ɳac lau tasaŋ. ɳalêŋ tigeŋ, yac dalic a ɳandô ma tanyalê a dau bu ɳayham me sac. Oc tôm dom bu dahinŋ ɳandô ɳayham yêc a sac.

¹⁷ Yomandô! A ɳayham sem ɳandô ɳayham, ma a sac sem ɳandô sac.

¹⁸ A ɳayham daŋ gitôm dom bu nem ɳandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem ɳandô ɳayham.

¹⁹ Ma a hoŋ naŋ sem ɳandô sac, naŋ oc sêlêŋ su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neŋ su.

²⁰ Bocdinaŋ aŋsahê propret si lêŋ, ma aŋyalê ɳac bu propret ɳayham me sac.”

Pômdau kêyalê iŋ ndê lau su

²¹ “Lau daēsam sêsam aö bu, ‘Pômdau,’ tigeŋ ɳac hoŋ oc sêtap gameŋ undambê-ŋga sa dom.

Mba! Lau naŋ daŋga wambu Damaŋ undambê-ŋga ŋapep, ma sêkôm mêtê tôm iŋ atac whiŋ, naŋ oc sêtap undambê sa.

22 Têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ lau tasaŋ daêsam oc sêšôm têŋ aö bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atiŋ ŋalau sac su ma akôm gêŋ dalô daêsam am am aŋôm. Bocdinaŋ kôc yac sa.’

23 Tigenj aö wasôm têŋ ŋac bu, ‘Aö kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc aö! ’ ”

*Yom gôliŋ pi ŋgac lu naŋ sêkwê andu
(Luk 6:46-49)*

24 “Lau naŋ sêŋgô aneŋ yom ma sêkôm ŋandô sa, naŋ sêtôm ŋgac tigauc naŋ kwê ndê andu kalhac nom ŋanŋga ma kêŋ hoc kêgapiŋ alhö dôŋ.

25 Têŋ ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ŋadinda hôc pi andu dau, naŋ andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiŋ dôŋ.

26 Magoc lau naŋ sêŋgô aneŋ yom ma sêkôm ŋandô sa dom, naŋ sêtôm ŋgac gauc mba naŋ kwê ndê andu kalhac nom babalê.

27 Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc ŋadinda hôc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

28 Yisu gic bata ndê yom dinaj, ma lau hoŋ sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga.

29 Nahu bu yom naŋ iŋ kêdôhôŋ têŋ ŋac naŋ yom ti ŋaclai, hôc gêlêc lau Israel-ŋga si kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga si yom hoŋ su.

8

*Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)*

1 Yisu sip akêj lôc meñ, ma lau daêsam sêjkuc inç.

2 Ma ñgac danj ti gêmbac tleprasi têj inç gi, goc pôj haduc ma sôm, “Pômdau. Am bu tac whiñ dec gitôm bu am oc kôm aö ñamlic ñawasi sa.”

3 Yisu kêmâtôc amba sa gi ma kêmasec inç, ma sôm, “Aö atac whiñ, dec wasôm têj am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô ej gêmbac hu inç siñ, ma inç ñamlic ñayham sa.

4 Ma Yisu sôm têj inç, “Am ñgô! Gêj nañ kwahic dec hôc asê am, nañ sôm asê têj lau danj dom. Tigeñ têj tâbabuñsiga ndi, tôc daôm têj inç bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêj da tôm yomsu nañ Moses kêj têj yac. Ma ñalêj dinaj lau hoñ oc sênyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

*Ngac bata siñ-ñga danj kêj whiñ ñañga
(Luk 7:1-10)*

5 Tiñambu Yisu sôc malac Kapenaom gi. Ma ñgac bata Rom-ñga danj, nañ gêm gôlinj lau siñ-ñga 100, nañ têj inç gi ma ndac inç bu nem inç sa.

6 Inç sôm, “Pômdau, aneñ ñgac akinj danj ndöc bôliñ. Inç yêc andu ñapanj ma késahê ñandê atu.”

7 Ma Yisu sôm têj inç, “Aö oc waloc ma wakôm inç ñayham sa.”

8 Tigeñ ñgac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ñgac atu ma aö ñgac apa, dec mayanj dauñ bu am sôc aneñ andu. Tigeñ aö kayalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ñgac akinj oc ñayham sa.

9 Bu aö dauñ dañaj wambu lau nañ si ñaclai hôc gêlêc aö neñ, ma aneñ lau siñ-ñga dañga wambu aö. Aö bu wasôm têj danj, ‘Am ndi!’ goc inç oc ndi. Ma bu wasôm têj danj, ‘Am mweñ,’ goc inç oc meñ.

Ma bu wasôm têj aneŋ ɳgac akiŋ bu kôm gêŋ daŋ, goc iŋ oc kôm.”

¹⁰ Yisu ɳgô ɳgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têj lau naŋ sêŋkuc iŋ bu, “Yomandô wasôm têj mac, bu yêc lau Israel hoŋ aö gatap ɳac si daŋ naŋ kêŋ whiŋ ɳaŋga gitôm ɳgac Rom-ɳga dindec, naŋ sa dom.

¹¹ Aŋgô! Lau daêsam naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêmeŋ akêŋ nom ɳabatiŋ hoŋ, ma sêtap mwasiŋ atu sa yêc undambê sêwhiŋ Abraham, Aisak ma Jakob.

¹² Tigeŋ lau Israel daêsam naŋ gauc gêm bu sic waê bu sêndöc undambê, naŋ Anötö oc êmasuc ɳac su sêndöc gameŋ ɳasec-ɳga, ma sêtaŋ ti lhö êŋsiŋ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinaŋ têj lau hoŋ su, goc sôm têj ɳgac bata, “Am lhö mbu ndi. Aö oc wakôm am nem ɳgac akiŋ dinaŋ ɳayham sa, tôm am kêŋ whiŋ.” Ma têj ndoc dau dinaŋ gêmbac hu ɳgac akiŋ dau siŋ, ma iŋ ɳayham sa.

*Yisu kôm lau daêsam ɳayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Tiŋambu Yisu têj Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ɳandê atu ma yêc.

¹⁵ Yisu têj iŋ gi ma kêmasec iŋ amba, goc gêmbac hu iŋ siŋ. Ma iŋ tisa, ma ndê gêŋ daneŋ-ɳga ma kêŋ têj Yisu.

¹⁶ Têj telha dinaŋ ac gi sip su, g oc lau malac-ɳga sêkôc lau daêsam naŋ ɳalau sac sêmbo ɳac si ɳalôm, naŋ sa sêtêj Yisu si. Ma iŋ gic atu yom, goc ɳalau sac sêhu lau dau siŋ, ma iŋ kôm lau gêmbac hoŋ ɳayham sa.

17 Nalêj dau dinañ yom nañ propet Aisaya sôm su nañ dec ñandô sa. Muñ-ŋga inj to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inj hôc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-ŋga. *[Ais 53:4]*

*Lêj taŋkuc Yisu-ŋga
(Luk 9:57-62)*

18 Têj bêc danj Yisu gêlic lau daêsam sêngihi inj ahuc, goc sôm têj ndê tñgacsêñomi bu sêlom bugictoñ ma sêpi dañga sêndi.

19 S êmasanj dau sêmbo ma kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga danj meñ ma sôm têj inj, “Kêdôhôŋwaga, aö bu waŋkuc am, wawhiñ am watêj gameñ bocke nañ am oc ndi.”

20 Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hoctsñ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si ɻaic yêc, tigen †Ñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-ŋga mba.”

21 Ma sêñom danj sôm têj inj, “P ômdau, aö bu waŋkuc am, magoc gêj ñamata-ŋga aö wandi wambo wawhiñ aneñ lau e añsuhuñ damaj su nañ.”

22 Tigen Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aö, nañ gêj ñamata-ŋga. Tec lau batê sêñsuhuñ lau batê.”

*Yisu kôm bu ñamponj timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

23 Yisu sôm yom dinañ su, goc pi wañ danj gi. Ma inj ndê ñgac-sêñomi sêñkuc inj ma sêpi wañ sêwhirñ.

24 Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponj sa gic sip wañ, e kêpiñ bu wañ pac. Tigen Yisu yêc bêc yêc wañ.

25 Dec sêtêŋ iŋ si, sêuŋ iŋ sa ma sêšôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandiŋaŋ.”

26 Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, “O mac lau naŋ akêŋ whinj gwalec. Tu sake-ŋga mac atöc daôm?” Goc iŋ tisa ma sôm yom ŋaŋga têŋ mbu ti bu ŋamponj, ma gameŋ ŋaŋeŋ sa.

27 Ma ŋac hoŋ sêhêdaê ma sêšôm têŋ dandi, “Ei! Iŋ ŋgac kaiŋ bocke? Bu gêŋ hoŋ sêšôc iŋ ndê yom ŋapu, ma mbu ti bu sêwhinj.”

*Yisu soc ŋalau sac su yêc ŋgac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

28 Nac sêhôc asê bugictoŋ ŋadaŋga ma sêšôc lau Gadala-ŋga si gameŋ si. Ma yêc dindê ŋgac lu sêsa akêŋ ôm sêhô-ŋga ma sêtêŋ Yisu si. Inlu ŋgac lu naŋ ŋalau sac sêmbo inlu ŋalôm, ma sêkôm inlu sêti ŋgac pôm. Ma bocdinan̄ lau hoŋ sêtöc inlu ma sêmbo ahê inlu, ma inlu sêndöc ôm sêhô-ŋga ŋapaŋ.

29 Têŋ ndoc inlu sêhôc asê Yisu, naŋ ŋalau sac naŋ sêmbo inlu ŋalôm, naŋ sêmbwêc bocdec bu, “O Anötö ndê Atu! Am bu kôm sake têŋ yac? Têm bu Anötö êmatôc yac-ŋga yêc dôŋ yêc. Ma bocke am kwahic dec mweŋ bu kôm yac ŋayom?”

30 Bôc ton̄ atu daŋ seŋ gêŋ sêmbo ahê gameŋ naŋ ŋac sêlhac.

31 Goc ŋalau sac sêteŋ Yisu bu, “Am bu soc yac su, naŋ kêŋ yac asip bôc ŋalôm.”

32 Ma in sôm têŋ ŋac, “Andi!” Goc sêhu ŋgac lu dinaŋ siŋ ma sêšôc bôc ŋalôm si. Ma bôc hoŋ sênti sêsiŋ salic sac, sêsiŋ bugictoŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac sêmbac ndu.

33 Lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, goc sêlhö sêsa malac si, ma sic miŋ têŋ lau malac-ŋga pi gêŋ hoŋ

dinaŋ, ma pi gêŋ naŋ Yisu kôm têŋ ŋgac lu ti ŋalau sac.

³⁴ Ma lau malac-ŋga hoŋ sêsa sêtêŋ Yisu si, ma têŋ ndoc sêlic in, naŋ sêteŋ in bu hu ŋac si gameŋ sin.

9

*Yisu kôm ŋgac bôliŋ dan ŋayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)*

¹ Goc Yisu pi waŋ gi ma gic bugictoŋ kic, ma têŋ in ndê malac Kapenaom gi.

² Ma lau gameŋ dinaŋ-ŋga sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ dan yêc sac dan ma sêtêŋ Yisu si. In gêlic bu ŋac sêkêŋ whin in, dec sôm têŋ ŋgac bôliŋ dau, “Aneŋ balê, atac ŋayham sa. Kwahic dec aö oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô s êŋgô Yisu ndê yom dau, goc sêšôm têŋ dandi, “Ngac dê ndê yom sac sambuc! Anötö tigen gitôm bu suc sac kwi.”

⁴ Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc ndac ŋac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom sac yêc nem ŋalôm?

⁵ Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm têŋ ŋgac dau bu, ‘Aö wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinaŋ aö wasôm têŋ in bu, ‘Tisa ma êmsêlêŋ.’

⁶ Ma têŋ ndoc mac alic bu aneŋ yom dinan ŋandô sa, goc aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Namalac ndê Atu yêc nom, bu suc ŋamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm têŋ ŋgac bôliŋ bu, “Tisa ma hôc nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi!”

⁷ Goc ŋgac dau tisa ma kölhö têŋ ndê andu gi.

⁸ Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau sêhêdaê ŋandô, ma sêmpin Anötö naŋ kêŋ ŋaclai bocdinaŋ têŋ ŋamalac.

*Yisu kēgalêm Matyu bu êjkuc iŋ
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kēsêlêŋ gi ma gêlic ŋgac dan ɳaê Matyu naŋ ndöc ndê mala kôc takis-ŋga. Ma iŋ sôm têŋ iŋ, “Êmkuc aö!” Goc Matyu tisa ma kékuc iŋ.

¹⁰ Tiŋambu Yisu gêŋ gêŋ ndöc Matyu ndê andu ɳalôm, ma lau daësam sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêndöc sêwhinj Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi. Nac lau sêkôc takis-ŋga ti lau ɳatô naŋ lau Palêsaï sêsam ɳac bu lau sac.

¹¹ Ma lau Palêsaï ɳatô sêlic gêŋ dinaj, goc sêndac iŋ ndê ŋgacsêŋomi bocdec bu, “Tu sake-ŋga mac nem kêdôhôŋwaga gêŋ gêŋ ndöc whinj lau sac dindê?”

¹² Yisu ɳgô ɳac si yom dau ma sôm, “Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê dokta.

¹³ Gauc nem Anötö ndê yom naŋ propet akwa dan to yêc bocdec bu, ‘*Gêŋ atu naŋ aö atac whinj, naŋ bu mac tamwalô lau, hôc gêlêc domba hoŋ naŋ mac bu andic ndu ma akêŋ ti da, naŋ su.*’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e aŋyalê ɳahu ɳapep. Bu aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom. Aö gameŋ bu waŋgalêm lau sac sa, bu sênen dau kwi ma sêšôc Anötö ndê gôliŋ ɳapu.”

*Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)*

¹⁴ Ma Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndê sêŋomi ɳatô sêtêŋ Yisu si ma sêndac iŋ bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsaï akêŋ bêc ɳatô bu aneŋ gêŋ dom tu gauc nem Anötö-ŋga, tigeŋ am nem ɳgacsêŋomi seŋ gêŋ tôm bêc hoŋ?”

15 Ma Yisu sôm têj ñac, “Ngac nem awhê-ñga danj bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhiñ iñ tu sêneñ mwasiñ nem awhê-ñga, dec oc tôm dom bu sêhu gêj daneñ-ñga sinj ma sêndöc ti ñalôm ñawapac têj ndoc ñgac dau mbo whiñ ñac. Mba! Ma bocdinañ aneñ ñgacsêñomi sêmbo sêwhiñ aö ti atac ñayham, ma sêhu gêj daneñ-ñga sinj dom. Tigeñ ndoc oc meñ nañ lau oc sêkôc aö su yêc ñac, ma têj têm dinañ ñac oc ñalôm ñawapac ma sêñkuc lêj dahú gêj daneñ-ñga sinj-ñga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêj wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)*

16 Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nañ kic, nañ dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic e tisac sambuc.

17 Ma têj ndoc lau sêmasañ wain wakuc, nañ sêkêc sip bôc ñamlic wain-ñga akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc. Ma wain oc wê niñga, ma ñamlic dau oc tisac. Bocdinañ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ñamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ñayham.”

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

18 Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ñgac bata danj meñ pôñ haduc têj iñ ma sôm, “Aneñ atuñwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mweñ ma kêj amam sac iñ, dec iñ oc mbo tali tiyaham.”

19 Goc Yisu tisa ma iñ ti ndê ñgacsêñomi sêwhiñ ñgac dau si.

20 Sêñsêlêj sêmbo, ma awhê danj tigasuc iñ kalhac iñ dômbwê ma kêmasec iñ ndê ñakwê ñadali.

Awhê dau hôc ɻawapac gêm dac-ŋga ɻapanj gitôm yala 12 su, dec

²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aö bu wamasec iŋ ndê ɻakwê ɻambwa, dec oc kôm aö ɻayham sa tiyham.”

²² Yisu kac dau kwi e gêlic iŋ, goc sôm, “Aneŋ bawhê, atac pa su. Am ɻayham sa tiyham tu am nem kêŋ whinj aö-ŋga.” Ma têŋ ndoc dau dinaj awhê dau ɻayham sa.

²³ Ma tiŋambu Yisu gi e hôc asê ɻgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau tonj atu sêmbo. Natô sêyu gasuc ma ɻatô sêtaŋ ti ɻanta atu.

²⁴ Goc sôm, “Alhö su, bu bawhê dau mbac ndu dom. Iŋ yêc bêc naŋ yêc.” Magoc ɻac sêmbwac iŋ.

²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc ɻac sêsa sêndi, goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma iŋ tisa.

²⁶ Ma yom dau ɻawaê tiapa sambuc yêc gameŋ dinaj.

Yisu kôm ɻgac tapec lu ɻayham sa

²⁷ Dinaj su, goc Yisu kêsêlêŋ gi. Ma ɻgac tapec lu sêŋkuc iŋ ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!”

²⁸ Magoc Yisu kêsêlêŋ gi sôc andu danj, dec ɻgac lu dinaj sêtêŋ iŋ si, ma iŋ ndac, “Amlu akêŋ whinj bu aneŋ ɻaclai yêc bu wakôm amlu ɻayham sa, me mba?” Ma iŋlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!”

²⁹ Goc Yisu kêmasec iŋlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akêŋ whinj aö-ŋga, dec gêŋ naŋ amlu andac, naŋ oc ɻandô sa.”

³⁰ Ma iŋlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao iŋlu bu sêsôm gêŋ dau ɻayom asê têŋ lau danj dom.

³¹ Magoc iŋlu sêsa si, ma sêkôm iŋ ndê waê sa e tiapa gêm gameŋ dinaj ahuc.

Yisu kôm ɳgac awha mba sôm yom asê

³² Nac sêsa si ma lau ɳatô sêtêŋ Yisu sêmeŋ. Nac sêkôc ɳgac daŋ, naŋ ɳalau sac kôm inj awha mba.

³³ Yisu soc ɳalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinaŋ sêseŋ amba ma sêşôm bu, “Yac dalic gêŋ daŋ bocdec yêc Israel dom andô.”

³⁴ Magoc lau Palêsaí sêşôm bu, “Inj kôc ɳaclai yêc ɳalau sac si ɳadau Sadan, dec tiŋ ɳalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêselêŋ golom-golom malac atu ti sauŋ. Inj kêdôhôŋ lau mbo lôm wê-ɳga, ma hoc ɳawaê ɳayham pi Anötö ndê gôlin asê. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoŋ ɳayham sa.

³⁶ Magoc têŋ ndoc inj gêlic lau daêsam naŋ sêŋkuc inj, naŋ tawalô ɳac. Nahu bu inj gêlic ɳac sêtôm domba naŋ si ɳgac yob ɳac-ɳga mba, dec giam pôm sêtê ɳac salinŋ-salinŋ ɳapanj.

³⁷ Goc inj sôm têŋ inj ndê ɳgacsêŋomi, “Gêŋ ɳandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ɳandô sa-ɳga daêsam dom.

³⁸ Bocdinaŋ atenŋ mbec têŋ ôm ɳadau bu êŋkiŋ lau gwelenŋ-ɳga sêşôc inj ndê ôm ma sêndic gêŋ ɳandô sa.”

10

*Yisu kêyaliŋ taposel 12 sa
(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)*

¹ Yisu ta inj ndê ɳgac-sêŋomi 12 sêtêŋ inj si, ma kêŋ ɳaclai têŋ ɳac bu sêsoc ɳalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac hoŋ ɳayham sa.

² Aposel 12 dau si ɳaê bocdec. Ngac ɳamata-ɳga inj Saimon naŋ sêsam bu Pita, lu inj asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon,

³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ɳgac kôc takis-ɳga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus,

⁴ Saimon naŋ sêsam bu ‘Ngac †Selot,’ ma Judas Iskeriot naŋ tiŋambu hoc Yisu asê.

*Yisu kêkiŋ aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau
(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)*

⁵ Yisu kêkiŋ lau 12 dinaj sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu ɳac bocdec bu, “Asôc lau apa ti lau †Samaria-ɳga si malac daŋ dom,

⁶ tigeŋ gêŋ ɳamata-ɳga atêŋ domba Israel-ɳga naŋ singa su, naŋ andi.

⁷ Anem mêtê ma asôm têŋ lau bu Anötö ndê gôlinj meŋ kêpiŋ su.

⁸ Akôm lau gêmbac ɳayham sa, ma akôm lau ti gêmbac leprasi ɳamlie ɳawasi sa. Auŋ lau batê sétisa, ma asoc ɳalau sac su yêc lau. Anötö kêŋ ɳaclai têŋ mac ɳaoli mba, ma bocdinaj anem lau sa ɳambwa.

⁹⁻¹⁰ Ma têŋ ndoc mac aŋselêŋ andi, naŋ gauc nem wapa seŋ-ɳga dom. Aŋselêŋ amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc ɳakwê aô daôm-ɳga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. ɳalêŋ solop bu lau sêlôm lau naŋ sem gweleŋ mêtê-ɳga ma sêpuc ɳac dôŋ ɳa gêŋ dinaj, naŋ ti ɳac si ɳaoli ô gweleŋ.

¹¹ “Malac bocke mac bu asôc andi, naŋ aŋsalê ɳamalac ɳayham naŋ toc Anötö sa ɳapep, bu ambo awhiŋ inj e mac ahu malac dau siŋ.

¹² Têŋ ndoc mac api inj ndê andu andi, naŋ anem mbec inj ndê lau ɳa mbec yom malô-ɳga.

13 Ma ɳac lau dau bu lau gitēŋ, goc yom malô oc yēc ɳac. Ma ɳac bu lau gitēŋ dom, goc mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yēc mac-ŋga.

14 Ma lau malac daŋ bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinaŋ siŋ ma atonj kop su yēc gahim.

15 Aö wasôm tēŋ mac bu tēŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, lau malac dinaŋ-ŋga oc sêtap ɳagêyô sac sambuc sa, hôc gêlêc ɳagêyô naŋ iŋ oc kēŋ tēŋ lau Sodom ti Gomora-ŋga tēŋ têm ɳambu-ŋga, naŋ su.”

*Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa
(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)*

16 “A ɳgô su naŋ! Aö waŋkiŋ mac asa andi, atôm domba naŋ sêsip giam pôm si gameŋ. Bocdinaŋ akôc gauc ɳapep ma akôm nem gwelenj, ma akôm mêtê ɳayham eŋ e lau daŋ gitôm dom bu sêpu mac.

17 Ayob daôm tēŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ aö dom, bu ɳac oc sêkêŋ mac atêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi, ma sêhi mac ɳa sö yēc ɳac si lôm wê-ŋga.

18 Tu mac aŋkuc aö-ŋga dec ɳac oc sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga ti kiŋ si aŋgô-ŋga. Ndoc dinaŋ ti mac nem ndoc bu awhê aneŋ yom sa têŋ lau atu-tu dinaŋ, ma têŋ lau akêŋ gameŋ hoŋ, naŋ whiŋ.

19 Ma têŋ ndoc sêkôc mac dôŋ, naŋ ahêgo daôm dom tu yom asôm-ŋga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-ŋga.

20 Ma yom naŋ mac bu asôm, naŋ mac nem yom dom. Damam undambê-ŋga oc kêŋ iŋ ndê Njalau puc mac dôŋ, ma hôc nem awham sa.

21 “Têŋ ndoc ɳawapac-ŋga dinaŋ, lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêŋ whiŋ aö-ŋga

asê bu sêndic ɳac ndu, ma dambai oc sêkôm têj atui boc-dinaŋ. Balêkoc oc sêli dau sa têj damba ti dindai, ma sêkêj ɳac sêtêj lau bu sêndic ɳac ndu.

22 Ma lau sambob oc atac tec mac tu aö-ɳga. Magoc asa naŋ bu lhac ɳaŋga ma hu aö siŋ dom, naŋ oc tap Anötö ndê mwasinj nem iŋ si-ɳga sa.

23 Ma lau bu sêkêj kisa mac, goc ahu ɳac si malac siŋ ma atêj malac daŋ andi. Yom ɳandô aö wasôm têj mac! Mac nem gwelenj anem mêtê ɳawaê ɳayham-ɳga yêc malac Israel-ɳga hoŋ oc pacndê dom, e ɳamalac ndê Atu meŋ sa tiawê.”

*Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ɳawapac gitôm iŋ dau
(Luk 6:40)*

24 “Kwapuc danj oc hôc gêlêc gwalam akwa naŋ kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom. Ma ɳgac akinj oc hôc gêlêc iŋ ndê ɳadau dom.

25 Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ɳgac akinj bu tôm ndê ɳadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ɳadau aö ma sêsam aö bu †Belsebal, ma bocdinaŋ ɳac oc sêkôm têj ɳadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

*Atöc lau nom-ɳga dom
(Luk 12:2-7)*

26 “Magoc atöc daôm tu lau naŋ sêkêj kisa mac-ɳga dom. Nahu bu gêŋ hoŋ naŋ lau sem ahuc, me yêc siŋ dau, naŋ oc meŋ sa tiawê.

27 Yom naŋ aö gasôm têj mac têj ôbwêc, naŋ asôm asê têj acsalô, ma yom naŋ aö gac yom sec têj mac, naŋ asôm tiatu alhac malac lôm.

28 Atöc lau naŋ bu sêndic mac ndu-ɳga dom, bu ɳac gitôm dom bu sêseŋ mac gatôm su whinj. Atöc lau dom, magoc atöc Anötö ma asôc iŋ ɳapu. Bu

mba, goc iŋ gitôm bu kēj mac ḥamlac ti gatôm lu-lu sêcip lambwam sêndi e sêniŋga gacgeŋ.

29 “Akôc gauc pi mbac kecsoc naŋ lau sêlic bu gêŋ ḥambwa. Tigeŋ Anötö gêlic gêŋ sauŋ dinaj bu gêŋ ḥambwa dom, ma iŋ bu lôc dom, dec danj oc niŋga dom.

30-31 Bocdinaŋ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whinj mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Iŋ kêyalê mac e pi sa, gitôm iŋ sê mac nem kêclauŋ hon sa timala.”

*Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)*

32 “Asa naŋ sôm asê yêc ḥamalac aŋgô-ŋga bu iŋ kēj whinj aö, naŋ aö wasôm iŋ ndê ḥaê asê yêc Damaŋ undambê-ŋga aŋgô-ŋga.

33 Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ ndê kēj whinj aö-ŋga ahuc yêc ḥamalac aŋgô-ŋga, naŋ wasêc iŋ ahuc yêc Damaŋ aŋgô-ŋga bocdinaŋ.”

*Taŋkuc Yisu ti dahôc ḥawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)*

34 “Gauc nem bu aö gameŋ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-ŋga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêŋ kisa dau.

35 Tu aö-ŋga dec damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ kisa dau bocdinaŋ.

36 Ngac danj oc tap iŋ ndê ḥacyo sa yêc iŋ dau ndê lau.

37 “Asa naŋ tac whinj damba me dinda me atuŋgac me atuwê hôc gêlêc iŋ ndê atac whinj aö su, naŋ oc tôm dom bu ti aneŋ danj.

38 Ma asa naŋ tec bu hōc iŋ ndē a gicso dau* ma êŋkuc aö, naŋ tōm dom bu ti aneŋ daŋ bocdinaŋ.

39 Lau naŋ takwê gêŋ nom-ŋga ɻapaŋ tu puc ɻac si ɻamlic dōŋ-ŋga, naŋ oc sêniŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu aö-ŋga, naŋ oc mbo tali ɻapanj.

40 “Lau naŋ sêkôc mac sa, naŋ gitôm sêkôc aö dauŋ sa, ma ɻac naŋ sêkôc aö sa, naŋ sêkôc Anötö naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa.

41 Asa naŋ toc aneŋ propet daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu iŋ ti propet gêm aö aŋôŋ-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ɻagêyô ɻayham têŋ iŋ gitôm iŋ kêŋ têŋ propet dau. Ma asa naŋ toc ɻamalac gitêŋ daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu aneŋ ɻa -ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ɻagêyô ɻayham têŋ iŋ gitôm iŋ kêŋ têŋ ɻac gitêŋ dau.

42 Ma asa naŋ kôm gêŋ sauŋ bocke bu nem lau naŋ sêŋkuc aö, naŋ sa, tōm iŋ kêŋ bu ɻalhuc têŋ ɻac sêñom, naŋ Anötö oc êŋlhin iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêŋ ɻagêyô ɻayham têŋ iŋ yomandô.”

11

1 Yom hoŋ dinanj Yisu sôm têŋ iŋ ndê ɻgacsêñomi 12 tu êndôhôŋ ɻac-ŋga. Iŋ gic bata yom dau, goc kêsêlêŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga dinaŋ, ma gêm mêtê ti kêdôhôŋ lau.

*Yisu sôm yom pi Jon, ɻgac Kêku Lau-ŋga
(Luk 7:18-35)*

2 Têŋ ndoc dinanj Jon, ɻgac Kêku Lau-ŋga ndöc gapocwalô, ma iŋ ɻogo ɻawa  pi gêŋ hoŋ naŋ Kilisi

---

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, naŋ ɻahu bu tamasaŋ dauŋ tōm bêc hoŋ bu dahôc ɻandê ti ɻawapac tu iŋ-ŋga e tōm dambac ndu tōm iŋ dau mbac ndu.

kôm. Bocdinaŋ inj kêkiŋ inj ndê sêŋomi ɳatô sêtêŋ Yisu si,

³ ma sêndac inj bocdec bu, “Anötö gic bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ Mesaya. Am daôm dinaj, me yac oc akêŋ bataŋ ɳgac daŋ tiyham?”

⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têŋ Jon pi mêtê naŋ mac aŋgô aö gahoc asê, ma pi gêŋ naŋ mac alic aö gakôm.

⁵ Lau tapec sêlic gameŋ tiyham, lau bôlin sêŋsêlêŋ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ɳamlac ɳawasi sa, lau dângasun̄ bic sêŋgô yom, lau batê sêtisa, ma lau ɳalôm sawa sêŋgô ɳawaê ɳayham.

⁶ A ɳgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aö-ɳga dom, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

⁷ Jon ndê sêŋomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têŋ lau toŋ atu naŋ sêmbo sêwhin̄ inj. Inj ndac ɳac bocdec bu, “Têŋ ndoc mac asa atêŋ Jon yêc gameŋ sawa a, dec gauc gêm bu atap ɳamalac kain̄ bocke sa? Mac bu alic ɳgac gauc babalê gitôm gakoc naŋ mbu kêwic, a?

⁸ Mac asa a bu alic ɳgac daŋ naŋ sôc ɳakwê ɳayham, a? Mba! Lau naŋ sêšôc ɳakwê ɳayham, naŋ sêmbo gameŋ ɳayham gitôm kiŋ si andu.

⁹ Bocdinaŋ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daŋ? Yomandô! Inj propet daŋ, ma inj hôc gêlêc propet hoŋ su.

¹⁰ Propet akwa daŋ to yom naŋ Anötö sôm têŋ Mesaya bocdec bu, ‘Aö waŋkiŋ aneŋ ɳgac aheŋ-ɳga muŋ am, bu êmasaŋ am nem seŋ.’ Y om pi ɳgac aheŋ-ɳga dau hêganôŋ Jon solop.

¹¹ Yêc ɳamalac nom-ɳga, daŋ hôc gêlêc Jon, ɳgac Kêku Lau-ɳga su dom. Tigeŋ aö wasôm yom ɳandô

têŋ mac, bu lau hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê gôlinj ɻapu, lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinaŋ, naŋ hoŋ sêhôc gêlêc Jon su yêc Anötö aŋgô-ŋga.

12-13 “Muŋ-ŋga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwanaŋ pi Anötö ndê gôlinj. Ma ɻac si yom ɻandô sa dom, e Jon meŋ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôlinj meŋ kêpiŋ. Têŋ ndoc Jon gic hu yom dau e meŋ têŋ kwahic dec, Anötö ndê gôlinj kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêôc Anötö ndê gôlinj ɻapu.

14 Anötö gic bata bu êŋkiŋ propet daŋ muŋ Mesaya, naŋ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têŋ mac bu yomandô, Jon iŋ propet dau dinaŋ. Mac akêŋ whinj yom dinaŋ, me mba?

15 Mac bu daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom!

16 “Lau têm dindec-ŋga ɻac lau kaiŋ bocke? ɻac sêtôm balêkoc naŋ sêkôc whê sêmbo malac lôm, naŋ sêtucdiŋ ɻac si silip ɻatô ma sêôm,

17 ‘Têŋ ndoc naŋ yac ac oŋ bu datê wê, naŋ mac atec. Ma têŋ ndoc yac am wê daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec bu ataŋ awhiŋ.’

18 Ma lau têm dindec-ŋga bocdinaŋ. Jon meŋ ma gêŋ gêŋ ti nôm gêŋ ɻayham dom, ma sêôm bu ɻalau sac mbo iŋ ndê ɻalôm.

19 Ma ɻamalac ndê Atu meŋ nôm ti gêŋ gêŋ ɻayham, tigeŋ sêôm bu iŋ ɻagac gêŋ gêŋ ti nôm wain ɻawahô-ŋga, ma bu iŋ hê silip têŋ lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ ga. Bocdinaŋ, mac lau têm dindec-ŋga atôm balêkoc naŋ sêkôm tô aŋiŋ ɻapanj. Tigeŋ Anötö ndê gauc hôc gêlêc gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê lêŋ iŋ lêŋ solop.”

*Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Têŋ dinaj Yisu gic hu pu lau naŋ sêndöc malac ɻatô. Nahu bu iŋ k ôm gêŋ dalô daêsam yêc ɻac aŋgô-ŋga, tigeŋ ɻac sem si ɻalôm kwi dom.

²¹ Iŋ sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ŋga. Mac ac waê bu atap Anötö ndê atac ɻandê sa. Lau apa naŋ sêndöc Taya ma Saidon, naŋ bu sêlic gêŋ dalô naŋ aö gakôm yêc mac aŋôm-ŋga, dec oc tôm sênen dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtaŋ si sac.

²² Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ ɻagêyô sac sambuc têŋ mac, hôc gêlêc ɻagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-ŋga. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Aö wasôm mba! Iŋ oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêŋ dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm sêhu si sac siŋ ma sêndöc ɻayham e kwahic dec.

²⁴ Aö wasôm têŋ mac bu Anötö oc kêŋ ɻagêyô sac têŋ mac, hôc gêlêc ɻagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Sodom-ŋga.”

*Yisu kêpiŋ Damba
(Luk 10:21-22)*

²⁵ T êŋ ndoc dinaj Yisu teŋ mbec ma sôm, “O Damaŋ, undambê ti nom ɻadau. Aö wampiŋ am bu am tôc nem yom ɻa-ɻandô asê têŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau, ma siŋ kwi têŋ lau naŋ gauc gêm bu ɻac lau tigauc ma sêŋyalê gêŋ hoŋ.

²⁶ Aêc, Damaŋ, am kôm bocdinaŋ kêkuc am daôm nem atac whinj.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ sip aö amaŋ. Lau daŋ sêŋyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau daŋ sêŋyalê Damba dom, tigen inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau naŋ Atu dau atac whinj bu tôc inj asê têŋ ɻac, naŋ sêŋyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau hoŋ naŋ ahôc ɻawapac ma kwampac, naŋ atêŋ aö ameŋ, ma aö wakêŋ mac asê awham su.

²⁹ Amenj ma akôm aö neŋ gweleŋ awhinj aö, ma aö oc wandôhôŋ mac. Aö ɻgac malô ma gatoc dauŋ sa dom, ma mac oc atap malam aŋwhaŋ daôm-ɻga sa yêc aö.

³⁰ Nahu bu gweleŋ naŋ mac akôm awhinj aö, naŋ ɻadehe dom, ma aö wakêŋ mac ahôc ɻawapac atu dom.”

12

Yisu inj Pômdau bêc Sabat-ɻga (Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têŋ têm dinaŋ ɻabêc †Sabat-ɻga daŋ, naŋ Yisu ti ndê ɻgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo lôcwha naŋ gic ôm wit-ɻga daŋ kic. Ma gêŋ yô ɻgacsêŋomi, dec sêkôc wit ɻandô ma seŋ.

² Lau Palêsaŋ ɻatô sêlic, goc sêšôm têŋ inj, “Lic su naŋ. Am nem ɻgacsêŋomi sêkôc wit ɻandô ma yomsu gic yao bu dakôm gweleŋ kaiŋ dinaŋ têŋ bêc Sabat-ɻga dom.”

³ Goc Yisu ô ɻac si yom ma sôm, “Gauc nem yom naŋ sêto yêc, pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid ti ndê lau sêkôm têŋ ndoc gêŋ yô ɻac. Mac asam su, me?

4 Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti da, naŋ Moses kêŋ yao bu dabuŋsiga tawasê sêneŋ, ma lau bambaliŋ sêneŋ dom. Ma Dawid ti ndê lau sen, magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma sésôm bu in kêgilì yomsu lec dom.

5 “Ma gêŋ daŋ tiyham, naŋ mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têŋ bêc Sabat-ŋga hoŋ dabuŋsiga sêkôm gwelen yêc lôm dabuŋ, ma gwelen dinaŋ kêgilì yomsu Sabat-ŋga. Magoc lau sêŋgôliŋ yom pi ŋac dom.

6 “A ö wasôm têŋ mac, bu gwelen naŋ aö gameŋ tu wakôm-ŋga, naŋ hôc gêlêc sakiŋ lôm dabuŋ-ŋga hoŋ su.

7 Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, ‘*Gêŋ atu naŋ aö atac whinj, naŋ hôc gêlêc mac nem da hoŋ su, naŋ bu mac tamwalô lau.*’ Mac aryalê yom dau ŋahu dom. Mac bu aryalê, dec gitôm dom bu mac aŋgôliŋ yom pi lau naŋ sêkôm gêŋ so daŋ dom.

8 Bu ɻnamalac ndê Atu in gêŋ hoŋ ŋadau, ma in Pômdau bêc Sabat-ŋga whinj.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ɻayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Yisu kêsêlêŋ gi, ma sôc ŋac si lôm wê-ŋga gi.

10 Ma yêc dinaŋ, ŋgac amba tibalê daŋ ndöc. Lau Palêsaŋ sêŋsalê yom tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga, goc sêndac in, “Yac bu dakôm ɻnamalac daŋ ɻamlîc ɻayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, oc taŋgilì yomsu Sabat-ŋga, me mba?”

11 Ma Yisu sôm têj ñac, “Mac nem domba dañ, bu peñ sip sê ñalôm têj bêc Sabat-ñga, nañ mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa.

12 Aêc! Ma ñamalac sêhôc gêlêc domba su! Boc-dinanj yac bu dakôm ñayham ma danem lau sa têj bêc Sabat-ñga, oc daso yomsu Sabat-ñga dom.”

13 Goc Yisu sôm têj ñgac dau, “Êmatôc amam!” Ma inj kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham, gitôm inj amba dañga.

14 Tigeñ lau Palêsaï sêsa si ma sem yomgalôm pi lêñ sêndic Yisu ndu-ñga.

Yisu inj Anötö ndê Ngac Akiñ

15 Yisu kêyalê lau Palêsaï si gauc, goc hu gameñ dinanj siñ. Lau daësam sêñkuc inj, ma inj kôm ñac si gêmbac hoñ ñayham sa.

16 Tigeñ inj gic yao bu sêşôm inj ñahu asê dom.

17 Ñalêñ dinanj yom nañ propet Aisaya sôm pi Mesaya muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

18 Alic aneñ ñgac akiñ dindec, nañ aö kayaliñ inj sa. Aö atac whinj inj kêlêc, ma aneñ ñalôm tisambuc inj. Wakêñ aneñ Ñalau nem inj ahuc, ma inj oc hoc yom gitêñ matôc-ñga asê têj lau akêñ gameñ nom-ñga hoñ.

19 Inj oc sôm yom tac ñandê-ñga me mbwêc ñaŋga dom. Ma lau dañ oc sêñgô inj whasunj yêc malac lôm dom.

20 Gakoc timdec inj oc pôñ dulu dom, ma ya ñawê nañ tisaunj, nañ inj oc yu ndu dom.* Ma inj

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ñawê nañ mbac, nañ hêganôj lau nañ sêkêñ whinj ñaŋga dom.

oc kôm bocdinaŋ e nditôm iŋ ndê yom gitêŋ matôc-ŋga nem nom sambuc ahuc.

21 Ma lau akêŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ oc sêkêŋ bata bu Anötö nem ŋac si tu iŋ ndê ŋaê-ŋga. *[Ais 42:1-4]*

*Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)*

22 Têŋ têm dinaj lau sêwê ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac kôm iŋ tandô t ipec ma awha mba, naŋ sêtêŋ Yisu sêmeŋ. Yisu soc ŋalau sac dinaŋ su, goc kôm ŋgac dau ŋayham sa, ma iŋ gêlic gameŋ ma sôm yom asê.

23 Lau hoŋ sêhêdaê tu Yisu-ŋga, ma sêšôm, “Mboe †Dawid ndê Atu iŋ ŋgac dau dec, me?”

24 Tigeŋ lau Palêsaŋ sêŋgô ŋawaê, dec sépu Yisu ma sêšôm, “Inj kôc ŋaclai yêc ŋalau sac si ŋadau †Belsebal, dec iŋ soc ŋalau sac su.”

25 Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm, “Lau gameŋ dan, me malac dan, me gôlôwac daŋ, bu sêwhê dau kôc, dec ŋac oc sêlzac ŋaŋga dom, ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac dulu.

26 Ma Sadan boc-dinaj. Inj bu soc dau ndê ŋalau sac su, dec iŋ kêŋ kisa dau, ma iŋ ndê ŋaclai oc ninga.

27 “Mac asôm bu aö gakôc ŋaclai yêc Belsebal, dec gasoc ŋalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêŋomi naŋ sêsoc ŋalau sac sêwhiŋ, naŋ mac aŋgôliŋ yom dau pi ŋac whiŋ, a? Nac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac!

28 Tigeŋ aö gasoc ŋalau sac ŋa ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, dec aŋyalê bu Anötö ndê ŋaclai bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ hôc asê mac su.

29 “Ngac daŋ oc sôc ηgac ti licwalô atu daŋ ndê andu ma êŋgaho iŋ ndê wapa su ηalêŋ bocke? Gêŋ ηamata-ŋga iŋ sô ηgac dau dôŋ, goc kôc iŋ ndê wapa su. Ma Sadanj iŋ gitôm ηgac ti licwalô atu.

30 “Asa naŋ kalhac whinj aö dom, naŋ ti aneŋ ηacyo. Ma asa naŋ gic lau sa sêtêŋ aö sêmeŋ dom, naŋ soc ηac su yêc aö.

31 Tu dinaŋ-ŋga aö wasôm têŋ mac bu ηamalac naŋ kac ndê ηalôm kwi ma hu ndê sac siŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac ti yom sac-sac hoŋ kwi. Tigenj yom sac naŋ ηamalac daŋ bu sôm pi Njalau Dabunj, naŋ Anötö oc suc kwi dom.[†]

32 Asa naŋ bu sôm yom sac pi ηamalac ndê Atu, tigenj tiŋambu kac ndê ηalôm kwi, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi. Magoc asa naŋ bu sôm yom sac pi Njalau Dabunj, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi têŋ têm dindec-ŋga dom, ma têŋ têm ηambu-ŋga dom bocdinanj.”

*Lau si mêtê whê ηac sa bu ηayham me sac
(Luk 6:43-45)*

33 Ma Yisu sôm, “A ηayham sem ηandô ηayham. Ma a sac sem ηandô sac. Dalic a ηandô, dec tanyalê a bu ηayham me sac.

34 Mac lau sac atôm mboc ηatui! Mac atôm bu asôm yom ηayham daŋ dom! Bu lau sêsôm yom kékuc gauc ti mêtê naŋ hôc ηac si ηalôm ahuc.

35 Gauc ti mêtê ηayham hôc lau ηayham si ηalôm ahuc, dec sêsôm yom ηayham. Ma gauc ti mêtê sac hôc lau sac si ηalôm ahuc, dec sêsôm yom sac.

[†] **12:31:** Lau Palêsaŋ sêsôm bu Yisu kôc ηaclai yêc Sadanj ndê ma soc ηalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naŋ sêsôm pi Njalau Dabunj.

36 Aö wasôm yom ɳandô têŋ mac. Tiŋambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ɳambwa hoŋ naŋ ɳac sêsôm.

37 Lau naŋ si yom ɳayham, naŋ iŋ oc sam ɳac bu lau gitêŋ, magoc ɳac naŋ si yom sac, naŋ oc sêtap iŋ ndê matôc sa.”

*Lau sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô
(Luk 11:29-32)*

38 Goc lau Palêsai ti kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga ɳatô sêsôm têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga, yac bu alic am kôm gêŋ dalô atu bu whê nem ɳahu sa.”

39 Ma Yisu sôm, “Mac lau têm dindec-ŋga, mac lau sac naŋ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêŋ bambaliŋ gitôm lau mockain-ŋga. Mac andac bu alic gêŋ dalô, magoc Anötö oc kêŋ gêŋ dalô tigen têŋ mac alic, tôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi propet Jona.

40 Jona mbo i atu ɳalôm gitôm acsalô tö ti ôbwêc tö. Ma bocdinaj Njamalac ndê Atu oc yêc nom ɳalôm nditôm acsalô tö ti ôbwêc tö.

41 Têŋ ndoc Jona gêm mêtê lau Nineva, naŋ sêkac si ɳalôm kwi. Ma ɳgac naŋ hôc gêlêc Jona su dec mbo, tigen mac am daôm kwi dom. Tu dinaj-ŋga têŋ bêc matôc-ŋga, lau Nineva oc sêtisa akêŋ lau batê sêwhiŋ mac lau têm dindec-ŋga, ma ɳac oc sêhoc mac nem sac asê.

42 Muŋŋga, Kwin Siba-ŋga‡ kêsêlêŋ seŋ baliŋ bu ɳô Kinj Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ɳgac naŋ hôc gêlêc Solomon su, naŋ mbo dec.

---

‡ **12:42:** Matyu to yom pi Kwin akêŋ gameŋ ɳapu-ŋga (South). Yom dau hêganôŋ Kwin Siba-ŋga, naŋ ndê miŋ sêto yêc 1 Kinj 10:1-13. Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’

Magoc mac akêŋ daŋam iŋ dom. Tu dinanŋ-ŋga, têŋ bêc matôc-ŋga, Kwin dau oc tisa whinŋ mac lau têm dindec-ŋga, ma hoc mac nem sac asê.”

*Nalau sac sêŋsalê mala naŋ yêc ŋambwa
(Luk 11:24-26)*

43 “Têŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yêc ŋamalac daŋ, naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo gameŋ sawa ma kêsalê mala êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigeŋ têŋ ndoc iŋ tap sa dom,

44 naŋ iŋ oc sôm têŋ dau, ‘Aö wambu wandi wasôc andu naŋ aö gahu siŋ su.’ Ma iŋ oc mbu ndi ma tap sa bu ŋamalac dau ndê ŋalôm yêc ŋambwa, gitôm andu naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa.

45 Dec iŋ oc sa ndi, wê ŋ alau 7 naŋ sac sambuc sêhôc gêlêc iŋ su, naŋ sêmeŋ, ma hoŋ sêšôc ŋamalac dau ndê ŋalôm sêndi, ma sêmbo dinanŋ. Bocdinaŋ ŋawapac naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ hôc gêlêc ŋawapac ŋamata-ŋga-ŋga su. Ma ŋalêŋ tigeŋ mac lau sac têm dindec-ŋga, oc atap ŋawapac atu sa têŋ têm ŋambu-ŋga.”

*Yisu dinda ti asii
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

46 Lau daêsam sêmbo andu daŋ sêwhinŋ Yisu têŋ ndoc iŋ sôm yom dinanŋ mbo, ma iŋ dinda ti asii sêmeŋ sêlhac awê, ma bu sêšôm yom têŋ iŋ.

47 Goc ŋamalac daŋ kêŋ ŋawaê têŋ iŋ ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêšôm yom têŋ am.”

48 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aneŋ dinanŋ asa, ma asiŋi ŋac lau asa?”

49 Goc iŋ tôc amba têŋ ndê ŋgacsêŋomi, ma sôm, “Aö dinanŋ ti asiŋi dau dindec.

50 Bu lau naŋga daŋga wambu Damaŋ undambê-ŋga ndê yom, naŋ ɳac aö asinji ti lhuŋwêi ma di-naŋi.”

13

*Yom gôliŋ pi ɳac kêbalip wit ɳawhê
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

1 Têŋ bêc dinaŋ Yisu hu andu siŋ ma sa gi ndöc Bugicton Galili-ŋga ɳamakê.

2 Ma lau daēsam sêkac sa sêŋgihi inj ahuc e ɳasawa mbasi. Tu dinaŋ-ŋga dec inj pi gi ndöc wanŋ danŋ naŋ poc kêpiŋ baö. Ma lau honŋ dinaŋ sêlhac baö.

3 Goc Yisu sôm yom gôliŋ daēsam têŋ ɳac. Inj sôm yom gôliŋ danŋ bocdec bu, “Ngac danŋ sa gi bu êmbalip wit ɳawhê yêc inj ndê ôm.

4 Ma têŋ ndoc inj kêbalip gêŋ dau, naŋ ɳatô sêpeŋ sêsiŋ seŋ, dec mbac sêmeŋ ma seŋ su.

5 Ma ɳawhê ɳatô sêpeŋ sêsiŋ gameŋ hoc-hoc, naŋ nom ɳagec sac hoc ɳahô ɳambwa. ɳawhê dau sêsiŋ nom ɳalôm gacgeŋ si dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ ɳagahô.

6 Magoc tinjambu ac pec ɳagatôm ma gêm bôliŋ. Nahu bu nom ɳayham mba tu ɳawakac sip ndi-ŋga.

7 Ma wit ɳawhê ɳatô sêpeŋ sêsiŋ kwanŋ ti ɳakwa ɳalôm, magoc têŋ ndoc sêpo sêpi sêmeŋ, naŋ kwanŋ pi whinj e yaŋ ndu.

8 Ma ɳatô sêpeŋ sêsiŋ nom ɳayham ma sêpo sêpi ɳayham e sem ɳandô. ɳatô sem ɳandô 30, ma ɳatô sem 60 ma ɳatô sem ɳandô 100.

9 Asa bu daŋgasuŋ yêc, naŋ ɳô aneŋ yom.”

*Yom gôliŋ ɳahu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

10 Tiñambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêtigasuc inj ma sêndac, “Tu sake-ŋga am sôm yom têŋ lau ɳa yom gôliŋ?”

11 Ma inj ô yom ma sôm, “Anötö ndê gôliŋ ɳalêŋ ɳahu sip ɳalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu aŋyalê ɳahu dau, magoc lau naŋ sêkêŋ whinj aö dom, naŋ oc tôm dom bu sêñyalê.

12 Asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ɳalôm e tidônj, naŋ Anötö oc kêŋ gauc têŋ inj êŋlêc, e inj ênyalê yom dau timala ej. Magoc asa naŋ yom dau tidônj inj dom, naŋ Anötö oc kôc gêŋ hoŋ su yêc inj.

13 Tu dinaj-ŋga aö wasôm yom têŋ lau ɳa yom gôliŋ. Nac sêlic gêŋ ɳapaŋ, tigeŋ ɳac si gauc sa dom, ma ɳac sêñgô yom ɳapaŋ, tigeŋ ɳac sêñyalê ɳahu dom.

14 Yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ dec ɳandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Nac sêñgô aneŋ yom ɳapaŋ, magoc sêñyalê ɳahu dom. Ma sêlic gêŋ naŋ aö gakôm naŋ ɳapaŋ, tigeŋ ɳac si gauc sa dom.

15 Lau dau si ɳalôm ɳadandi. Nac si daŋgasuŋ hôc ahuc, ma ɳac sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinaŋ dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma daŋgasuŋ sêñgô, ma sêñyalê aö tidônj yêc ɳac si ɳalôm e sêñem dau kwi, ma aö wakôm ɳac ɳayham sa.” [Ais 6:9-10]

16 Ma Yisu sôm têŋ ñgacsêñomi, “Aö wampiŋ mac nem tanôm ti daŋamsuŋ, bu mac alic gêŋ atu-tu naŋ aö gakôm, ti aŋgô aneŋ yom.

17 Aö wasôm yom ɳandô têŋ mac bu propet ti lau gitêŋ daêsam naŋ sêmbo muŋ su, naŋ sêkêŋ bata bu sêlic gêŋ naŋ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma

sêkêŋ bata bu sêŋgô yom naŋ mac aŋgô su, tigeŋ sêŋgô dom.”

*Yisu whê yom gôliŋ wit ɻawhê-ŋga ɻahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Dec akêŋ daŋam ma wawhê yom gôliŋ ɻgac kêbalip wit ɻawhê-ŋga sa.

¹⁹ Yom pi ɻawhê naŋ sêpeŋ sêsiŋ seŋ, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô yom pi Anötö ndê gôliŋ, magoc sêŋyalê ɻahu dom. Bocdinaŋ Sadaŋ dau meŋ kêgaho yom dau su yêc ɻac si ɻalôm.

²⁰ Ma yom pi ɻawhê naŋ sêpeŋ sêsiŋ gameŋ hoc-hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ɻagahô ma ti atac ɻayham.

²¹ Magoc tôm ɻawhê dinaj ɻawakac sip gi dom, naŋ yom dau tidôŋ yêc lau dinaj si ɻalôm dom. Sêlhac ɻasawa saŋ, tigeŋ têŋ ndoc sêtap ɻawapac sa me lau sêkêŋ kisa ɻac tu Anötö ndê yom-ŋga, naŋ sêhu si sêkêŋ whin sinj ɻagahô enj.

²² Ma yom pi ɻawhê naŋ sêpeŋ sêsiŋ kwaŋ ti ɻakwa ɻalôm, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm ɻandô yêc ɻac si ɻalôm dom. ɻahu bu ɻac sêhêgo dau pi gêŋ nom-ŋga ɻapanj, ma sêsa lêŋ atac whin mone-ŋga e gêŋ kaiŋ dinaj kôm Anötö ndê yom ahuc.

²³ Ma yom pi ɻawhê naŋ sêpeŋ sêsiŋ nom ɻayham ma sem ɻandô 30, me 60, me 100, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô yom ma sêŋyalê ɻahu, ma sem ɻandô daêsam.”

Yom gôliŋ pi wahô

²⁴ Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham bocdec bu, “Aö bu wawhê Anötö ndê gôliŋ sa ɻalêŋ bocdec. ɻgac daŋ kêbalip wit ɻawhê ɻayham sip ndê ôm.

25 Magoc tēj ndoc lau sêyêc bêc, naŋ iŋ ndê ɳacyo meŋ, ma kêbalip wahô ɳawhê sip ôm dau whinj wit ɳawhê ɳayham, goc kölhö gi.

26 Tiŋambu wit ɳawhê po pi meŋ, ma tēj ndoc ɳandô sa, naŋ lau sêlic bu wahô pi meŋ whinj.

27 Goc ôm ɳadau ndê lau akiŋ sêtêj iŋ si ma sêsôm, ‘Nadau, yac alic bu am kêbalip ɳawhê ɳayham sip nem ôm. Magoc wahô dec meŋ akêj nde?’

28 Ma iŋ ô yom ma sôm, ‘Nacyo danj kôm gêj dau.’ Ma sêndac iŋ, ‘Am tac whinj bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’

29 Ma iŋ sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whinj.

30 Atec lu-lu sêlzac sêwhinj dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêj ɳandô sa-ɳga. Têj dinarj aö oc wasôm têj lau sêndic gêj ɳandô sa-ɳga bu sêndic wahô sa muŋ, goc sêkic dôj ma sêkêj pi ya ndi. Ma tiŋambu sêndic wit ɳandô sa pi anej andu gêj ɳandô-ɳga.’”

*Yom gôlinj pi gêj ɳawhê sauŋ
(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)*

31 Ma iŋ sôm yom gôlinj danj têj ɳac bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm a soc ɳawhê, naŋ ɳgac danj sô sip iŋ ndê ôm.

32 ɳawhê dau iŋ gêj sauŋ-têc, tigenj tiŋambu oc po pi meŋ e ti a atu hôc gêlêc gêj ôm-ɳga hoŋ, ma mbac lôlôc-ɳga oc sêmeŋ sêhê si ɳjaic yêc ɳasaŋgac.”

*Yom gôlinj pi yist
(Luk 13:20-21)*

33 Ma iŋ sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm yist, naŋ awhê danj kêj sip plawa lôj atu danj ma kêgalunj e kôm plawa hoŋ sunj.”

*Yisu sôm yom gôlinj daêsam
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Yom hoŋ naŋ Yisu sôm têŋ lau toŋ atu dinaj, naŋ iŋ sôm ɻa yom gôlinj ɻambwa. Ma iŋ sôm yom ɻalêŋ danj dom.

³⁵ Ma boc-dinaŋ propet ndê yom bocdec ɻandô sa:

Aö wasôm anej yom ɻa yom gôlinj, ma gêŋ naŋ yêc siŋ dau têŋ têm Anötö kêŋ undambê ti nom e menj, naŋ kwahic dec wasôm asê. [BW 78:2]

Yom gôlinj wahô-ɻga ɻahu

³⁶ Goc Yisu hu lau hoŋ siŋ ma sôc andu gi. Ma iŋ ndê ɻacsêŋomi sêtêŋ iŋ si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôlinj wahô-ɻga ɻahu sa têŋ yac?”

³⁷ Ma Yisu sôm, “Ngac naŋ kêbalip ɻawhê ɻayham, naŋ ɻamalac ndê Atu.

³⁸ Ma iŋ ndê ôm, naŋ nom sambuc lec. Yom pi ɻawhê ɻayham hêganôŋ lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôlinj ɻapu, ma wahô hêganôŋ ɻalau sac si ɻadau ndê lau.

³⁹ Ma ɻacyo naŋ kêbalip wahô ɻawhê, naŋ Sadanj dau. Ndoc sêndic gêŋ ɻandô sa-ɻga, naŋ tôm bêc ɻambu-ɻga, ma lau sêndic gêŋ ɻandô sa-ɻga, naŋ Anötö ndê aŋela.

⁴⁰ Têŋ bêc ɻambu-ɻga, lau sac oc sêsiŋ ya atu ɻalôm sêndi, ɻalêŋ tigeŋ tôm wahô naŋ lau sic sa ma sêkêŋ pi ya gi.

⁴¹ ɻamalac ndê Atu oc êŋkiŋ ndê aŋela, ma ɻac oc sêkôc gêŋ lêtôm-ɻga ti lau hoŋ naŋ sêkôm sac, naŋ su yêc Anötö ndê lau.

⁴² Ma ɻac oc sêmbalinj ɻac sêsiŋ ya atu ɻalôm sêndi, ma ɻac oc sêtaŋ atu ti lhô êŋsiŋ pi dau.

43 Têŋ dinaŋ lau gitêŋ si ɻawasi ti ɻawê oc pô gameŋ gitôm ac, yêc ɻac si Damba ndê gameŋ undambê-ŋga. Mac bu daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom.”

Yom gôliŋ lu pi Anötö ndê gôliŋ

44 “Anötö ndê gôliŋ ɻamwasinŋ gitôm awa ɻayham andô danŋ naŋ yêc siŋ dau yêc nom danŋ ɻalôm. Namalac naŋ tap awa dau sa, naŋ oc siŋ kwi tiyham, ma lhö ndi ti atac ɻayham atu ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinaŋ bu kôc awa dau sa.

45-46 “Ma Anötö ndê gôliŋ ɻamwasinŋ gitôm yac ɻapa ɻaoli atu. Ngac tidulu gêŋ-ŋga naŋ kêsalê yac ɻapa ɻayham tu êmasaŋ gôlôŋ-ŋga, naŋ bu tap yac ɻapa ɻayham andô dau sa, dec iŋ oc lhö ndi ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, goc nemlhi yac ɻayham dau.”

Yom gôliŋ pi wasaŋ

47-48 “M a yom gôliŋ danŋ tiyham. ɻalêŋ naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo iŋ ndê gôliŋ ɻapu, naŋ gitôm wasaŋ naŋ lau sêkêŋ sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasaŋ dau si e meŋhu. Goc lau sêhê sa pi baö gi. Ma sêndöc sic ma sêŋyalin i ɻayham-ɻayham sa sip dalu, ma i sac-sac, naŋ sêmbaliŋ siŋga.

49 Ma ɻalêŋ tigeŋ têŋ bêc ɻambu-ŋga, aŋela oc sêmeŋ ma sêwhê lau sac ti lau gitêŋ kôc.

50 Nac oc sêmbaliŋ lau sac sêsip ya atu ɻalôm sêndi, ma ɻac oc sêtaŋ ti lhö êŋsiŋ pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

51 Yisu gic bata yom dinaŋ, goc ndac iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Mac anjyalê aneŋ yom hoŋ dindec ŋahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.”

52 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga naŋ sêŋyalê Anötö ndê gôliŋ ŋahu tidôŋ whiŋ, naŋ sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têŋ lau, ma yom wakuc whiŋ. Ma bocdinan ŋac sêtôm andu ŋadau dan ŋaŋ gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têŋ lau.”

*Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

53 Yisu sôm yom gôliŋ hoŋ dinaŋ pacndê, goc hu gameŋ dinaŋ siŋ.

54 Inj mbu têŋ iŋ ndê malachu gi, ma kêdôhôŋ lau mbo ŋac si lôm wê-ŋga. Dec ŋac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ŋayham ti ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu, naŋ ŋgac dec tap sa yêc nde?”

55 Inj k apenta ndê atu! Inj dinda iŋ Maria, ma in asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas.

56 Ma iŋ ndê lhuwêi sêmbo sêwhiŋ yac. Bocdinan gêŋ hoŋ dindec iŋ kôc sa yêc nde?”

57 Ma ŋac atac lu-lu tu inj-ŋga. Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, “Lau hoŋ sêtoc propet dan sa, tigeŋ yêc propet dau ndê malachu, inj dau ndê lau sêtoc iŋ sa dom.”

58 Ma tu ŋac sêkêŋ whiŋ inj dom-ŋga, dec iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam yêc ŋac si gameŋ dom.

14

*Herod Antipas ŋgô ŋawaê pi Yisu
(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)*

1 Têŋ ndoc dinaŋ †Herod, naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ ŋgô ŋawaê pi Yisu.

² Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau akiŋ bu, “Ngac dê mboe Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma tu dinanŋ-ŋga iŋ kôc ɻaclai bu kôm gêŋ dalô atutu dinanŋ.”

*Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndu ɻamiŋ
(Mak 6:17-29)*

³⁻⁴ Muŋ-ŋga, Herod gêm iŋ ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têŋ iŋ, “Am kôm gêŋ so sambuc.” Tu dinanŋ-ŋga Herod kêkiŋ ndê lau bu sêkôc Jon dôŋ ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô.

⁵ Herod tac whiŋ bu ndic Jon ndu, tigen iŋ töc lau daêsam naŋ sêlic Jon bu propet danj.

⁶ Têŋ ndoc danj sêndê mwasiŋ tu Herod ndê bêc dinda kôc iŋ-ŋga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasiŋ dau ɻalôm. Herod gêlic ma tac ɻayham atu,

⁷ dec iŋ kêmatin yom têŋ iŋ ma sôm, “Yomandô aö wasôm têŋ am. Gêŋ bocke am bu tac whiŋ naŋ sôm, ma aö oc wakêŋ têŋ am.”

⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. In dinda tec Jon, dec sôm têŋ bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aö tac whiŋ bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndê kachu kic, ma kêŋ iŋ ndê ɻagôlôŋ sip pele danj ma kêŋ têŋ aö, bu walic pi tanôŋ bu iŋ mbac ndu ɻandô.”

⁹ Têŋ ndoc Herod ɻgô yom dinanŋ, iŋ ndê ɻalôm ɻawapac atu. Tigen tu iŋ kêmatin yom yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, dec iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôm tôm bawhê dau teŋ.

¹⁰ Inj kêkiŋ ɻac sêšôc gapoc-walô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic.

11 Ma sêkêŋ ɻagôlôŋ sip pele dan, ma sêkôc sêmeŋ ma sêkêŋ têŋ bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêŋ têŋ dinda gêlic.

12 Tiŋambu Jon ndê sêŋomi sêmeŋ sêkôc in ɻamlaŋ sa ma si sêŋsuhuŋ. Goc sêtêŋ Yisu si ma sic miŋ têŋ in.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

13 Têŋ ndoc Yisu ɻôŋ ɻawaâ pi Jon, naŋ in pi waŋ dan gi bu pi bugicton ɻadaŋga, ma lhö têŋ gameŋ sawa dan ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-ŋga sêŋgô ɻawaâ bu in pi waŋ dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baö ma sêŋkuc in.

14 Têŋ ndoc Yisu sôc baö gi, naŋ gêlic lau daêsam dinan ma tawalô ɻac. Ma in kôm ɻac si gêmbac ɻayham sa.

15 Têŋ telha, kêpiŋ bu ac ndi sip, goc ɻgacsêŋomi sêtêŋ in sêmeŋ ma sêšôm, “Gameŋ dec gameŋ sawa, ma ac gi su. Kêŋ lau sêlhö sêtêŋ malac sêndi bu sênenlhi si gêŋ sêneŋ-ŋga.”

16 Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sêneŋ gêŋ yêc dec. Mac daôm akêŋ gêŋ têŋ ɻac sêneŋ.”

17 Ma sêšôm, “Yac oc akôm ɻalêŋ nde, bu yac mba bolom amaŋdan ma i lu solop dec yêc.”

18 Goc in sôm, “Akôc gêŋ dau sa amen.”

19 Ma in sôm têŋ lau bu sêndöc sic sêndöc kwaŋ. In kôc bolom amaŋdan ma i lu, tatac undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma in kêŋ têŋ ɻgacsêŋomi, ma sic sam têŋ lau.

20 ɻac hoŋ seŋ gitôm, ma ɻgac-sêŋomi sic gêŋ ɻadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

21 Lau naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ si lauŋgac ḥanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

*Yisu kêsêlêŋ mbo bu ɣahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

22 Dinaŋ su, goc Yisu kékij ndê ḥacsêŋomi sêpi waŋ bu sêmuŋ inj sêmbu sêpi bugicton ḥadanga sêndi. Ma inj dau gacgeŋ mbo, bu kêŋ lau sêlhö sêndi.

23 Sêlhö si su, goc inj pi lôc tawasê gi bu teŋ mbec. ḅasec sa, ma inj tawasê mbo.

24 Magoc waŋ dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu ḥadinda gêli bu sa e gic sip waŋ.

25 Têŋ ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêŋ mbo bu ɣahô têŋ ḥac gi.

26 Magoc têŋ ndoc ḥacsêŋomi sêlic inj kêsêlêŋ mbo bu ɣahô, naŋ sêtoc dau ti sêmbwêc, ma sêšom, “Êê! ḅalau danj!”

27 Goc Yisu sôm têŋ ḥac, “Atöc daôm dom! ḅalôm pêŋ dôŋ, bu aö dauŋ dec.”

28 Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm dinaŋ, naŋ goc sôm aö waŋsêlêŋ wambo bu ɣahô watêŋ am waloc.”

29 Ma Yisu sôm, “Mwenj!” Goc Pita sip yêc waŋ, ma kêsêlêŋ mbo bu ɣahô têŋ inj gi.

30 Magoc mbu ḥadinda kôm inj töc dau atu ma inj kwê bu soloŋ tigeŋ. Goc inj mbwêc, “Pômdau, nem aö sa!”

31 Nagahô Yisu kêmâtôc amba gi, hê inj sa ma sôm, “O am ḥac kêŋ whiŋ babalê-ŋga. Bocke ma am atac lu-lu tu aneŋ ḥaclai-ŋga?”

32 Goc injlu sêpi waŋ si, ma mbu timalô.

³³ Ma ḥgacsēñomi nañ sēndōc wañ sēpōj haduc ma sēmpinj inj ma sēsōm, “Yomandō, am Anötö ndê Atu!”

*Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)*

³⁴ Sêlac wañ si e sêscôc baö yêc malac Genesaret.

³⁵ Ma têj ndoc lau malac-ŋga sêlic bu Yisu meñ, nañ sêkêj ɻawaê têj gameñ ɻamakê-ŋga hoñ, ma lau sêkôc si lau gêmbac hoñ sa sêtêj inj sêmenj.

³⁶ Nac sêtej bu sêmasec inj ndê ɻakwê ɻadali ɻambwa, ma lau hoñ nañ sêmasec inj, nañ ɻayham sa.

15

*Gêj nañ kôm ɻamatac ɻadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga
(Mak 7:1-23)*

¹ Têj dinaj lau Palêsaï ti kêdôhôjwaga yomsu-ŋga ɻatô sêmenj akêj Jerusalem sêtêj Yisu si, ma sêndac inj,

² “Tu sake-ŋga am nem ḥgacsêñomi sêkôm ɻagôliñ nañ lau andô sic dulu têj yac, nañ popoc? Têj ndoc sênej gêj, nañ sêngwasinj amba muñ su dom.”

³ Ma Yisu ô ɻac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-ŋga mac atoc lau andô si ɻagôliñ sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc?

⁴ Anötö dau sôm, ‘*Toc damam lu dinam sa*,’ ma inj sôm tiyham bu, ‘*Asa nañ sôm yom sac pi inj damba me dinda, nañ oc sêndic inj ndu*.’

⁵ Tigeñ mac aŋkuc yomsu dau dom. Ngac danj ndê awa me gêj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inj sôm têj inju, ‘*Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gêj dindec aö wakêj ti da têj Anötö*,’

6 goc mac alic ḥayham bu iŋ toc damba sa dom. Bocdinaŋ mac aseŋ Anötö ndê yom naŋ sôm bu atoc damam lu dinam sa, naŋ popoc, tu bu aŋkuc lau andô si ḥagôlin.

7 Mac lau atim yom lau-ŋga! Yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ hêganôŋ mac solop. Iŋ sôm bu,

8 ‘*Lau dindec sêtoc aö sa ḥa whasuŋ ḥambwa, tigeŋ ḥac si ḥalôm yêc dan dau-ŋga.*

9 *Nac sem akiŋ aö ḥandô dom, ma yom naŋ sêndôhôŋ têŋ lau, naŋ ḥamalac si yomsu ḥambwa.*’

10 Goc Yisu ta lau hoŋ ma sôm, “Aŋgô ma aŋyalê ḥapep.

11 Gêŋ daneŋ-ŋga naŋ sip ḥamalac whasuŋ, naŋ kôm ḥac ḥadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Tigeŋ yom naŋ sa akêŋ ḥamalac whasuŋ, naŋ kôm ḥac ḥadômbwi sa.”

12 Têŋ dinan Yisu ndê ḥacsêŋomi sêtigasuc iŋ ma sêšôm têŋ iŋ, “*Lau Palênsai sêŋgô am nem yom dinan, dec kôm ḥac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?*”

13-14 Goc iŋ sôm têŋ ḥac, “Ahêgo daôm tu ḥac-ŋga dom! Atec ḥac. Lau hoŋ naŋ dança wambu Damanj undambê-ŋga ndê yom dom, naŋ sêtôm wahô naŋ iŋ oc puc sa ti ḥawakac. ḥac bu sêtôc seŋ têŋ lau ḥatô, magoc ḥac tandô pec. Ma ḥac tapec dan bu wê tapec dan, iŋlu lu-lu oc sêpeŋ sêšip sê.”

15 Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom gôlin dinan ḥahu sa têŋ yac?”

16 Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têŋ nde mac oc aŋyalê?

17 Alic! Gêŋ naŋ sip ḥamalac whasuŋ, naŋ sip iŋ ḥatac ḥalôm gi, ma tiŋambu sa men tyham.

18 Tigeñ yom sac nañ sa ñamalac whasuñ, nañ sa akêñ iñ ndê ñalôm, ma sac nañ yêc ñamalac ñalôm, dec kôm iñ ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.

19 Gauc sac, mêtê sêndic ñamalac ndu-ŋga, mêtê mockain-ŋga nañ lau nañ sem dau sa su, ma lau nañ sem dau sa su dom, nañ sêkôm, mêtê sênem kañ gêñ-ŋga, yom tasañ, ma yom sêpu lau-ŋga,

20 nañ yêc ñamalac ñalôm, nañ kôm ñac ñadômbwi sa. Tigen yac bu taŋgasin amar dom ma daneñ gêñ, dec oc kôm yac ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.”

*Awhê Kanan-ŋga kêñ whiñ ñaŋga
(Mak 7:24-30)*

21 Yisu hu malac dinañ siñ, ma iñ ti ndê ñgacsêñomi sêtêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ ñamakê-ŋga si.

22 Ma awhê Kanan-ŋga dañ, nañ ndöc gameñ dinañ, nañ têñ iñ meñ ma mbwêc, “O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö. Ñalau sac kêñ ñawapac atu têñ aö atuñwê, ma kôm iñ tisac.”

23 Yisu gêm dôñ ma ô yom dañ dom, goc ñgacsêñomi sêtigasuc iñ ma sêñom, “Kêñ iñ lhö ndi, bu iñ kêkuc yac ma mbwêc yom ñapanj.”

24 Ma iñ sôm, “Awhê dau iñ awhê Israel-ŋga dom. Anötö kêkiñ aö bu wanem lau Israel-ŋga sa, bu ñac sêtôm domba nañ siñga su.”

25 Têñ dinañ awhê dau meñ pôñ haduc têñ iñ ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aö sa.”

26 Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêñ daneñ-ŋga su ma tambaliñ têñ giam sêneñ.”

²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigeñ giam nañ sêndöc ñadau ndê tebo ñapu, nañ señ gêñ ñapopoc nañ peñ yêc tebo.”

²⁸ Yisu ñô yom dinaj ma sôm, “O awhê, am kêñ whinj ñañga. Aö oc wakôm tôm am ndac.” Ma têñ acgatu ñasawa dau dinaj, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)*

²⁹ Yisu kölhö gi ma kêsêlêñ whinj ndê ñgacsêñomi mbo Bugictorj Galili-ñga ñamakê. Goc inj pi lôc danj gi ma ndöc sic.

³⁰ Ma lau daësam sêwê sêtêñ inj sêmeñ. Nac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, lau bôlinj, awha mba, ti lau gêmbac daësam, ma sêkêñ ñac sêyêc Yisu añgô-ñga. Ma inj kôm ñac hoñ ñayham sa.

³¹ Têñ ndoc lau sêlic awha mba sêôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôlinj sêñsêlêñ tiyham, ma tapec si tandô ñawa sa, nañ sêhêdaê ñandô. Ma sêmpirj Anötö Israel-ñga.

³² Yisu ta inj ndê ñgacsêñomi sêmeñ, goc sôm têñ ñac, “Aö tañwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhiñ aö gitôm bêc tö su. Nac si gêñ danenj-ñga pacndê, ma aö gatec bu wakêñ ñac sêlhö sêndi ti gêñ yô ñac, mbo ñac tagôlô yêc señ.”

³³ Magoc ñgac-sêñomi sêôm, “Bocke? Gameñ dec gameñ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakêñ têñ ñac sêneñ?”

³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom hingga ndöc?” Ma sêôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ñatô.”

³⁵ Goc Yisu sôm têñ lau bu sêndöc sic.

36 Dec inj k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm dañge, p ô kôc-kôc, ma kêj têj ñgacsêñomi, ma ñac sic sam têj lau.

37 Nac hoj sej e gitôm, ma tiñambu ñgac-sêñomi sic gêj ñadêlê sa sip gatop 7 e menju.

38 Lau daësam sej gêj dinañ e gitôm. Nac si lauñgac ñanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbo sêwhinj.

39 Tijambu Yisu kêj lau hoj sêlhö si, goc inj ti ndê ñgacsêñomi sêpi wañ dañ ma sêtêj malac Magadan ñagameñ si.

16

*Lau Palêsaï sêndac gêj dalô
(Mak 8:11-13)*

1 Lau Palêsaï ti lau Sadiusi ñatô sêtêj Yisu sêmeñ bu sêñsahê inj. Nac sêndac inj bu kôm gêj dalô bu tôc asê bu inj kôc ñaclai yêc Anötö ndê.

2 Dec inj sôm, “Mac bu alic umboñ tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ñayham.’

3 Ma mac bu alic umboñ tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêj dalô umboñ-ñga dinañ, ma anyalê ñahu. Ma bocke dec mac anyalê gêj dalô daësam nañ aö gakôm têj ñasawa dindec, nañ ñahu dom?

4 Mac lau sac nañ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêj bambalinj gitôm lau mockainj-ñga. Mac anjalê gêj dalô, tigenj Anötö oc kêj gêj dalô tigenj têj mac alic, gitôm gêj dalô nañ inj kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinañ su, goc hu ñac siñ ma kölhö gi.

*Yisu puc lau Palêsaï ti lau Sadiusi si giso asê
(Mak 8:14-21)*

5 Têj ndoc Yisu ti ɳgacsêjomi sêmbu akêj bugicton ɳadaŋga sêmeŋ, naŋ ɳgacsêjomi sêkôc bolom dom, sêŋlhijŋ dau siŋ.

6 Ma Yisu sôm têj ɳac, “Ayob daôm ɳapep tu lau Palêſai ti lau Sadiusi si yist.”

7 Goc ɳac sem yomgalôm sêwhijŋ dandi ma sêsôm, “In sôm yom dinaj ɳahu bu yac dakôc bolom dom.”

8 Magoc Yisu kêyalê ɳac si yom dau, dec sôm, “O mac lau naŋ akêj whijŋ gwalec! Tu sake-ɳga mac am yomgalôm awhiŋ daôm, ma gauc gêm bu aö gasôm yom pi yist, ɳahu bu mac nem bolom mba?”

9 Bocke mac nem gauc sa pi gêj hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ dom? Gauc nem bolom amanđan naŋ gakêj têj lau 5,000 seŋ. Tiŋambu mac ahoŋ ɳadêlê sa sip gatop hingga?

10 Ma têj ndoc lau 4,000 seŋ bolom amanđan ɳandôlu, naŋ ɳadêlê sip gatop hingga?

11 Aö gasôm yom pi bolom kaiŋ dinaj dom, ma bocke dec mac anyalê aneŋ yom ɳahu dom? Ayob daôm ɳapep pi lau Sadiusi ti lau Palêſai si yist.”

12 Têj dinaj ɳac si gauc sa. Ma sêŋyalê bu inj ndê yom hêganôŋ yist bolom-ɳga dom. Sêŋyalê bu inj kêj puc ɳac bu sêyob dau pi yom naŋ lau Sadiusi ti lau Palêſai sêndôhôŋ têj lau.

*Pita hoc Yisu ɳahu asê
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

13 Yisu ti ndê ɳgacsêjomi sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma inj ndac ɳac, “Lau sêsôm sake pi Ʉnamalac ndê Atu? Sêsôm bu inj asa?”

14 Ma sêsôm, “Lau ɳatô sêsôm bu am Jon, ɳgac Kêku Lau-ɳga, ma ɳatô sêsôm bu am Elaija, ma ɳatô

sêسôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si danj.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ɳac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?”

¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anötö Tali Ɲadau ndê Atu am.”

¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aö awhaŋ hôc am, bu ɳamalac daŋ hoc yom dau asê têŋ am dom. Damaŋ undambê-ɳga kêŋ gauc dinaj têŋ am.

¹⁸ Aö wasôm têŋ am, bu am Pita, ma aö wandic aneŋ gôlôwac dabuŋ sa sêlhac hoc dau ɳahô.* Ma ɳaclai lambwam-ɳga gitôm dom bu ku ɳac dulu.

¹⁹ Ma aö wakêŋ ki têŋ am bu yob gatam lau sêسôc Anötö ndê gôlinj ɳapu-ɳga. Ma gêŋ bocke naŋ am bu êmbwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ am bu sô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaj.”

²⁰ Yisu sôm yom dinaj su, goc gic yao inj ndê ɳacsêŋomi ti ɳanja, bu sêسôm asê têŋ lau bu inj Mesaya dau dom.

*Yisu sôm gwanaŋ bu inj oc hôc ɳandê
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)*

²¹ Têŋ têm dinaj Yisu gic hu sôm yom têŋ ndê ɳacsêŋomi, pi gêŋ naŋ oc hôc asê inj. Inj whê sa bu

---

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê ɳaê sêسam bu ‘Petros,’ ma hoc sêسam bu ‘petra.’ Lau ɳatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naŋ inj ndê gôlôwac dabuŋ oc sêlhac ɳahô, naŋ hêganôŋ yom naŋ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu inj Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si yom sêkêŋ whinj-ɳga ɳahu.

inj gic waê bu têj Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-
ŋga ti dabuŋsiga atu-tu, ma kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga oc sêkêŋ ŋawapac daêsam têj inj e lau sêndic inj
ndu. Ma têj bêc titö-ŋga Anötö oc un inj sa mbo tali
tiyham.

²² Goc Pita kôc inj sa ŋasawa saur gi, ma sôm inj
bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-ŋga, oc mba!
Gêŋ dinaŋ oc tap am sa dom andô!”

²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têj Pita, “Sadan, kôc
daôm sa lhö su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc,
a? Am kêyalê Anötö ndê lêj dom, am bu êmkuc
ŋamalac si gauc ŋambwa.”

*Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac
(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)*

²⁴ Goc inj sôm têj inj ndê ŋgac-sêŋomi, “Asa naŋ tac
whinj bu êŋkuc aö, naŋ êŋgwiniŋ dau ma hôc ndê a
gicso dau sa, ma êŋkuc aö.

²⁵ Bu asa naŋ tac whinj bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ
ŋapanj tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa
naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc
niŋga dom.

²⁶ Namalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc
inj dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ
oc tôm dom bu nem inj sa. Gêŋ ŋayham bocke yêc,
naŋ gitôm bu dakêŋ têj Anötö ô yac neŋ gatuŋ?

²⁷ Tiŋambu Namalac ndê Atu oc mbu meŋ ti
Damba ndê ŋaclai ti ŋawasi undambê-ŋga, ma whinj
anela hoŋ. Têj dinaŋ inj oc kêŋ ŋagêyô têj ŋamalac
hoŋ tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ ŋac sêkôm.

²⁸ Aö wasôm yom ŋandô têj mac! Lau ŋatô naŋ
sêlhac dec, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic Namalac
ndê Atu meŋ ti ndê ŋaclai nem gôliŋ-ŋga.”

17

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ɻawasi
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Bêc 6 giŋga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhinj iŋ, ma ɻac tawasê sêpi lôc balinj danj si.

² Yêc dindê sêlic Yisu ndê ɻamlic kaiŋ danj sa. Iŋ aŋgô andô ɻawê sa gitôm ac pô gameŋ, ma iŋ ndê ɻakwê ɻawasi sêp sambuc.

³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma iŋlu sem yomgalôm sêwhinj Yisu.

⁴ Goc Pita sôm têŋ Yisu, “Pômdau, ɻayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whinj, goc aõ wakwê bac tö bu mac ambo-ŋga, am nem bac danj, Moses ndê danj, ma Elaija ndê bac danj.”

⁵ Iŋ sôm yom dau mbo, ma dao ti ɻawê atu danj sip meŋ ma kêgatöc ɻac ahuc. Ma awha danj sa yêc dao ɻalôm, naŋ sôm, “Aõ neŋ atunŋac dau dindec. Aõ gatisambuc iŋ, ma atac whinj iŋ ndu andô. Aŋgô iŋ ndê yom manj!”

⁶ Têŋ ndoc ɻac-sêŋomi tö sêŋgô awha dinaj, naŋ sêtöc dau ɻalêŋ sac, ma sêhu dau aŋgô andô sip nom.

⁷ Magoc Yisu têŋ ɻac gi, kêmasec ɻac ma sôm, “Atisa ma atöc daõm dom.”

⁸ Ma sêhôc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

*Gêndac pi Elaija
(Mak 9:11-13)*

⁹ Tiŋambu ɻac sêsip akêŋ lôc dau sêmenj, ma Yisu kêŋ yao ɻac bocdec bu, “Andic miŋ pi gêŋ naŋ mac alic naŋ dom, e Namalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga.”

¹⁰ Ma ɻac-sêŋomi tö dinaj sêndac iŋ bocdec bu, “Lau †Skraib naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sêsôm bu

Elaija oc meŋ hôc asê munj, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?”

¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu meŋ ma êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop.

¹² Ma aö wasôm têŋ mac, bu Elaija meŋ su, tigeŋ lau sêŋyalê in dom. Ma sêkôm mêtê sac têŋ in tôm ŋac atac whiŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ Namalac ndê Atu oc sip ŋac si amba, ma sêkêŋ ŋandê atu têŋ in.”

¹³ Têŋ dinaŋ ŋac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganôŋ Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga.

*Yisu soc ŋalau sac su yêc balê dan
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Têŋ têm ŋac sêmbu sêmeŋ, naŋ sêtap lau tonj atu sa, ma ŋac daŋ têŋ Yisu gi ma pôŋ haduc.

¹⁵ Ma in sôm, “Pômdau, tamwalô aneŋ balê ma nem in sa. In hôc ŋawapac atu daŋ, ma ndoc daêsam kôm in titonj e peŋ sip ya me bu.

¹⁶ Aö gakôc in gatêŋ nem ŋac-sêŋomi ga, magoc ŋac sêtôm dom bu sêkôm in ŋayham sa.”

¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic balinj su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö wambo wawhiŋ mac tu wanem mac sa-ŋga ŋapanj dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc balê dau sa amen.”

¹⁸ Goc Yisu hec yom ŋalau sac naŋ mbo balê dau ŋalôm, ma soc in sa awê gi, ma ŋagahô enj balê dau ŋayham sa.

¹⁹ Tiŋambu ŋgacsêŋomi sêtêŋ Yisu si, ma sêndac inj gelec, “Tu sake-ŋga yac atôm dom bu aseŋ ŋalau sac dinaŋ su?”

²⁰ Ma inj ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akêŋ whiŋ Anötö ndê ŋaclai gitôm dom. Yomandô

aö wasôm têj mac, bu mac nem akêj whiŋ bu nditôm gêŋ sauŋ andô daŋ, tôm soc ɳamatu sauŋ, dec oc tôm bu mac asôm têj lôc daŋ bu puc dau sa ma têj gameŋ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêj whiŋ, ma mac oc atôm bu akôm gêŋ hoŋ. [

21 Yac bu dasoc ɳalau sac kaiŋ dinaj su, goc gêŋ ɳamata-ŋga dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu gauc nem Anötö-ŋga, ma dateŋ mbec ɳaŋga.]”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Tiŋambu Yisu ndê ɳgac-sêŋomi sêkac dau sa yêc gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ sôm têj ɳac, “Tiŋambu oc sêkêŋ Namalac ndê Atu sip lau ɳatô amba.

23 ɳac oc sêndic iŋ ndu, magoc têj bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinaj kôm ɳgacsêŋomi si ɳalôm ɳawapac ɳandô.

Takis Lôm Dabuŋ-ŋga

24 Tiŋambu Yisu ti ndê ɳgac-sêŋomi sêhôc asê malac Kapenaom, ma lau naŋ sêkôc takis lôm dabuŋ-ŋga,* naŋ sêtêŋ Pita si ma sêndac iŋ bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêdôhôŋwaga oc kêŋ mone nemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga, me mba?”

25 Ma Pita sôm, “Hecen, iŋ oc nemlhi.”

Têj ndoc Pita sôc andu gi, naŋ iŋ gic miŋ yom dau têj Yisu dom, magoc Yisu dau ndac iŋ, “Saimon, am gauc gêm sake? Kij nom-ŋga sêkôc takis

---

* **17:24:** Tôm yala tigenj-tigeŋ lauŋgac Israel-ŋga hoŋ naŋ si yala hôc gêlêc 20, naŋ semlhi takis lôm dabuŋ-ŋga. Takis dau gitôm lau Griķ si mone drakma lu, gitôm ɳaõli naŋ sêkôc tu gweleŋ bêc lu-ŋga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

yêc lau asa? Sêkôc yêc ɳac dau si atui, me sêkôc yêc lau ɳatô?”

26 Goc Pita ô yom ma sôm, “ɳac sêkôc takis yêc lau ɳatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinan̄ yomsu takis-ɳga hêganôŋ Kin̄ ndê atui dom.

27 Tigeŋ yham dom bu ɳac sêlic yac sac. Bocdinan̄ sa ndi ma kēŋ gam yêc bugictoŋ. Ma i ɳamata-ɳga naŋ am hê sa, naŋ kac i dau whasun̄ sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neŋ takis lôm dabuŋ-ɳga. Kôc sa, ma kēŋ têŋ ɳac.”

18

Asa ti ɳamalac ɳamata-ɳga?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Têŋ ndoc dinaŋ ɳgac-sêŋomi sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôlin̄ ɳapu, naŋ si asa ti ɳamalac ɳamata-ɳga?”

2 Goc Yisu ta balêkoc sauŋ daŋ meŋ, ma kēŋ iŋ kalhac ɳac ɳalhu.

3 Ma iŋ sôm, “Anem daôm kwi ma aŋgwiniŋ daôm e atôm balêkoc sauŋ. Bu mba, naŋ wasôm yom ɳandô têŋ mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôlin̄ ɳapu.

4 Asa naŋ bu êŋgwiniŋ dau nditôm balêkoc din-dec, naŋ ti ɳamalac ɳamata-ɳga yêc Anötö ndê gôlin̄ ɳapu.

5 Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ gitôm iŋ din-dec, naŋ sa tu aneŋ ɳaê-ɳga, naŋ gitôm iŋ kôc aö dauŋ sa.”

Puc pi lêtôm
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Ma Yisu sôm, “Namalac dañ bu tim balêkoc sauñ dindec si dañ nañ kêñ whinj aö bu kôm mêtê sac, nañ kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dañ pi inj kachu, ma tambalinj inj sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô inj mbac ndu. Ma boc-dinañ oc tôm dom bu inj tim balêkoc dau, ma tiñambu tap Anötö ndê matôc sa.

7 “Aö wasôm têñ mac, bu gêñ lêtôm-ñga oc sêmeñ, ma sêkêñ ñawapac têñ lau nom-ñga. Tigenj asa nañ bu kôc gêñ lêtôm-ñga dañ meñ, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê!

8 Bocdinaj am amam me gahim dañ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ñayham bu am sôc undambê ma ndöc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hôc gêlêc nañ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya nañ sa ñapanj, nañ ndi.

9 Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbalinj niñga. Am bu mbo tamli ndöc undambê ti tanôm tigenj, nañ hôc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiñambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ñga ndi.”

*Yom gôliñ pi domba nañ giñga
(Luk 15:4-7)*

10 “Ma ayob daôm ñapep bu alic lau sauñ dindec gitôm gêñ ñambwa dom. Aö wasôm têñ mac, bu ñac si añela nañ sêmbo undambê, nañ sêlhac Damañ undambê-ñga ndê añgô andô-ñga. [

11 Namalac ndê Atu meñ bu nem lau nañ siñga su, nañ si.]

12 “Akôc gauc pi ñgac dañ nañ yob domba 100. Têñ ndoc domba dañ bu êñsêlêñ bambalinj e ndi

niŋga, naŋ inj oc kôm sake? Inj oc hu 99 siŋ sêmbo, ma sa ndi êŋsalê daŋ naŋ giŋga.

13 Aö wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc inj tap sa, naŋ inj ndê atac ŋayham tu domba tigeŋ dinaŋ-ŋga oc hôc gêlêc inj ndê atac ŋayham pi 99 naŋ sêmbo, naŋ su.

14 Ma bocdinaŋ, mac nem Damam undambê-ŋga tec bu lau sauŋ daŋ sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

15 “Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac têŋ am, goc am tamwasêm têŋ inj ndi, ma sôm inj ndê giso asê têŋ inj. Inj bu ŋô am nem yom ma kac ndê ŋalôm kwi, dec amlu apitigeŋ tiyham ma ambo ti yom malô.

16 Magoc inj bu ŋô dom, dec kôm tôm yac neŋ ŋagôlinj, naŋ sôm bu yom naŋ lau lu me tö sêpuc dôŋ, naŋ dakôc sa ti yom ŋandô. Boc-dinaŋ kôc ŋamalac tigeŋ me lu sêwhinj am, tu bu sêpuc am nem yom dôŋ-ŋga, ma atêŋ nem asidôwa dau andi.

17 Ma asidôwa dau bu sôc lau dinaŋ si yom ŋapu dom, naŋ sôm yom dau asê têŋ gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma inj bu tec bu sôc gôlôwac dabuŋ si yom ŋapu, naŋ goc alic inj gitôm ŋgac sambuc me ŋgac kôc takis-ŋga naŋ kêyalê Anötö dom.

18 “Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac. Gêŋ bocke naŋ mac ambwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ mac asô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.

19 “Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac nem ŋamalac lu me tö bu ŋalôm tigeŋ bu ateŋ gêŋ daŋ têŋ Daman undambê-ŋga, naŋ inj oc kêŋ têŋ mac.

20 Nahu bu gameñ bocke nañ mac nem ñamalac lu me tö akac daôm sa tu aneñ ñaê-ñga, nañ aö oc wambo wawhiñ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi may

21 Pita têñ Yisu gi, ma ndac iñ bocdec bu, “Pômdau, sôm têñ aö. Aneñ asidôwa dan bu kôm sac têñ aö ñapañ, nañ wasuc iñ ndê sac kwi tidim hingga? Ndítôm 7, me tidim hiñga?”

22 Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têñ am, bu tidim 7 dom. Suc iñ ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

23 “Angó su nañ! Aö bu wawhê sa têñ mac, lêñ dasuc sac kwi-ñga nañ gic waê lau nañ sêmbo Anötö ndê gôliñ ñapu. Kiñ dan mbo, ma iñ tac whinj bu êmasañ yom whinj iñ ndê lau akiñ nañ si tôp yêc iñ.

24 Iñ gic hu gweleñ dau, ma sêkêñ ñgac dan kalhac iñ angó-ñga, nañ ndê tôp atu andô, gitôm mone talent 10,000.*

25 Ngac dinan gitôm dom bu ô ndê tôp, goc Kiñ dau sôm bu sêkêñ iñ ti iñ ndê awhê ma balêkoc ma iñ ndê gêñ hoñ bu lau sênemlhi ô tôp dau.

26 Dec ñgac akiñ dau hu dau sip gi pôñ haduc têñ Kiñ, ma teñ iñ bocdec bu, ‘Kêñ ñasawa têñ aö, ma waô gêñ hoñ!’

27 Goc Kiñ tawalô iñ, ma hu yom tôp-ñga siñ, ma kêñ iñ sa gi.

28 “Tigeñ tinjambu ñgac dau tap ñgac akiñ dan sa, nañ ndê tôp sauñ yêc iñ, gitôm mone tdenarii 100.†

---

* **18:24:** Lau Grik si mone nañ sêsam bu talent, nañ ñaôli atu andô - talent tigeñ gitôm K5-6,000. Bocdinañ ñgac dau ndê tôp hôc gêlêc 5 milien kina.   † **18:28:** Ñgac dau ndê tôp gitôm K5-600.

Inj gôlô ñgac dau dôŋ, hôc inj sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic nem tôp têŋ aö!’

²⁹ Ma ñgac dau hu dau sip gi pôŋ haduc ma teŋ inj bocdec bu, ‘Kêŋ ñasawa têŋ aö ma waô neŋ tôp.’

³⁰ Tigeŋ inj tec, ma kêŋ ñgac dau ndöc gapocwalô e inj ô tôp hoŋ pacndê.

³¹ Lau akiŋ ñatô sêlic gêŋ dinaŋ, dec ñalôm ñawapac ñandô, ma sêtêŋ Kiŋ si ma sic miŋ gêŋ hoŋ têŋ inj.

³² Goc inj ta ñgac akiŋ dau ma sôm têŋ inj, ‘Am ñgac sac! Am teŋ aö bu taŋwalô am, dec aö gahu am nem yom tôp-ŋga sinj.

³³ Tu sake-ŋga am tamwalô ñgac dinaŋ dom, gitôm aö taŋwalô am?’

³⁴ Goc inj tac ñandê atu, ma kêŋ ñgac akiŋ dau têŋ lau gapocwalô-ŋga, bu sêndic inj ñamlic ñandê ma ndöc gapocwalô e inj ndic ndê tôp sambuc su.”

³⁵ Yisu gic bata yom gôliŋ dau, goc sôm, “Mac bocdinaŋ, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec anen Damaŋ undambê-ŋga oc kôm têŋ mac gitôm Kiŋ dinaŋ kôm têŋ ndê ñgac akiŋ.”

19

*Anötö tec bu awhê lu ñgac sêhu dau sinj
(Mak 10:1-12)*

¹ Yisu sôm yom dau su, goc hu gameŋ Galili-ŋga sinj, ma têŋ gameŋ Judia-ŋga naŋ yêc Bu Jordan ñadaŋga têŋ ac pi-ŋga, naŋ gi.

² Lau daësam sêŋkuc inj, ma yêc gameŋ dinaŋ inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

3 Ma lau Palēsai ηatô sêtêj inj si bu sêtim inj, dec sêndac inj bocdec bu, “Yom dañ yêc, nañ tôm bu ηgac dañ hu ndê awhê siñ, me mba? Inj oc êñgilì yomsu, me mba?”

4 Goc inj sôm, “Mac anyalê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, ‘Têj têm ηamata-ηga Anötö kêmasañ ηamalac awhê ma ηgac.’

5 Ma yom dañ tiyham sôm, ‘Tu dinañ-ηga ηgac dañ oc hu damba lu dinda siñ, ma sap inj ndê awhê dôj. Ma inju sêti gêj tigeñ.’

6 Yom dau whê sa bu inju sêmbo sêtôm ηamalac lu dom, inju sêti gêj tigeñ yêc Anötö aŋgô-ηga. Bocdinañ yham dom andô bu ηamalac sêkac gêj nañ Anötö dau kêj pitigen, nañ su.”

7 Goc sêndac inj, “Bocdinañ dec tu sake-ηga Moses to yomsu dañ, nañ sôm bu ηgac dañ gitôm bu to bapia hu nawhê siñ-ηga, goc hu inj siñ?”

8 Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Moses kêyalê bu mac nem ηalôm ηadandi, dec sôm bu ηgac dañ gitôm bu hu ndê awhê siñ. Tigeñ têj têm ηamata-ηga Anötö kêmasañ ηamalac awhê ma ηgac tu bu sêhu dau siñ-ηga dom.

9 Aö wasôm têj mac, bu yom tigeñ yêc bu ηgac dañ hu ndê awhê siñ, nañ awhê dau kôm mêtê mockain-ηga whinj ηgac dañ. Ma ηgac dañ bu hu ndê awhê siñ tu gêj dau-ηga dañ-ηga, ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockain-ηga yêc Anötö aŋgô-ηga.”

10 Têj dinañ Yisu ndê ηgac-sêñomi sêşôm têj inj, “Bu bocdinañ, dec mboe oc ηayham bu lau sêñem dau dom, a? Oc ηawapac atu bu awhê lu ηgac sêşôc yom dau ηapu.”

¹¹ Magoc iŋ sôm, “Mba! Anötö kêmasaŋ awhê lu ɳgac bu sénem dau. Magoc lau tigen-tigen iŋ kêmasaŋ ɳac bu sénem awhê me ɳgac dom.

¹² Launγac ɳatô dindai sêkôc ɳac, naŋ sétôm dom bu sénem awhê. Ma launγac ɳatô naŋ sêsê ɳac bu sénem awhê dom. Ma ɳatô sêkêrj dau sambuc tu gweleŋ ɳawaê ɳayham-ɳga tu bu sêpo Anötö ndê gôlinj sa, ma tu dinaj-ɳga dec sem awhê dom. Am asa naŋ gitôm bu kôc yom dindec sa ma sôc ɳapu, naŋ kôc sa.”

*Yisu gêm mbec balêkoc
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Lau ɳatô sêkôc si balêkoc sêtêŋ Yisu si. Nac tac whinj bu iŋ kêj amba sac ɳac, ma teŋ mbec pi ɳac. Tigen ɳacsêŋomi sêsôm dinda ti dambai.

¹⁴ Goc Yisu sôm, “Atec balêkoc sêtêŋ aö sêmeŋ. Alhac ɳac ahuc dom, bu Anötö ndê gôlinj gic lau naŋ sétôm balêkoc saŋ dindec, naŋ ɳawaê.”

¹⁵ Ma iŋ kêj amba sac ɳac hoŋ ma gêm mbec ɳac, goc tisa ma kölhö gi.

*Ngac ti lêlôm
(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)*

¹⁶ Ma ɳgac daŋ têŋ Yisu gi, ma ndac iŋ bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, aö wakôm gêŋ ɳayham bocke, dec tiŋambu Anötö oc kôc aö sa wandöc taŋli yêc undambê?”

¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, “Tu sake-ɳga am ndac aö bu gêŋ sake iŋ gêŋ ɳayham? Anötö tawasê iŋ ɳayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, naŋ danjam wambu yomsu naŋ Anötö kêj têŋ Moses.”

¹⁸ Goc ɳgac dau ndac, “Yomsu hoŋ, me yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu bocdec bu, ‘Ndic

ŋamalac ndu dom. Kôm gêj mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêj dom. Sôm yom tasaŋ pi lau dom.

¹⁹ *Toc damam lu dinam sa,’ ma ‘Tac whiŋ lau ŋatô gitôm am tac whiŋ daôm.’*

²⁰ Goc iŋ sôm, “Yomsu hoŋ dinaŋ aö kakuc gambo. Ma gêj sake yêc tu wakôm-ŋga?”

²¹ Ma Yisu sôm, “Am bu ti ŋgac gitêŋ, naŋ sa ndi ma kêŋ nem gêj hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma kêŋ ŋawa têŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ dec êmyalê bu am nem awa ŋandô yêc undambê. Ma tiŋambu mweŋ ma êmkuc aö.”

²² Ngac dau iŋ ndê yala daêsam dom, ma têŋ ndoc iŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, goc iŋ kölhö ti ŋalôm ŋawapac gi. Nahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu sôm têŋ ndê ŋgac-s êŋomi, “Yomandô wasôm têŋ mac, b u lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô, ŋahu bu ŋac si awa ti wapa hê ŋac kwi.

²⁴ Aŋgô! Bôc atu dan gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô hôc gêlêc ŋgac ti lêlôm dan, naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

²⁵ Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ dec sêhêdaê ŋandô, ma sêndac Yisu, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac atu!”

²⁶ Magoc Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gêŋ naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gêj hoŋ siŋ tu aŋkuc am-ŋga. Bocdinaŋ yac oc atap mwasiŋ bocke sa?”

28 Dec Yisu sôm têj ɳac hoj, “Yomandô wasôm têj mac, bu têj ndoc ɳambu-ɳga naŋ gêj hoj sêtiwakuc, naŋ Njamalac ndê Atu oc ndöc iŋ ndê pôj Kin-ɳga ti ɳaclai ma ɳawasi atu. Ma mac lau naŋ aŋkuc aö, naŋ oc andöc pôj 12, ma anem gôlinj lau Israel-ɳga si tonj 12.

29 Ma lau hoj naŋ sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siŋ tu aö-ɳga, naŋ Anötö oc kêj gêj kaiŋ dinanj daësam têj ɳac ô. Ma tijambu iŋ oc kêj ɳac sêwêkaiŋ gameŋ sêndöc tali ɳapan-ɳga.

30 “Magoc lau daësam naŋ sêti lau ɳamata-ɳga têj têm kwahic dec-ɳga, naŋ oc sêti lau ɳambu-ɳga, ma lau ɳambu-ɳga oc sêti lau ɳamata-ɳga.”

20

Yom gôlinj pi lau naŋ sem gweleŋ yêc ôm wain-ɳga.

1 Goc Yisu sôm, “Aŋgô yom gôlinj dindec pi Anötö ndê gôlinj, oc whê aneŋ yom dinanj sa. Ngac danj mbo, naŋ wêkaiŋ ôm wain-ɳga atu danj. Inj tisa têj bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsalê lau tu sênen gweleŋ yêc iŋ ndê ôm-ɳga.

2 Inj tap lau ɳatô sa, ma sôm bu iŋ oc nemlhi ɳac ɳa mone gitôm tdenarias tigeŋ tu gweleŋ bêc tigeŋ-ɳga. Goc iŋ kêkinj ɳac sêsôc iŋ ndê ôm si.

3 Ma têj acgatu gitôm 9 kilok, iŋ sa gi gêlic lau ɳatô sêlhac ɳambwa sêlhac malac lôm.

4 Ma iŋ sôm têj ɳac, ‘Andi akôm gweleŋ yêc aneŋ ôm wain-ɳga, ma aö oc wakêŋ ɳaôli solop têj mac ô nem gweleŋ.’

⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gweleñ. Ma iñ kôm bocdinañ têj ac kalhac lhu ma têj 3 kilok telha-ŋga. Inj gi tap lau sa, ma kêkiŋ ɻac si sêkôm gweleñ.

⁶ Ma têj 5 kilok telha-ŋga iñ sa gi tap lau ɻatô sa, nañ sêlhac ɻambwa. Ma iñ sôm têj ɻac, ‘Tu sake-ŋga mac ambo ɻambwa têj acsalô sambuc dindec?’

⁷ Ma sêssôm, ‘Lau dañ sêmeñ sêkêñ gweleñ têj yac tu akôm-ŋga dom.’ Goc iñ sôm, ‘Mac andi anem gweleñ yêc aneñ ôm.’

⁸ “Têj ac gi sip, goc ôm ɻadau sôm têj iñ ndê ɻagac ɻamata-ŋga, ‘M bwêc lau nañ sem gweleñ sêmbo, nañ sêmeñ, ma kêj ɻac si ɻaôli têj ɻac. Nemlhi lau nañ sêmeñ têj 5 kilok telha-ŋga nañ muñ, goc tiñambu nemlhi lau nañ sêmeñ têj bêbêc.’

⁹ Ma lau nañ ɻadau kôc ɻac sa têj 5 kilok, nañ sêkôc denarias tigeñ-tigeñ ti ɻac si ɻaôli tôm gi.

¹⁰ Tu dinañ-ŋga dec lau nañ sic hu gweleñ têj bêbêc, sêkêñ bata bu oc sêkôc ɻaôli hôc gêlêc denarias tigeñ su. Magoc ɻac hoñ sêkôc denarias tigeñ.

¹¹ Têj dinañ ɻac sic hu sêtucdinj ɻadau,

¹² ma sêssôm, ‘Lau nañ sêmeñ tiñambu, nañ sem gweleñ gitôm ɻasawa apê, ma yac am gweleñ atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindec. Magoc yac hoñ akôc ɻaôli kaiñ tigeñ.’

¹³ Magoc ɻadau sôm têj ɻac si dañ, ‘O aneñ silip! Bocke dec am sôm bu aö gakôm gêj so têj am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigeñ ti am nem ɻaôli gweleñ-ŋga.

¹⁴ Boc-dinañ kôc nem ɻaôli sa, ma lhö ndi. Aö tac whiñ bu wakêj ɻaôli têj lau ɻambu-ŋga gitôm aö gakêj têj am.

¹⁵ Mone dindec aneñ gêj, ma wakôm tôm aö

atac whinj. Bocke dec am gêlic sac bu aö ɳgac wamwasinj lau-ɳga' ”

¹⁶ Goc Yisu sôm têj ndê ɳgac-sêjomi, “Bocdinaj, lau ɳambu-ɳga oc sêti lau ɳamata-ɳga, ma lau ɳ amata-ɳga oc sêti lau ɳambu-ɳga.”

*Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Tiŋambu Yisu ma lau naŋ sêjkuc iŋ, sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ɳgacsêjomi 12 sêsa si sêmbo dau-ɳga, ma sôm têj ɳac,

¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ɳgac daŋ oc kêj ɻnamalac ndê Atu sip dabunj-siga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ɳga amba. ɻac oc sêkic yom bu sêndic iŋ ndu,

¹⁹ ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ɳga amba. Ma lau Rom-ɳga oc sêsu iŋ susu, ma sêndic iŋ ɳamlic ɳandê atu, goc sêndic iŋ ndu pi a gicso dau. Ma têj bêc titö-ɳga, Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhôc gêlêc ɳgac-sêjomi ɻatô
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Têj ndoc dinaj Jems lu Jon dinda bu teŋ gêŋ daŋ têj Yisu nem iŋlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinaj sa sêtêj Yisu si, ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ɳga.

²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whinj sake?” Goc awhê dau sôm, “Aö tac whinj bu am toc anenj atuŋ lu dindec sa, ma sôm bu iŋlu sêndöc sêwhinj am têj ndoc am ndöc nem pôŋ kin-ɳga ma nem gôliŋ lau. Kêŋ daŋ ndöc amam andô-ɳga, ma daŋ ndöc gasê-ɳga.”

22 Dec Yisu sôm têj iŋlu, “Amlu aŋyalê gêj naŋ amlu andac, naŋ dom. Amlu atôm bu anôm gêj sip laclhu ŋawapac-ŋga naŋ aö wanôm, a?” Ma iŋlu sêšôm, “Aêc, alu atôm.”

23 Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôc ŋawapac gitôm aö wahôc. Magoc aö dec oc wanjyalin lau sa bu sêndöc aö amaŋ andô-ŋga me gasê-ŋga, naŋ dom. Aneŋ Damaŋ ti ŋadau bu êŋyalin lau sa bu sêndöc dinan.”

24 Têj ndoc ŋgacsêŋomi amaŋlu sêŋgô yom dau ŋawaê, dec kôm ŋac atac ŋandê têj Jems lu Jon.

25 Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ in si, ma sôm, “Mac aŋyalê bu lau sambuc si gôlinwaga sêtoc dau sa têj ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo ŋac ŋapu.

26 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa naŋ tac whiŋ bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ nem akiŋ mac.

27 Aêc! Asa naŋ bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ ŋambwa.

28 Nalêŋ tigeŋ Ɂnamalac ndê Atu meŋ bu lau sênenem akiŋ in dom. In meŋ bu nem akiŋ lau, ma bu kêŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

*Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

29 Têj ndoc Yisu ti in ndê ŋgac-sêŋomi sêhu malac Jeriko siŋ, naŋ lau daêsam sêŋkuc in.

30 Ngac tapec lu sêndöc seŋ ŋamakê, ma sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêslêŋ men, goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.”

³¹ Goc lau sêôm iŋlu bu sênem dau dôŋ. Magoc iŋlu sêmbwêc ti ɻaŋga, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.”

³² Yisu kwê dôŋ kalhac ma ta iŋlu sêmeh. Ma in ndac, “Amlu atac whinj bu wakôm sake têŋ amlu?”

³³ Ma sêô yom ma sêôm, “Pômdau, alu atac whinj bu tanôŋ ɻayham sa.”

³⁴ Dec Yisu tawalô iŋlu, ma kêmasec iŋlu tandô. Ma ɻagahô iŋlu tandô ɻayham sa, ma sêŋkuc in.

21

Yisu hôc asê Jerusalem

(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

¹ Nac sêsuŋ sa Jerusalem ma sêhôc asê malac Betpagi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkiŋ ndê ɻgacsêŋomi si ɻgac lu,

² ma sôm têŋ iŋlu, “Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donki dinda dan sa, naŋ sêô dôŋ kalhac, whinj donki dau ɻatu. Aŋgapwêc su, ma akôc sa atêŋ aö ameŋ.”

³ Ma ɻamalac dan bu ndac amlu pi gêŋ dau, naŋ asôm têŋ in bu, ‘Pômdau tac whinj bu donki lu dindec sênem in sa,’ ma ɻagahô in oc kêŋ donki lu dau têŋ amlu.”

⁴ Nalêŋ dinaŋ dec yom naŋ propet akwa dan sôm, naŋ ɻandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têŋ lau †Sayon-ɻga bu, “Alic su naŋ! Mac nem Kiŋ têŋ mac meŋ. In ɻgac malô, ma in meŋ ndöc donki ɻatu dan ɻahô.” [Sek 9:9; Ais 62:11]

⁶ ɻgacsêŋom lu dinaŋ sêôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm.

7 Sêwê doŋki dinda lu ɳatu sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ɳac si ɳakwê awê-ŋga sac doŋki, ma Yisu pi gi ndöc ɳahô.

8 Ma lau daêsam sêhê si ɳakwê yêc seŋ, ma sêhêako a ɳalaun ma sêkêŋ yêc seŋ.

9 Ma lau toŋ atu naŋ sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu, ti lau naŋ sêŋkuc inj, naŋ sêmbwêc, “Hosana têŋ Dawid ndê Atu. Anötö nem mbec inj naŋ men gêm Pômdau angô. Hosana têŋ Anötö lôlôc-ŋga.”

10 Têŋ ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, naŋ lau malac-ŋga hoŋ gauc gêm yom daêsam ma sêndac, “Inj asa dê?”

11 Ma lau daêsam sêŋgô ɳac si yom ma sêšôm, “Inj Yisu, propet atu naŋ men akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)*

12 Yisu sôc lôm dabuŋ ɳabatêm-ndö gi, ma soc lau naŋ sic dulu gêŋ ti semlhi gêŋ, naŋ su. Ma inj tac lau naŋ sêô mone,* naŋ si tebo sa, ma lau naŋ sêkêŋ balusi† tu lau sênenmlhi-ŋga, naŋ inj kêbalip ɳac si gêŋ honj giŋga.

* **21:12:** Lau sêmeŋ akêŋ gameŋ balinj bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêŋ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuŋ. ɳac gitôm dom bu sênenmlhi gêŋ bu sêkêŋ ti da, me sênenmlhi takis lôm dabuŋ-ŋga ɳa mone akêŋ ɳac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ɳatô sêkôm gweleŋ yêc lôm dabuŋ ma sêô ɳac si mone ɳa mone naŋ gitôm bu sênenmlhi gêŋ-ŋga. † **21:12:** Lau ɳalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênenmlhi domba bu sêkêŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

13 Ma inj sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc, nañ sôm, ‘*Aneŋ andu gic waē bu lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.*’ Tigeŋ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kañ si gameŋ.”

14 Lau bôlinj ti lau tapec sêtêŋ Yisu si yêc lôm dabuŋ ñamakê, ma inj kôm ñac ñayham sa.

15 Ma balêkoc nañ sêmbo gameŋ dinanj, n aŋ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têŋ Dawid ndê Atu!” Magoc têŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga sêlic gêŋ dalô nañ Yisu kôm, ma sêŋgô balêkoc dau si yom, dec kôm ñac atac ñandê atu.

16 Ma sêndac inj, “Am ñgô balêkoc dindec sêmbwêc yom so, me?” Ma inj sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Anötö kêyaliŋ balêkoc ti lau sauŋ sa, tu bu sêhōc inj ndê waē asê-ŋga.*’”

17 Tiŋambu Yisu hu ñac sinj ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têŋ ôbwêc dinanj in yêc malac Betani.

Yisu pucbo a kiŋ danj

(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Têŋ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu mbu têŋ Jerusalem ndi, ma gêŋ yô inj.

19 Ma inj gêlic a kiŋ danj kalhac seŋ ñamakê, goc têŋ a dau gi ma kêsalê a ñandô. Tigeŋ a dau ñandô mba, inj tap ñalaunj ñambwa sa. Dec inj pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ñandô tiyham dom!” Ma ñagahô a dau mbac.

20 Têŋ ndoc ñgacsêŋomi sêlic gêŋ dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ñagahô?”

²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm yom ñandô têj mac. Akêj whinj, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ñaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm naŋ aö gakôm têj a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêj dalô atu-tu ñatô whinj. Oc nditôm mac asôm têj lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ñalôm ndi,’ ma gêj dau oc ñandô sa.

²² Mac bu akêj whinj, goc gêj naŋ mac aten têj Anötö, naŋ inj oc kêj têj mac.”

*Gêndac pi Yisu ndê ñaclai ñahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Yisu têj lôm dabunj gi, ma kêdôhôj lau mbo lôm ñamakê, ma dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ña sêtêj inj si. Ma sêndaciŋ, “Am kôc ñaclai yêc nde, bu kôm gêj hoŋ naŋ am kôm? Asa kêj têj am?”

²⁴ Ma inj sôm, “Gêj ñamata-ña aö wakêj gêndac danj têj mac. Mac aô anen yom muŋ, goc wasôm anen ñaclai ñahu asê têj mac.

²⁵ Mac asôm têj aö, asa kêj ñaclai têj Jon, dec inj kêku lau? Anötö kêj ñaclai têj inj, me mba?”

Goc ñac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêšôm têj dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêj ñaclai têj Jon, goc inj oc ndac yac, ‘Tu sake-ña mac akêj whinj Jon dom?’

²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ñamalac nom-ña si gauc ñambwa, dec lau oc sêkôm yac ñayom, ñahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet danj.”

²⁷ Bocdinaŋ sêšôm têj Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma inj sôm têj ñac, “Ma bocdinaŋ aö wasôm anen ñaclai ñahu asê têj mac dom.”

Yom gôliŋ pi balê lu

28 Goc Yisu sôm têŋ ñac, “Akôc gauc pi yom din-dec. Ngac daŋ ti inj ndê atu lu sêmbo. Têŋ bêc daŋ inj ndac balê daŋ bocdec bu, ‘Aneŋ balê, kwahic dec aö bu wandac am bu sôc ôm wain-ŋga ndi ma nem gweleŋ.’

29 Ma balê dau sôm, ‘Mba, aö gatec!’ Tigeŋ tinjambu inj kac ndê ñalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gweleŋ.

30 Ma damba gi tap balê tilu-ŋga sa, ma ndac inj bu nem gweleŋ ôm-ŋga. Ma inj sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigeŋ tinjambu inj tec ma gi dom.”

31 Dec Yisu ndac ñac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whinj?” Ma sêsôm, “Balê ñamata-ŋga.” Goc inj sôm têŋ ñac, “Yomandô aö wasôm têŋ mac. Lau naŋ sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêsôc Anötö ndê gôliŋ ñapu, sêhôc gêlêc mac lau dabuŋsiga ti lau bata su.”

32 Bu Jon hôc asê mac bu tôt lêŋ gitêŋ têŋ mac, tigeŋ mac akêŋ whinj inj dom. Lau naŋ sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêkêŋ whinj inj ndê yom ma sem dau kwi. Ma têŋ têm mac alic gêŋ naŋ lau dau sêkôm, naŋ mac am daôm kwi dom, ma akêŋ whinj dom.”

*Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

33 Ma Yisu sôm, “Aŋgô yom gôliŋ daŋ tiyham. Ngac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ, sô tuŋ kêgihi, kêmasaŋ gameŋ sêmasaŋ wain ñakwi-ŋga, ma kwê andu balinj daŋ, bu lau sêlhac ma sêtip lau kaŋ. Goc inj kêŋ ôm dau têŋ lau ñatô sêyob, ma kölhö gi mbo gameŋ daŋ.”

34 Têj ndoc sêhoj ôm dau ɳandô sa-ɳga, naŋ inj kêkiŋ lau akiŋ ɳatô sêtêŋ lau sêyob ôm-ɳga si, bu sêkêŋ wain ɳandô ɳatô têj ɳac.

35 Magoc ɳac sêlô lau akiŋ dau dôj. Sic ɳgac akiŋ danj ɳamlic ɳandê, sic danj ndu, ma sêtuc danj ɳa hoc.

36 Ma tiŋambu ôm ɳadau kêkiŋ lau akiŋ toŋ hic atu tiyham, magoc lau naŋ sêyob inj ndê ôm, naŋ sêkôm mêtê kaiŋ tigeŋ têj ɳac.

37 Tiŋambu inj kêkiŋ inj ndê atunŋac têj ɳac gi, bu inj gauc gêm bu ɳac oc sêtoc inj ndê atu dau sa.

38 Tigeŋ têj têm lau sêyob ôm-ɳga sêlic ɳadau ndê atu dau kêsêlêŋ menj, naŋ sêšôm têj dandi, ‘Balê kêlê oc wêkaiŋ ôm dindec ti ndê gêŋ lêŋsêm. Bocdinaŋ dandic inj ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.’

39 Goc sêlô inj dôj ma sêhê inj sa awê gi, ma sic inj ndu.”

40 Yisu gic bata yom gôliŋ dau, ma ndac, “Têj ndoc ôm ɳadau mbu menj, naŋ inj oc kôm sake?”

41 Ma sêšôm têj inj, “Ôm ɳadau oc ndic lau sac dinaj ndu, ma kêj ndê ôm têj lau ɳatô sêyob. Ma ɳac oc sêkêŋ ôm ɳandô têj inj têj ndoc sêhoj ɳandô sa-ɳga.”

42 Goc Yisu sôm têj ɳac, “Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ lau sêkwê andu-ɳga sêtec, naŋ kwahic dec ti hoc ɳamata-ɳga yêc andu dau. Pômdau kôm gêŋ dau, ma yac alic ɳayham.*’ Mac asam yom dau su, me mba?

43-44 [*Asa naŋ peŋ tu hoc dinaj-ɳga, naŋ oc niŋga, ma hoc dau bu peŋ pi ɳamalac, dec oc sec inj popoc.*] Bocdinaŋ aö wasôm têj mac, bu Anötö oc seŋ mac su bu ayob lau naŋ sêmbo inj ndê gôliŋ ɳapu, naŋ

tiyham dom. Ma iŋ oc êŋyalıŋ lau ɳatô sa bu sêyob iŋ ndê lau, naŋ oc sêkôm gwelen ɳapep ma sênen ɳandô ɳayham.”

45 Dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsaŋ sêŋgô Yisu ndê yom gôliŋ dinaŋ, ma sêŋyalê bu yom dau hêganôŋ ɳac.

46 Dec sêŋsalê lêŋ bu sêkôc iŋ dôŋ, magoc sêtöc lau, bu lau hoŋ sêlic iŋ bu propet daŋ.

22

*Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu
(Luk 14:16-24)*

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham têŋ ɳac bocdec bu,

2 “Nalêŋ naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu sêmbo iŋ ndê gôliŋ ɳapu, naŋ bocdec. Kiŋ daŋ kêmasan mwasiŋ atu daŋ tu iŋ ndê atunŋac naŋ bu nem awhê-ɳga.

3 Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau akin bu sêkêŋ aheŋ lau naŋ sic waê bu sêneŋ mwasiŋ dau. Magoc ɳac hoŋ sêteç bu sêmeŋ.

4 Goc iŋ kêkiŋ lau akin ɳatô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têŋ lau naŋ aö kagalêm ɳac sa su, bu aö kamasaŋ gêŋ hoŋ pacndê su. Aneŋ lau sic makao tôp ɳayham ndu su, bocdinaŋ dec amen aneŋ mwasiŋ dau.’

5 Tigeŋ lau hoŋ sêteç iŋ ndê yom dau, ma sêmbo si gêŋ. ɳatô sêšôc ôm si, ma ɳatô sem si gwelen awa-ɳga.

6 Ma ɳatô sêlô Kiŋ ndê lau akin dôŋ, sêkôm ɳatô ɳayom, ma sic ɳatô ndu.

7 Goc Kinj dau tac ηandê atu. Ma inj kêkiŋ inj ndê lau siŋ-ηga ma ηac sic lau sac dinaŋ ndu. Ma sêkêŋ ya gêŋ ηac si malac hoŋ su.

8 “Goc inj sôm têŋ ndê lau akiŋ, ‘Aö kamasaŋ gêŋ hoŋ su. Magoc aö galic lau naŋ aö kagalêm ηac sa, naŋ gitôm dom bu sêneŋ mwasiŋ dau.

9 Bocdinaŋ asa seŋ̄ malac-ηga andi, ma aŋgalêm lau bocke naŋ mac bu atap sa, naŋ sa sêmeŋ ma sêneŋ mwasiŋ dau.’

10 Goc ηac sêsa seŋ̄ si ma sêŋsalê lau, ma sêhoŋ lau daêsam sa, lau ηayham ma lau sac sêwhinj sêmeŋ, e andu ηalôm atu sêneŋ mwasiŋ-ηga meŋhu.

11 “Têŋ ndoc Kinj meŋ bu lic inj ndê ηacleŋ dinaŋ, dec inj gêlic ηgac danj naŋ sôc ηakwê mwasiŋ-ηga dom.

12 Ma inj ndac, ‘Bocke dec am sôc mweŋ, magoc am sôc ηakwê mwasiŋ-ηga dom?’ Ma ηgac dau ndê yom mba.

13 Goc Kinj sôm têŋ inj ndê lau akiŋ, ‘Mac asô inj ndê amba ti gahi dôŋ, ma atuc inj sa awê ndi mbo gameŋ ηasec-ηga. Yêc dê lau oc sêtaŋ atu ti lhô êŋsiŋ pi dau.’”

14 Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc inj oc kôc ηac hoŋ sa dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ηga

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Têŋ dinaŋ lau Palêsai sêsa si, ma sêmasaŋ yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so danj.

16 Goc sêŋkiŋ ηac si lau ηatô sêwhinj lau Israel-ηga ηatô naŋ sêpuc Herod ma lau Rom-ηga si gôliŋ dôŋ, naŋ sêtêŋ inj si, ma sêšôm têŋ inj, “Kêdôhôŋwaga, yac

añyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-ñga, ma bu am whê Anötö ndê lêj sa ti yom ñandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc ñac hoj sa ñalêj tigej.

¹⁷ Boc-dinañ sôm asê têj yac. Solop bu dakêj takis têj †Sisa, me mba?”

¹⁸ Yisu kêyalê su bu ñjac bu sêtim inj, dec sôm, “Mac lau daêtim-ñga! Tu sake-ñga mac bu atim aö?

¹⁹ Atôc mone anemlhi takis-ñga danj têj aö.” Goc sêkêj denarias tigej têj inj.

²⁰ Ma inj ndac ñjac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?”

²¹ Ma sêrôm, “Sisa ndê.” Goc inj sôm, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêj nañ gic inj ñawaê, ma atoc Anötö sa ña gêj nañ gic inj ñawaê.”

²² Têj ndoc sêngô Yisu ndê yom dinañ, nañ sêhêdaê tu inj ndê gauc-ñga, ma sêhu inj sinj ma sêlhö si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêj lau batê-ñga

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Têj bêc dinañ lau ñatô akêj Sadiusi si toñ sêtêj Yisu si bu sêkêj gêndac têj inj. Lau dau sêkêj whinj bu dom lau batê oc sêtisa tiyham.

²⁴ Ma sêrôm têj inj, “Kêdôhôjwaga, Moses to yom pi ñgac nañ gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma inj ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têj yac bu ñgac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ñga.

²⁵ Têj ndoc danj, asidôwa 7 sêmbo sêwhinj yac. Ñgac ñamata-ñga gêm awhê sa magoc inj mbac ndu

ma balêkoc mba. Ma ɳgac tilu-ɳga gêm dôwa ndê awhê sawa.

²⁶ Magoc inj mbac ndu, ma ɳalêj tigej ɳgac titö-ɳga sip e gi têj ɳgac ɳambu-ɳga ɳac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba.

²⁷ Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu.

²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ɳatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinaŋ si asa nawhê? Bu ɳac hoŋ sem inj su têj ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac aŋyalê Anötö ndê yom ti inj ndê ɳaclai dom.

³⁰ Têj têm ɳambu-ɳga naŋ lau batê sêtisa, naŋ lau oc sênem dau dom. ɳac oc sêmbo sétôm aŋela undambê-ɳga.

³¹ Ma yom daŋ tiyham tōc asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, naŋ mac asam su.

³² Inj sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ɳga Anötö sam dau bu lau tö dinaŋ si Anötö? Inj lau batê si Anötö dom, inj lau tali si Anötö.”

³³ ɳalêj dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau, ma lau hoŋ naŋ sêŋgô inj ndê yom dinaŋ sêhêdaê.

Yomsu ɳamata-ɳga

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêŋgô Yisu ndê yom dinan̄ ma ɳac si yom mba. Ma lau Palêsaŋ sêŋgô gêŋ dau ɳawaê, goc ɳac si lau ɳatô sêtêj Yisu si.

³⁵ ɳac si daŋ inj gwalam akwa yomsu-ɳga ma inj bu êŋsahê Yisu dec ndac inj bocdec bu,

³⁶ “Kêdôhôŋ-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ɳamata-ɳga?”

³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu naŋ sôm, ‘Am atac whiŋ Pômdau am nem Anötö, ti nem ŋalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.’

³⁸ Yomsu dinaŋ tiŋamata ma hôc gêlêc yomsu ŋatô hoŋ su.

³⁹ Ma yomsu tilu-ŋga naŋ gitôm ŋamata-ŋga, naŋ sôm, ‘Atac whiŋ nem asidôwai gitôm am atac whiŋ daôm.’

⁴⁰ Yomsu lu dinaŋ sêpiŋ yom hoŋ nan Moses ti lau propet sêto, naŋ dôŋ sêpitigenj.”

*Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Lau ŋatô akêŋ Palêsaŋ si toŋ sêlhac dinaŋ, dec Yisu ndac ŋac,

⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? In asa ndê atunŋac?” Ma sêšôm têŋ in bu, “Mesaya inj Dawid ndê Atu.”

⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu inj dau ndê Pômdau? ŋalau Dabuŋ puc Dawid dôŋ, dec inj to yom yêc bocdec bu,

⁴⁴ ‘Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-ŋga e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêšôc am gahim ŋapu.”’

⁴⁵ Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?”

⁴⁶ Ma ŋac si danj gitôm dom bu ô inj ndê yom. Ma tiŋambu lau hoŋ sêtöc dau bu sêkêŋ gêndac têŋ inj tiyham.

23

*Yisu pu lau bata Israel-ŋga
(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)*

1 Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam naŋ sêkac dau sa sêmbo, ma têŋ in ndê ɻgacsêŋomi bu,

2 “Lau Palêsaŋ ti lau †Skraib sêndôhôŋ Anötö ndê yomsu têŋ lau, tôm Moses kôm têŋ têm ɻamata-ŋga.

3 Bocdinaŋ asôc ɻac ɻapu, ma aŋgô ɻac si yom. Magoc aŋkuc ɻac si mêtê dom, bu ɻac lau sêtim yom lau-ŋga. Sêsmôm yom ɻayham-ɻayham, magoc ɻac dau sêŋkuc si yom dau dom.

4 Ma yomsu daêsam naŋ sêkêŋ têŋ lau, naŋ kêŋ ɻawapac atu têŋ ɻac, magoc ɻac dau sêkôm gêŋ dan tu sênenm lau dau sa-ŋga dom.

5 “Ma gêŋ hoŋ naŋ ɻac sêkôm, naŋ sêkôm yêc lau si aŋgô-ŋga tu sêtoc dau sa-ŋga. Yomsu ti apan naŋ sêkic pi dau, naŋ sêmasaŋ atu-tu tu lau sêlic-ŋga, ma sêšôc ɻakwê ti ɻabala balin.*

6 Nac atac whiŋ bu sêndöc lau tiwaê si pôŋ yêc lau si mwasiŋ ɻalôm, ma yêc lôm wê-ŋga.

7 Nac tac whiŋ bu lau sêhê mwalêc ɻac yêc malac lôm, ma bu lau hoŋ sêtoc ɻac sa ma sêsam ɻac bu ‘Kêdôhôŋwaga.’

8 “Magoc aŋkuc ɻac si mêtê dom. Mac hoŋ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhôŋ-waga tigeŋ mbo. Tu dinaŋ-ŋga solop dom bu lau sêsam mac bu ‘Kêdôhôŋwaga.’

9 Ma asam lau nom-ŋga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigeŋ mbo undambê.

* **23:5:** Lau Palêsaŋ sêto yomsu ɻatô sip bapia ma sêkêŋ sip apan sauŋ, goc sêkic pi si sêbala ti amba têŋ ndoc sêteŋ mbec. Nac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ɻac bu sêkôm bocdinaŋ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêšôc ɻakwê ti ɻabala bu sêtôc asê bu ɻac lau sem akiŋ Anötö-ŋga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsaŋ ti lau Skraib sêmasaŋ apan atu, ma ɻakwê ti ɻabala balin, tu bu sêtoc dau sa ma sêhôc gêlêc lau ɻatô su-ŋga.

10 Ma mac nem ḥadau tigeñ mbo, nañ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ḥac si ḥadau.

11 Asa nañ gêm akiñ mac, nañ ti ḥamalac ḥamata-nga yêc Anötö aŋgô-ŋga.

12 Bu asa nañ toc dau sa, nañ Anötö oc êŋgwiniñ inj, ma asa nañ kêgwiniñ dau, nañ Anötö oc toc inj sa.

13 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac nem lêy kalhac lau ahuc bu sêsoç Anötö ndê gôliñ ḥapu dom. Mac daôm asôc inj ḥapu dom, ma lau nañ tac whinj bu sêsoç inj ḥapu, nañ mac alhac ḥac ahuc. [

14 Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-ŋga. Mac ateñ mbec balinj bu atoc daôm sa yêc lau si aŋgô-ŋga, magoc têñ ndoc lau sêlic mac dom, nañ mac aŋsau lauwhê sawa bu aŋgaho ḥac si andu su. Tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kêy ḥagêyô sac sambuc têñ mac.]

15 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac aŋsêlêy señ balinj yêc b aö ma yêc gwêc, bu atap sêñom danj sa tu êŋkuc mac-ŋga. Mac Sadanj ndê lau mac! Ma têñ ndoc mac ahê sêñom danj kêkuc mac, nañ mac akôm inj ti Sadanj ndê balêkoc danj, hôc gêlêc mac daôm su.

16 “Oyaê! Mac bu atôc señ têñ lau ḥatô, magoc mac daôm tampec. Têñ ndoc lau sêsoç yom pi lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, nañ mac asôm bu ḥac si yom inj yom ḥambwa. Magoc têñ ndoc sêsoç yom pi gôlôñ gol nañ yêc lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, nañ mac asôm bu yom dau tidôŋ su, ma gitôm dom bu sêseñ su.

17 Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêy sake hôc gêlêc su? Gol, me lôm dabuñ nañ kôm gol dau ti

gêj dabuŋ?

¹⁸ Ma lau bu sêṣôm yom pi alta naŋ kalhac lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, naŋ mac asôm bu ŋac si yom in yom ŋambwa. Magoc ŋac bu sêṣôm yom pi da naŋ kalhac alta ŋahô, naŋ mac asôm bu yom dau tidôŋ.

¹⁹ Mac lau tampec! Gêj sake ti gêj ŋamata-ŋga? Da, me alta naŋ kôm da dau ti dabuŋ?

²⁰ Asa naŋ sôm yom pi alta, naŋ sôm pi alta ma pi gêj hoŋ naŋ kalhac alta ŋahô whiŋ.

²¹ Ma asa naŋ sôm yom pi lôm dabuŋ, naŋ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö naŋ ti lôm dabuŋ ŋadau, naŋ whiŋ.

²² Ma asa naŋ sôm yom pi undambê, naŋ sôm pi Anötö ndê pôŋ atu, ma pi Anötö naŋ ndöc pôŋ ŋahô, naŋ whiŋ.

²³ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêṣai. Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac awhê gêj sauŋ-sauŋ ôm-ŋga hoŋ kôc gi toŋ amanju, ma akêŋ toŋ daŋ ti da. Magoc mac ahu mêtê ŋandô yomsu-ŋga siŋ. Mêtê atu hêganôŋ mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom ŋalêŋ gitêŋ, ma akôm nem yom ŋandô sa. Mêtê hoŋ dinan in gêj atu! Solop bu mac akôm gêj sauŋ-sauŋ tôm yomsu sôm, magoc akôm gêj atu-tu whiŋ.

²⁴ “Mac lau tampec naŋ akôm bu atôc seŋ têŋ lau ŋatô. Mac atôm lau naŋ sêhêgo dau bu sêŋgati gêj golop atêc naŋ poc bu ŋahô, naŋ sa, magoc gêj ŋadômbwi atu naŋ poc bu dau ŋalôm, naŋ sêlic apu.

²⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêṣai, mac lau atim yom lau-ŋga! Mêtê tamgatu gêj ti aneŋ gêj ŋawahô-ŋga hôc mac nem ŋalôm ahuc. Bocdinan

mac atôm laclhu ti pele naŋ sêŋgwasiŋ ɻadômbwê-
ŋga ɻambwa ɻawasi sa.

26 O lau Palêsai, mac lau tampec! Gêŋ ɻamata-
ŋga aŋgwasiŋ laclhu ti pele ɻalôm ɻawasi sa, goc gêŋ
awê-ŋga oc ɻawasi sa bocdinaŋ.

27 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim
yom lau-ŋga! Mac atôm sêhô naŋ sêsê pen pi gi
e ɻawasi sêp sambuc ma lau sêlic ɻayham. Magoc
yêc sêhô dau ɻalôm lau batê si ɻakwa ti gêŋ mbôp
meŋhu.

28 Ma mac lau daôm bocdinaŋ. Lau sêlic gêŋ awê-
ŋga naŋ mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitêŋ.
Magoc yêc mac nem ɻalôm, mêtê tasao ma mêtê
aŋgilî yomsu-ŋga hôc mac ahuc.

29 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim
yom-ŋga! Mac amasaŋ sêhô ti gôlôŋ atu, tu bu atoc
lau propet ti lau gitêŋ naŋ mac apami sic ndu muŋ
su, naŋ sa.

30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têŋ apami si
têm, dec mac oc aŋkuc ɻac si lêŋ sêkêc propet dau si
dac siŋ-ŋga dom.

31 Mac nem yom dinaŋ tôc asê bu mac asa akêŋ
lau Israel-ŋga naŋ sic lau propet ndu.

32 Bocdinaŋ dec mac akôm mêtê sac tôm apami
sêkôm.

33 Mac mboc, ma mboc ɻatui mac! Gitôm dom bu
mac awê Anötö ndê matôc sa. Inj oc êŋkiŋ mac asip
lambwam andi.

34 “Aŋgô! Aö waŋkiŋ lau propet ma lau tigauc,
ma lau ɻatô bu sêndôhôŋ mac. Magoc mac oc andic
ɻac lic ɻandê yêc mac nem lôm wê-ŋga, ma ambulu
ɻac alom-alom malac. Ma ɻac si lau ɻatô mac oc
andic ndu, ma andic ɻatô pi a gicso dau sêndi.

35 Bocdinaj mac oc atap ɳagêyô sa tu lau gitêj hoŋ si dac, naŋ apami sêkêc siŋ-ŋga. Abel in ɳgac ɳamata-ŋga, ma Berekaya ndê atu Sekaria in ɳgac ɳambu-ŋga.[†] Sekaria in ɳgac naŋ sic ndu yêc lôm dabuŋ ma alta naŋ kalhac lôm dau ɳasactô, naŋ ɳalhu.

36 Yomandô wasôm têj mac. Mac lau têm dindec-ŋga oc atap matôc sa pi lau hoŋ dinaŋ si dac.

37 “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêj naŋ in kêkiŋ têj mac, naŋ mac atuc ɳa hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whin bu wandic mac sa asôc Anötö ndê gôlinj ɳapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ɳatu sa sêšôc ɳamakê ɳapu. Tigeŋ mac atec.

38 Bocdinaj Anötö oc hu mac ti mac nem andu sinj.

39 Aö wasôm têj mac, bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, ‘Tampiŋ Mesaya naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.’ ”

24

*Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

1 Yisu hu lôm dabuŋ ɳagameŋ siŋ ma bu êŋsêlêŋ ndi, ma inj ndê ɳgacsêŋomi sêtêŋ in si. Ma sêšôm yom pi lôm dabuŋ ma pi gêŋ ɳayham hoŋ naŋ lau sêkwê yêc gameŋ dinaŋ.

2 Magoc inj sôm, “Mac alic gêŋ hoŋ dindec. Aö wasôm yom ɳandô têj mac, bu ɳacyo oc sêseŋ hoc

---

[†] **23:35:** Yisu sôm yom dinaŋ hêganôŋ lau gitêj hoŋ naŋ lau Israel sic ndu, naŋ sêto ɳamiŋ yêc Yom Léŋsêm Akwa. Abel in ɳgac ɳamata-ŋga - alic Gen 4:8, ma Sekaria in ɳgac ɳambu-ŋga - alic 2 Kr 24:20-22.

hoŋ dindec su e hoc daŋ ndöc hoc daŋ ηahô tiyham dom.”

*Gēŋ wapac têm ηambu-ηga-ηga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Tiŋambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma inj ndê ηgacsêŋomi tawasê sêtêŋ inj si, ma sêndac, “Sôm têŋ yac, ηawapac naŋ am sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm bocke? Ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu am oc mbu mweŋ, ma bu bêc ηambu-ηga oc hôc asê?”

⁴ Goc inj sôm, “Ayob daôm ηapep bu lau daŋ sêŋsau mac dom.

⁵ Bu lau daêsam oc sêŋsau bu sênem aö aŋôŋ ma sêšôm, ‘Aö Mesaya dauŋ dec!’ Ma ηac oc sêŋsau lau daêsam.

⁶ Ma têŋ ndoc mac aŋgô ηawaê bu lau sic siŋ têŋ dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-ηga, naŋ asö dom. Bu gêŋ hoŋ dinaj gic waê bu menj hôc asê, magoc têm ηambu-ηga yêc dôŋ yêc.

⁷ Kiŋ nom-ηga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau gameŋ danj oc sêndic siŋ têŋ lau gameŋ danj. Ma tôbôm ti tiyhô atu oc sêkôm gameŋ ηatô tisac.

⁸ Gêŋ hoŋ dinaj oc ndic hu ηawapac têm ηambu-ηga-ηga gitôm awhê naŋ kêsaŋ balêkoc tuŋ inj ma gêŋ dau gic hu ηandê atu naŋ inj oc hôc tu kôc balêkoc-ηga.

⁹ “Têŋ ndoc dinaj lau oc sêkôc mac dôŋ ma sêkôm mac ηayom, ma sêndic mac nem ηatô ndu. Lau nom-ηga hoŋ oc atac tec mac tu mac aŋkuc aö-ηga.

¹⁰ Têŋ têm dinaj lau daêsam oc sêhu si sêkêŋ whinj aö siŋ, ma ηac oc sêhoc si lau ηatô asê ma sêtec dandi.

11 Ma propet tasaŋ daêsam oc sêhôc asê ma sêŋsau lau daêsam.

12 Mêtê sac oc êjsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga siŋ.

13 Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma hu aö siŋ dom e ndê têm pacndê, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa.

14 Ma bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê dom, e lau sêhoc ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôlinj asê, tôm nom ŋagameŋ sambob, ma lau hoŋ sêŋgô su.”

*Nawapac gameŋ Judia-ŋga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

15 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwanaŋ su, pi gêŋ sac sambuc* naŋ lau oc sêkêŋ lhac lôm dabuŋ, naŋ oc kôm gameŋ tisac.” (Asa naŋ sam yom dindec, naŋ kôc gauc pi ŋapep, bu ŋahu yêc siŋ dau.)

16 “Têŋ ndoc mac alic gêŋ sac dinaŋ, naŋ mac lau hoŋ naŋ ambo gameŋ Judia-ŋga alhö api gameŋ lôc-ŋga andi.

17 Alhö ŋagahô, ma gauc nem mac nem gêŋ daŋ dom. Lau naŋ sêndöc andu ŋasactô, naŋ sêsöc andu ŋalôm bu sêkôc ŋac si gêŋ daŋ sa dom.

18 Ma ŋac naŋ sêmbo ôm, naŋ bocdinanj. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô dom.

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôŋ anötö tasaŋ Seus ndê gwam naŋ Antiokus Epiphanes kêŋ kalhac lôm dabuŋ têŋ yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêŋ kaiŋ dinaŋ oc hôc asê tiyham têŋ têm ŋambu-ŋga. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau Rom-ŋga naŋ seŋ lôm dabuŋ popoc têŋ yala 70AD. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ gêŋ naŋ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

19 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nañ sêkêñ su têñ balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têñ têm dinan̄.

20 Ateñ mbec bu têm ñawapac-ñga dinan̄ tap ma sa têñ ndoc uhô-ñga me têñ bêc Sabat-ñga dan̄ dom.

21 Bu ñawapac têm dinan̄-ñga oc hôc gêlêc ñawapac hoñ su. Têñ têm ñamata-ñga e meñ têñ kwahic dec, ñawapac atu kaiñ dinan̄ dan̄ hôc asê su dom. Ma tiñambu ñawapac kaiñ dinan̄ oc hôc asê tiyham dom.

22 Anötö oc tawalô lau nañ iñ kêyalin̄ ñac sa su, ma tu dinan̄-ñga iñ oc kêñ têm ñawapac-ñga dau tiapê. Bu mba, ma têm d au tibalin̄, goc lau hoñ oc sêniñga.

23 “Têñ têm dinan̄, lau dan̄ bu sêşôm têñ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meñ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nañ akêñ whiñ ñac dom.

24 Bu lau nañ sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasañ oc sêhôc asê sêmeñ, ma sêkôm gêñ dalô atutu bu sêñsau lau. Ma ñac oc sêñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêyalin̄ ñac sa, nañ sêwhiñ.

25 Añgô ñapep, bu aö gasôm gêñ hoñ dindec têñ mac gwanan̄.

26 Bocdinan̄, lau bu sêşôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameñ sawa,’ nañ asa andi dom. Ma bu sêşôm, ‘Mesaya kelec mbo andu dan̄ ñalôm,’ nañ akêñ whiñ dom.

27 Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ñagahô eñ, gitôm sickac nañ gic hep tigen̄, ma umboñ ñasawa sambuc ñawê sa.

28 Mac bu alic macmpoñ sêñgihi sêmbo, nañ añyalê bu gêñ dan̄ mbac ndu yêc. Ma bocdinan̄ gêñ hoñ dindec kêñ puc mac pi ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ-ñga.”

*Namalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ŋga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)*

29 “T êŋ ndoc ɻawapac-ŋga dinaŋ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ɻawê sa dom. Gêŋ ti ɻaclai naŋ sêlhac umboŋ oc wiwic sa, ma tata oc sêperj akêŋ umboŋ.

30 Têŋ ndoc dinaŋ lau titon-titon nom-ŋga hoŋ oc sêlic gêŋ dalô yêc umboŋ, naŋ kêŋ puc ɻac bu Namalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ɻac hoŋ oc sêtaŋ dangibo atu. Ma ɻac oc sêlic Namalac ndê Atu dau meñ ndöc dao ɻahô ti ɻawasi ma ɻaclai atu.

31 Goc iŋ oc êŋkiŋ iŋ ndê aŋela sêndic dahuc taŋ atu, ma sêsa sêtêŋ nom ɻabatiŋ ti undambê ɻabatiŋ hoŋ, bu sêndic lau naŋ iŋ kêyalin ɻac sa su, naŋ sa.

32 “Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic ɻalaun wakuc bu lêc, naŋ aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meñ kêpiŋ.

33 Ma bocdinaj têŋ ndoc mac alic gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ aŋyalê bu Namalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ŋga meñ kêpiŋ su, gitôm iŋ meñ kalhac gatam nem andu-ŋga.

34 Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê.

35 Undambê ti nom oc niŋga, magoc aneŋ yom danj oc niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc ɻandô sa tôm aö gasôm.”

*Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-ŋga dom
(Luk 17:26-36)*

36 Ma Yisu sôm, “Namalac daŋ kêyalê bêc me acgatu naŋ Namalac ndê Atu oc mbu meñ, naŋ dom. Aŋela undambê-ŋga sêŋyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê.

37 Têj ndoc Namalac ndê Atu mbu meñ, nañ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têj Noa ndê têm.

38-39 Têj ndoc dinañ, lau sêjhijau siñ ma señ ti sênôm gêj, ma sem dandi e Noa sôc wañ gi, ma bu suñ meñ ma señ ñac hoñ su siñga. Ma lau nom-ñañga oc sêmbo ñalêñ tigeñ dinañ, têj Namalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñañga.

40 Ngac lu oc sêkôm gweleñ sêmbo ôm, ma Anötö oc kôc iñlu si dan sa, ma hu dan siñ.

41 Ma awöhê lu oc sêndê gêj sêmbo, ma iñ oc kôc dan sa, ma hu dan siñ.

42 “Bocdinañ amasañ daôm ñapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meñ.

43 Gauc nem yom dindec. Andu ñadau dan, bu êñyalê ndoc nañ ngac kañ dan oc meñ, nañ iñ oc yob iñ ndê andu bu ngac kañ dau sôc meñ dom.

44 Ma bocdinañ, amasañ daôm tôm bêc hoñ, bu Namalac ndê Atu oc mbu meñ têj ndoc nañ mac akêñ batam, nañ dom.”

*Yom gôlin pi ñgac akiñ ñayham ma sac
(Luk 12:42-46)*

45 Ma Yisu sôm, “Ngac akiñ ñayham ma ti gauc, iñ ngac kaiñ bocdec. Iñ ndê ñadau bu lhö têj gameñ dan ndi, goc iñ oc kêñ iñ yob lau akiñ ñatô, ma kêñ gêñ danen-ñañga têj ñac tôm ñandoc.

46 Ma têj ndoc ñadau mbu meñ, ma tap iñ sa kôm iñ ndê gweleñ ñapep mbo, nañ iñ oc lic iñ ñayham ma kôm ñayham têj iñ.

47 Yomandô! Ñadau oc kêñ iñ yob iñ ndê wapa hoñ.

48 Magoc ngac akiñ sac oc sôm têj dau, ‘Aneñ ñadau oc mbu meñ ñagahô dom.’

49 Goc inj oc ndic lau akiŋ ɳatô, ma sa ndi nôm ti neŋ gêŋ whiŋ lau naŋ sêñôm gêŋ êŋiŋ ɳac-ɳga ɳapaŋ.

50 Nadau oc mbu meŋ hôc asê têŋ bêc ti acgatu naŋ ɳgac akiŋ dau kêŋ bata, naŋ dom.

51 Ma inj oc kêŋ ɳagêyô sac sambuc têŋ inj, ma soc inj su ndi mbo whiŋ lau sêtim yom lau-ɳga. Yêc dindê lau oc sêñsaħê ɳandê atu e sêtaŋ ma lhô êŋsiŋ pi dau ɳapaŋ.”

25

Yom gôlinj pi lauwhê akiŋ amanjlù

1 Ma Yisu sôm yom gôlinj daŋ bocdec bu, “Têŋ ndoc ɳamalac ndê Atu mbu meŋ bu nem gôlinj gêŋ honj, naŋ lau ɳatô oc sêmasaŋ dau ɳapep, ma lau ɳatô oc mba. Oc tôm lauwhê akiŋ amanjlù naŋ sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhôŋ ɳgac nem awhê-ɳga, naŋ sêkêŋ bata bu oc meŋ.

2 ɳac si amanđaŋ ɳac lauwhê tigauc, ma amanđaŋ ɳac lauwhê gauc mbasi.

3 Lauwhê gauc mbasi dinaŋ sêkôc si lam, magoc sêkôc buya ɳatô whiŋ dom.

4 Ma lauwhê tigauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya ɳatô sip bu akôp tôhôŋ.

5 ɳac sêhôŋ ɳgac nem awhê-ɳga sêmbo, magoc inj hôc asê ɳagahô dom e ɳac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

6 “Timaniŋhu goc ɳgac aheŋ-ɳga daŋ ta yom bocdec bu, ‘Oê! ɳgac dau meŋ! Asa andi ma akôc inj sa.’

7 Goc lauwhê akiŋ sêtisa, ma sêmasaŋ ɳac si lam.

⁸ Ma amanđaŋ gauc mbasi dinaj sêndac lauwhê tigauc bocdec, ‘Akêŋ buya ɻatô têŋ yac, bu yac mba lam sêmbac.’

⁹ Magoc ɻac sêô yom ma sêšôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac hoŋ dom. Magoc mac andi alic lau naŋ sêkêŋ buya tu lau sênelhi-ŋga, ma anemlhi nem.’

¹⁰ Magoc têŋ ndoc sêlhö si bu sênelhi buya, goc ɻgac nem awhê-ŋga meŋ hôc asê. Ma lauwhê akiŋ naŋ sêmasaŋ dau gwanaŋ, naŋ sêwhiŋ inj sêšôc inj ndê gameŋ si, bu sêneŋ mwasiŋ awhê-ŋga. Goc inj gic gatam ahuc.

¹¹ Tiŋambu lauwhê akiŋ gauc mbasi dinaj sêmbu sêmeŋ ma sêmbwêc, ‘Nadau! Nadau! Lêc gatam su têŋ yac.’

¹² Magoc ɻadau sôm, ‘Mba! Aö wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’ ”

¹³ Yisu gic bata yom gôliŋ dinaj ma sôm, “Bocdinaj anem ali ma ayob daôm ɻapep, bu mac aŋyalê bêc ti acgatu naŋ aö oc wambu wameŋ, naŋ dom.”

*Yom gôliŋ pi mone gol
(Luk 19:12-27)*

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gôliŋ danj tiyham pi têm ɻambu-ŋga bocdec bu, “Ngac tiwaê danj bu sa têŋ gameŋ baliŋ danj ndi. Bocdinaj inj mbwêc inj ndê lau akiŋ, ma kêŋ ndê gêŋ ɻatô têŋ ɻac bu sêyob e inj mbu meŋ.

¹⁵ Inj kêŋ mone gol naŋ sêsam bu talent* têŋ ɻac, kêkuc ɻac si licwalô ti ɻac si gauc. Inj kêŋ talent

---

* ^{25:15:} Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

amañdaŋ tēŋ ɳgac daŋ, ma talent lu tēŋ daŋ, ma talent tigen tēŋ daŋ. Goc iŋ hu ɳac siŋ ma kölhö gi.

¹⁶ Ma ɳgac akiŋ naŋ kōc mone amañdaŋ, naŋ gi kōm gwelen pi mone dau e t ap mone amañdaŋ tiyham sa.

¹⁷ Ma iŋ naŋ kōc mone lu naŋ kōm boc-dinaŋ, ma tap mone lu tiyham sa.

¹⁸ Magoc ɳgac naŋ kōc mone tigeŋ, naŋ sa gi kwê sê danj ma siŋ ɳadau ndê mone kwi yêc sê dau ɳalôm.

¹⁹ “Nasawa hic balin gi su, goc lau akiŋ dinaŋ si ɳadau mbu meŋ, ma bu ɳgô ɳac si yom pi mone dau.

²⁰ Ma ɳgac naŋ kōc mone amañdaŋ, naŋ kōc amañdaŋ naŋ iŋ tap sa, naŋ whiŋ ma sôm, ‘Pômdau, am kēŋ mone amañdaŋ tēŋ aö gayob, ma lic, aö gakōc amañdaŋ tiyham.’

²¹ Goc ɳadau sôm, ‘O aneŋ ɳgac ɳayham, am kôm ɳayham. Am yob gêŋ amañdaŋ ɳapep, dec wakêŋ am yob gêŋ daêsam. Mwen ma mbo whiŋ aö ti atac ɳayham.’

²² Ma ɳgac akiŋ naŋ kōc mone lu, naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômdau, am kēŋ mone lu tēŋ aö gayob, ma aö gakōc mone lu tiyham whiŋ.’

²³ Ma ɳadau sôm, ‘O aneŋ ɳgac akiŋ ɳayham, am kôm ɳayham. Am yob gêŋ lu ɳapep, dec wakêŋ am yob gêŋ daêsam. Mwen ma mbo whiŋ aö ti atac ɳayham.’

²⁴ “Têŋ dinaŋ ɳgac naŋ kōc mone tigeŋ, naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu am ɳgac lêlê-ɳga dom, ma bu am oc kēŋ batam bu ndic gêŋ ɳandô sa yêc gameŋ naŋ am daôm kêbalip gêŋ ɳawhê me

sô gêj dom.

²⁵ Bocdinaŋ aö gatöc dauŋ ma kasalê lêŋ bu am nem mone niŋga dom, dec gasa ga gasiŋ kwi yêc nom ɣalôm. Lic, gêj dau kelec.'

²⁶ Goc ɣadau ô yom ma sôm, ‘Am ɣgac sac solop! Am ɣgac oyom. Am kêyalê su bu aö oc wandic gêj ɣandô sa yêc gameŋ naŋ aö gasô gêj dom.

²⁷ Bocdinaŋ am gitôm bu kêj aneŋ mone têŋ lau sêyob mone-ŋga bu sêyob e aö wambu wamen, dec oc tôm bu sêkêŋ mone ɣagec sac mone dau ɣahô, ma aö wakôc hoŋ sa.’

²⁸ Goc ɣadau sôm têŋ in ndê lau ɣatô, ‘Akôc mone su yêc in, ma akêŋ têŋ ɣgac naŋ kôc mone amanlu.

²⁹⁻³⁰ Ma atiŋ ɣgac akiŋ sac dindec sa awê ndi bu mbo gameŋ ɣasec-ŋga naŋ lau sêtaŋ, ma ɣalhô êŋsiŋ pi dau. Bu asa naŋ yob gêj naŋ gakêŋ sip in amba, naŋ ɣapep, naŋ wakêŋ gêj ɣatô tiyham têŋ in whiŋ, ma in ndê gêj oc ti daësam. Magoc asa naŋ yob ndê gêj ɣapep dom, naŋ wakôc in ndê gêj hoŋ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têŋ bêc ɣambu-ŋga

³¹ Goc Yisu sôm, “Têŋ ndoc ɣamalac ndê Atu mbu meŋ whiŋ aŋela hoŋ, naŋ in oc ndöc in ndê pôŋ kin-ŋga ti in ndê ɣaclai ma ɣawasi atu undambê-ŋga.

³² Nac oc sêndic ɣamalac hoŋ sa sêlhac in aŋô-ŋga. Ma in oc whê ɣac kôc gitôm ɣgac yob domba-ŋga, naŋ whê in ndê domba ti naniŋ kôc.

³³ In oc kêj domba sêlhac in amba andô-ŋga, ma naniŋ sêlhac gasê-ŋga.

³⁴ “Dec Kiŋ atu dau oc sôm têŋ lau naŋ sêlhac in amba andô-ŋga, ‘Amen mac lau naŋ Damaŋ gêlic mac ɣayham. Ma andöc mac nem malam yêc

gamenj undambê-ŋga, naŋ Damaŋ kêmasaŋ tu mac-ŋga têŋ ndoc in kêŋ undambê ma nom. Dinaŋ ti mac nem gêŋ lêŋsêm.

³⁵ Yom dinaŋ ŋa-ŋandô in bocdec. Têŋ ndoc aö gêŋ yô aö, naŋ mac akêŋ gêŋ aö gaŋ. Ma têŋ ndoc bu yô aö, naŋ mac akêŋ bu têŋ aö ganôm. Aö ŋgac apa, ma mac akôc aö sa ma ayob aö.

³⁶ Aneŋ ŋakwê mba, ma mac akêŋ têŋ aö. Aö gêmbac, ma mac am yaom aö. Aö gandöc gapocwalô, ma mac amen ac aö kësi.'

³⁷ "Ma têŋ dinaŋ lau gitêŋ oc sêô yom ma sêndac, 'Pômdau, bocke? Têŋ nde yac alic am gêŋ yô am me bu yô am, ma yac akêŋ gêŋ danenj-ŋga me bu têŋ am?

³⁸ Ma têŋ nde yac alic am ŋgac apa, ma akôc am sa, me am pônda ŋakwê, ma akêŋ têŋ am?

³⁹ Ma têŋ nde yac alic am gêmbac me am ndöc gapocwalô, dec yac amen alic am?"

⁴⁰ Goc Kiŋ atu dau oc ô yom ma sôm, 'Alic lau sêkêŋ whinj-ŋga hoŋ naŋ sêti anenj asinjî ti lhuŋwêi. Yomandô wasôm têŋ mac, bu gêŋ bocke naŋ mac akôm têŋ ŋac si ŋamalac tiwaê me ŋamalac waê-mba danj, naŋ gitôm mac akôm têŋ aö dauŋ.'

⁴¹ "Goc inj oc sôm têŋ lau naŋ sêlhac inj amba gasê-ŋga, 'Mac lau atap Anötö ndê atac ŋandê sa-ŋga! Alhö su yêc aö, asip ya naŋ sa ŋapanj andi. Ya dau, Anötö kêmasaŋ gic Sadaŋ ti inj ndê aŋela sac ŋawaê.

⁴² Yom dinaŋ ŋa-ŋandô in bocdec. Aö gêŋ yô aö, magoc mac akêŋ gêŋ danenj-ŋga têŋ aö dom. Ma bu yô aö, magoc mac akêŋ têŋ aö dom.

⁴³ Aö ŋgac apa, magoc mac akôc aö sa dom. Aö gapônda ŋakwê, ma mac akêŋ têŋ aö dom. Aö

gêmbac, ma gandöc gapocwalô, magoc mac amen alic aö dom.’

44 “Ma ɳac oc sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têŋ nde yac alic am gêŋ yô am, bu yô am, am ɳgac apa, am pônda ɳakwê, gêmbac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’

45 Ma iŋ oc sôm, ‘Yomandô wasôm têŋ mac, bu têŋ ndoc mac alic aneŋ lau tiwaê me lau waêmba daŋ naŋ pônda dau, magoc am iŋ sa dom, naŋ gitôm mac am aö dauŋ sa dom.’

46 “Têŋ dinaŋ iŋ oc êŋkiŋ ɳac sêtêŋ gameŋ sêhôc ɳandê-ɳga sêndi, bu sêmbo ɳapan. Magoc lau gitêŋ iŋ oc kôc ɳac sa sêndöc tali ɳapan.”

26

*Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)*

1 Yisu sôm yom hoŋ dinaŋ su, goc sôm têŋ iŋ ndê ɳacsêŋomi,

2 “Bêc lu yêc dôŋ yêc tu lau Israel-ɳga sêlic om atu †Pasowa-ɳga. Ma lau oc sêkêŋ ɻamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.”

3 Têŋ ndoc dinaŋ dabuŋsiga atu-tu tî lau bata Israel-ɳga sic dau sa sêmbo †dabuŋsiga ɻamata-ɳga Kayapas ndê andu.

4 M a ɳac sêŋsalê lêŋ bu sêkôc Yisu dôŋ gelec ma sêndic iŋ ndu.

5 Magoc ɳac sêšôm, “Dakôm têŋ Mwasin Pasowa-ɳga ɳandoc dom, mbo lau daêsam naŋ sêmbo Jerusalem tu Pasowa-ɳga, naŋ oc sêlic ma sêli dau sa.”

*Awhê daŋ gêm oso Yisu
(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)*

⁶ Tiŋambu Yisu mbo whinj ŋgac daŋ ɳaê Saimon yêc malac Betani. Muŋ-ŋga iŋ ŋgac ti gêmbac leprasi.

⁷ Yisu ndöc tebo, ma awhê daŋ meŋ kôc bu ɳamalu ɳayham naŋ ɳaôli atu sip kac daŋ, ma kêc pi iŋ ɳagôlôŋ.

⁸ Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ dinanj ma tac ɳandê. Ma sêšom têŋ dandi, “Tu sake-ŋga iŋ kêyaiŋ gêŋ ɳamalu ɳayham dinanj?

⁹ Gitôm bu dakêŋ têŋ lau sênemlhi ɳa-awa atu, goc dakêŋ têŋ lau ɳalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu ɳac sêšom yom dinanj, goc sôm, “Akêŋ ɳawapac têŋ iŋ dom! Iŋ kôm gêŋ ɳayham kêlêc têŋ aö.

¹¹ Lau ɳalôm sawa oc sêmbo sêwhinj mac ɳapaŋ. Tigen aö oc wambo wawhinj mac ɳapaŋ dom.

¹² Iŋ kêc gêŋ ɳamalu dec pi aö, tôm iŋ kêmasaŋ aö neŋ ɳamlic gwanaŋ tu sêŋsuwuŋ aö-ŋga.

¹³ Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu tinjambu lau oc sêhoc ɳawaê ɳayham asê yêc gameŋ hoŋ, ma têŋ dinanj ɳac oc sêšom yom pi gêŋ naŋ awhê dindec kôm, ma lau oc gauc nem iŋ.”

*Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Têŋ dinanj ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, ŋgac naŋ sêsam bu Judas Iskeriot, naŋ têŋ dabuŋsiga atu-tu gi,

¹⁵ ma ndac, “Aö bu wahoc Yisu asê têŋ mac, goc mac oc akêŋ sake têŋ aö?” Dec sêlic ɳayham ma semlhi iŋ ɳa mone silba 30.

16 Ma Judas gic hu kêsalê lêj tu bu hoc Yisu asê-
ŋga.

*Sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)*

17 Têj †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ŋabêc
ŋamata-ŋga, naŋ ŋgacsêŋomi sêtêj Yisu si, ma sêndac
inj bocdec bu, “Am tac whinj bu yac amasaŋ gameŋ
tu daneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc nde?”

18 Goc inj sôm yom pi ŋgac malac Jerusalem-ŋga
danj, ma kékij ŋac sêtêj inj si ma sôm, “Asôc malac
ma atêj ŋgac dau andi, ma asôm têj inj, ‘Yac mba
kêdôhôŋwaga sôm bu inj ndê têm meŋ kêpiŋ su.
Ma inj bu neŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga whinj inj ndê
ŋgacsêŋomi yêc am nem andu.’”

19 Bocdinaj ŋgacsêŋomi sêkôm tôm inj sôm têj ŋac,
ma sêmasaŋ Pasowa.

*Yisu sôm bu ŋgac daŋ oc hoc inj asê
(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

20 Têj ôbwêc dinaj, Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi 12
sêtêj andu dau si, ma sêndöc sêwhinj dau.

21 Nac seŋ gêŋ sêmbo, ma inj sôm, “Yomandô aö
wasôm têj mac bu mac nem daŋ oc hoc aö asê.”

22 Yom dau kôm ŋac sêsö ma ŋalôm ŋawapac atu,
ma ŋac tigenj-tigenj sêsôm têj inj, “Pômdau, mboe aö,
a?”

23 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Inj ŋgac naŋ alu aŋ gêŋ
sip pele tigenj, naŋ oc hoc aö asê.”

24 Gêŋ dau oc ŋandô sa pi ɻnamalac ndê Atu, tôm
yom naŋ sêto yêc. Tigenj ŋgac naŋ bu hoc aö asê,
naŋ oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinaj-ŋga inj
dinda bu kôc inj dom, dec oc ŋayham.”

²⁵ Goc Judas, naŋ oc hoc iŋ asê, naŋ sôm, “Kêdôhôŋ-waga, mboe aö, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.”

*Yisu gic hu Mwasinj Dabuŋ
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)*

²⁶ Têŋ ndoc ḥac seŋ gêŋ sêndöc, naŋ Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc iŋ kêŋ têŋ ḥngac-sêŋomi ma sôm, “Akôc loc ma anen. Aö neŋ ḥandô dau dec.”

²⁷ Goc iŋ kôc laclhu wain-ŋga dan ma gêm danje, ma kêŋ têŋ ḥac ma sôm, “Mac hoŋ akôc loc anôm.

²⁸ Aneŋ dac wamatinj pwac-ŋga dau dec. Wakêc siŋ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-ŋga.

²⁹ Aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhiŋ mac têŋ ndoc Damaŋ ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”

³⁰ Tiŋambu ḥac sem wê dan ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

*Yisu sôm gwanaŋ bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³¹ Ma Yisu sôm têŋ ḥac, “Tu gêŋ naŋ oc hôc asê aö têŋ ôbwêc dindec-ŋga, dec mac hoŋ oc ahu aö siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Aö wandic ḥngac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhö babalip.’”

³² Magoc tiŋambu aö oc watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.”

³³ Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau hoŋ bu sêhu am siŋ, magoc aö oc wahu am siŋ dom.”

³⁴ Goc Yisu sôm, “Aö wasôm yom ḥandô têŋ am, têŋ ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö muŋ, naŋ goc dalec oc tanj.”

35 Magoc Pita sôm têŋ inj, “Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhiŋ am, aö oc wasêc am ahuc dom!” Ma ŋacsêŋomi hoŋ sêšom yom kaiŋ tigeŋ.

*Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

36 Goc Yisu ti ndê ŋacsêŋomi sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu Getsemani, naŋ si. Ma inj sôm têŋ ŋac, “Andöc dec ma aö wasa dê wandi ma waterŋ mbec.”

37 Goc inj kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhiŋ inj si. Têŋ ndoc dinanŋ inj ndê ŋalôm ŋawapac atu ma kedehe inj.

38 Ma inj sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhiŋ aö.”

39 Goc inj hu ŋac siŋ ma sa ahic gi, ma hu dau aŋgô andô têŋ nom, ma teŋ mbec bocdec bu, “Damaŋ, aö wandac am bu nditôm, naŋ goc kôc laclhu ŋawapac-ŋga dindec su yêc aö. Magoc êmkuc aö neŋ atac whiŋ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiŋ bu kôm.”

40 Inj teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têŋ ŋacsêŋomi tö dinanŋ gi, ma gêlic ŋac sêyêc bêc sêyêc. Inj unŋ ŋac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhiŋ aö gitôm acgatu ŋasawa daŋ, a?”

41 A nem ali, ma ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigeŋ ŋamlic kwapac.”

42 Goc inj sa gi ma teŋ mbec tiyham ma sôm, “Damaŋ, am bu kôc ŋawapac dindec su yêc aö dom, naŋ aö wahôc, ma wakôm am nem yom ŋandô sa.”

43 Inj teñ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac tandô hê ñac sa ñandô.

44 Dec inj hu ñac siñ ma sa gi teñ mbec tidim tö-ñga, ma sôm yom tigen dinañ tiyham.

45 Pacndê, ma inj mbu têñ ñgac-sêñomi gi, ma sôm têñ ñac, “Tu sake-ñga mac ayêc bêc ma aŋwhañ daôm ñapanj? Aŋgô su nañ! Sêhoc Ñamalac ndê Atu asê su, ma ndoc menj sa bu sêkêj inj sip lau sac amba.

46 Atisa ma dandi, bu ñgac nañ hoc aö asê dec menj su.”

Sêkôc Yisu dôj

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dinañ mbo, ma Judas, ñgacsêñomi 12 si danj, menj hôc asê whinj lau daêsam nañ sêkôc bienj baliñ ti siñ. Dabunjsiga atu-tu ti lau bata Israel-ñga sêñkinj lau dau sêwhinj Judas.

48 Judas kêj puc ñac gwanañ su bocdec bu, “Ngac nañ mac aŋsalê, nañ aö waŋgutô inj tu bu watôc inj asê, ma mac akôc inj dôj.”

49 Bocdinañ inj têñ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhôñwaga,” ma ñgutô inj.

50 Ma Yisu sôm, “Aneŋ silip, gêñ nañ am gauc gêm bu kôm, nañ kôm.” Têñ dinañ lau nañ sêwhinj Judas, nañ sêtêñ Yisu si ma sêkôc inj dôj.

51 Goc Yisu ndê ñgacsêñom danj puc inj ndê bienj sa, ma pa dabunj-siga ñamata-ñga ndê ñgac akiñ ndê danjalauñ danj su.

52 Magoc Yisu sôm têñ inj, “Kêj nem bienj mbu sip ñapanj tiyham. Asa nañ kôc bienj sa tu ndic lau-ñga, nañ oc sêndic inj ndu ña bienj.

⁵³ Aŋyalê ŋapep bu oc tôm bu aö wateŋ Damaŋ ma iŋ oc kēŋ aŋela tausen ma tausen sêməŋ ŋagahô ma sénem aö sa.

⁵⁴ Tigeŋ aö bu wateŋ bocdinaŋ, dec gêŋ naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ oc ŋandô sa ŋaléŋ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têŋ lau daësam dinaj, “Bocke dec mac akôc bienj ti wapa siŋ-ŋga, ma asa amenj bu akôc aö dôŋ gitôm ŋgac kaŋ danj? T ôm bêc honj aö gandöc ti kadôhôŋ lau gambo lôm dabunj ŋabatêmndö, magoc mac akôc aö dôŋ dom.

⁵⁶ Tigeŋ gêŋ honj dindec hôc asê bu kôm yom naŋ lau propet sêto pi aö muŋ su, naŋ ŋandô sa.” Têŋ dinaj Yisu ndê ŋgacsêŋomi honj sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵⁷ Lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti lau bata Israel-ŋga sêkac dau sa su ma sêhôŋ sêmbo dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas ndê andu. Ma lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ, naŋ sêwê iŋ sêtêŋ andu dau si.

⁵⁸ Pita kêsêlêŋ kêkuc Yisu mbo ahê e hôc asê dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu. Goc iŋ sôc gi ndöc andu ŋatunjlôm whinj lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga ŋatô, bu lic gêŋ bocke oc hôc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuŋsiga atu-tu ma lau bata hoŋ naŋ sêndöc †Sanedrin si tonj, naŋ sêŋsalê yom tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba bu sêndic iŋ ndu.

⁶⁰ Lau tasaŋ daësam sêtisa ma sêšôm yom tasaŋ pi iŋ, magoc yom ŋandô bu sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêtap danj sa dom. Tiŋambu ŋac si lu sêtisa,

⁶¹ ma sêôsôm, “Inj ɳgac dec sôm bu inj gitôm bu seŋ Anötö ndê lôm dabuŋ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.”

⁶² Goc dabuŋsiga ɳamata-ɳga tisa ma sôm têŋ Yisu, “Am ɳgô yom dê sêŋgôlinj pi am, me? Am bu ô yom, me mba?”

⁶³ Magoc Yisu gêm dôŋ. Ma dabuŋsiga dau sôm, “Sôm yom ɳandô yêc Anötö Tali aŋgô-ɳga! Sôm asê têŋ yac bu am Mesaya, Anötö ndê Atu, me mba?”

⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naŋ am sôm. Tigeŋ aö wasôm têŋ mac hoŋ, tiŋambu mac oc alic Namalac ndê Atu ndöc Anötö Naclai Nadau ndê andô-ɳga, ma sip meŋ ndöc dao ɳahô.”

⁶⁵ Têŋ ndoc dabuŋsiga ɳamata-ɳga ɳgô yom di-naŋ, naŋ tac ɳandê atu dec kêc dau ndê ɳakwê kic ma sôm, “Inj ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac hoŋ aŋgô su. Yac dapônda yom daŋ tu taŋgôlinj pi inj-ɳga dom.

⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêô yom ma sêôsôm, “Inj mbac ndu maŋ.”

⁶⁷ Ma sêhê gasôp p i inj aŋgô andô, ma sêŋguluŋ amba ma sêpêŋ inj. Ma lau ɳatô sêtap inj,

⁶⁸ ma sêôsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

*Pita sêc Yisu ahuc
(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ Têŋ têm dinaj Pita ndöc andu dau ɳamakê, ma awhê akinj daŋ têŋ inj gi, ma sôm, “Am ɳgac naŋ kékuc Yisu Galili-ɳga whinj.”

⁷⁰ Magoc inj pa dau yêc ɳac hoŋ aŋgô-ɳga ma sôm, “Mba! Aö kayalê am nem yom ɳahu dom.”

71 Goc inj sa gi kalhac gatam. Ma bawhê dañ gêlic inj ma sôm têñ lau, “Inj ñgac dê, inj ñgac dañ nañ kékuc Yisu Nasaret-ñga.”

72 Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ñaŋga, “Yom ñandô! Aö kayalê inj dom!”

73 Ñasawa sauñ ma lau nañ sêlhac dinaj, sêtêñ Pita si ma sêşôm, “Lau nañ sêñkuc inj, nañ si dañ am! Yomandô! Am sôm yom ña awha nañ gi tap lau Galili-ñga dinaj si sa.”

74 Goc inj sôm, “Mba! A ö bu wasôm yom tasañ, nañ Anötö ndic aö. Aö kayalê inj dom andô!” Ma ñagahô dalec tanj.

75 Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc sêc aö ahuc tidim tö, goc dalec oc tanj.” Goc inj kölhö sa awê gi, ma tañ dau ndu.

27

Sêwê Yisu têñ Pailot gi (Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

1 Têñ bêbêc ganduc dabuñ-siga atu-tu ti lau bata Israel-ñga honj si ñjalôm pitigen bu sêndic Yisu ndu.

2 Goc sêşô inj amba dôñ, ma sêwê inj gi ma sêkêñ inj sip Pailot amba. Pailot inj Rom si gôlinwaga nañ gêm gôlinj gamen Judia-ñga.

Judas kiñ dau ndu

3 Têñ ndoc Judas gêlic gêñ dinaj, ma ñgô bu sêşôm tidôñ bu sêndic Yisu ndu, nañ inj ñjalôm ñawapac bu inj hoc inj asê. Goc inj kêñ mone silba 30 dinaj mbu têñ dabuñsiga atu-tu ti lau bata gi.

4 Ma inj sôm, “Aö gakôm so, bu aö gahoc ñgac gitêñ dañ asê, ma oc sêkêc inj ndê dac sinj.” Ma ñjac sêô inj

awha ma sêôm, “Tu sake-ŋga am sôm têj yac? Am daôm nem ŋawapac!”

⁵ Dec Judas kêbalinj mone dau yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma sa gi kiŋ dau ndu.

⁶ Ma lau dabuŋsiga dau sêôm, “Dac hi mone dindec ahuc, ma yac bu dakêj sip apa da-ŋga yêc lôm dabuŋ, dec oc daso yomsu.”

⁷ Goc sêôm yom tidôj bu sêkôc mone dau ma sênemlihi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê nom danj, ma sêŋyalinj nom dau sa ti lau apa si ôm sêhô-ŋga.

⁸ Tu dinaj-ŋga lau têm dindec-ŋga sêsam gameŋ dau bu ‘Nom ti Dac.’

⁹ Bocdinaŋ yom naŋ propet Jeremaya sôm, naŋ dec ŋandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-ŋga sêkôc mone silba 30 naŋ sêŋyalinj
sa ti inj ndê ŋaôli, naŋ sa,

¹⁰ ma semlhi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê nom, tôm Pômdau kêj yatu aö. [Sek 11:12-13]

Pailot kêsu Yisu

(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹¹ Sêkêj Yisu kalhac gôlinjwaga Pailot aŋgô-ŋga, ma inj ndac Yisu, “Am lau Israel si Kiŋ, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.”

¹² Têj dinaj dabuŋsiga atu-tu ma lau bata Israel-ŋga sêŋgôlinj yom pi inj, magoc inj ô ŋac si yom dom.

¹³ Goc Pailot ndac inj, “Am ŋô yom naŋ sêŋgôlinj pi am, me mba?”

¹⁴ Magoc Yisu ô yom naŋ sêŋgôlinj pi inj, naŋ danj dom. Ma tu dinaj-ŋga Pailot hêdaê ŋandô.

¹⁵ Tôm yala hoŋ, têj ndoc lau Israel sêndê Mwasiŋ Pasowa-ŋga, naŋ Pailot kêkuc lêj danj

bocdec bu. Lau Israel-ŋga oc sêndac ŋgac gapocwalô-ŋga danj, dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ su têŋ ŋac.

¹⁶ Têŋ ndoc dinaj ŋgac danj ndöc gapocwalô. Iŋ ndê ŋaē Barabas, ma lau hoŋ sêŋyalê bu iŋ ŋgac sac sambuc.

¹⁷ Goc Pailot ndac lau daêsam dinaj bu, “Mac atac whiŋ bu wahu asa siŋ têŋ mac? Barabas, me Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?”

¹⁸ Pailot kêyalê bu lau dabuŋsiga dau sem lêmuj Yisu ŋambwa, ma tu dinaj-ŋga dec sêkêŋ Yisu têŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ gauc gêm bu êŋgapwêc Yisu su.

¹⁹ Ma gêŋ danj tiyham. Têŋ n doc Pailot ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc yom-ŋga, naŋ iŋ ndê awhê kêŋ yom têŋ iŋ bocdec bu, “Kôm gêŋ danj têŋ ŋgac gitêŋ dinaŋ dom, bu kwahic dec aö gayêc mbê pi iŋ, naŋ kôm aneŋ ŋalôm ŋawapac ŋandô.”

²⁰ Magoc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata sêli lau ŋalôm sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas siŋ têŋ ŋac, ma ndic Yisu ndu.

²¹ Dec Pailot ndac ŋac tiyham, “Mac atac whiŋ bu wahu ŋgac lu dec si asa siŋ têŋ mac?” Ma sêšôm, “Barabas!”

²² Goc iŋ ndac, “Bocdinaŋ aö wakôm sake têŋ Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?” Ma ŋac hoŋ sêšôm bu, “Ndic iŋ pi a gicso dau ndi.”

²³ Magoc Pailot ndac, “Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso bocke?” Tigenj ŋac sêmbwêc atu, “Ndic iŋ pi a gicso dau!”

²⁴ Pailot kêyalê bu ŋac oc sêšôc iŋ ndê yom ŋapu dom, ma ŋac sêli dau sa ŋandô. Bocdinaŋ iŋ kôc bu, ma kêgwasiŋ amba yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga, ma sôm, “Gêŋ dec sip mac amam. Aö wawêkaiŋ ŋgac dindec ndê dac ŋagêyô wawhiŋ mac dom.”

25 Ma lau hoŋ sêṣôm, “Inj ndê dac ɳagêyô meŋ pi yac ti yac mba balêkoc.”

26 Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têŋ ɳac, ma kêŋ Yisu têŋ inj ndê lau siŋ-ɳga bu sêhi inj ɳamlic ɳandê, ma sêndic inj ndu pi a gicso dau.

*Lau siŋ-ɳga sêṣu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

27 Pailot ndê lau siŋ-ɳga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ɳa-malac lôm si, goc sêta lau siŋ-ɳga hoŋ sêkac sa sêmeŋ, ma sêŋgihi inj ahuc.

28 Sêkôc inj ndê ɳakwê balinj su, ma sêkêŋ inj sôc ɳakwê kokoc balinj tôm kinj sêṣôc.

29 Ma sêwhê wac kêm ma sêkêŋ inj uŋ gitôm sunjsuŋ. Ma sêkêŋ a daŋ inj gêm kôm yêc amba andô-ɳga gitôm kinj si tôc. Goc sêpôŋ haduc têŋ inj, ma sêsu inj susu ma sêṣôm, “Ei! Datoc lau Israel si kinj dindec sa manj!”

30 Sêhê gasôp pi inj, ma sêkôc a dau su yêc inj, ma sic inj pi ɳagôlôŋ tidim daêsam.

31 Sêsu inj susu pacndê, goc sêkac ɳakwê dinaŋ su, ma sêkêŋ inj sôc dau ndê ɳakwê sa tiyham. Goc sêwê inj sêsa malac Jerusalem ɳamakê si, bu sêndic inj ndu pi a gicso dau.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

32 Têŋ ndoc sêwê Yisu sêsa si, naŋ sêtap ɳgac apa danj sa, naŋ meŋ akêŋ malac Sairin. Inj ndê ɳaê Saimon. Ma sêkac inj bu êmbalaŋ Yisu ndê a gicso dau.

33 Ma ɳac si e sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu Golgota. (Naê dau danem kwi bu ‘Gameŋ ɳakêcyha-ɳga.’)

34 Lau sinj-ŋga sêkêŋ bu ŋamakic sip laclhu danj whinj wain, ma sêkêŋ têŋ Yisu nôm. Inj kêsahê ma tec.

35 Goc ŋac sic inj pi a gicso dau. Ma tiŋambu sêwhê inj ndê ŋakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê bocke.

36 Pacndê su, goc sêndöc sic ma tatiŋ inj.

37 Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋgôlinj pi inj, naŋ sêto ma sêkêŋ kalhac a gicso dau ŋahô. Yom dau sôm bu, “Ngac dindec inj Yisu, lau Israel-ŋga si Kiŋ.”

38 Têŋ bêc dinanj ŋac sic ŋgac kaŋ lu sêpi a gicso dau sêwhinj Yisu, danj kêgalêŋ Yisu ndê andô-ŋga, ma danj kêgalêŋ gasê-ŋga.

39 Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmeŋ sêndahinj ŋasu ma sêtaŋ bôlê Yisu.

40 Ma sêšôm, “Am ŋgac naŋ sôm bu seŋ lôm dabunj su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö. Am bu Anötö ndê Atu, naŋ goc nem daôm si ma sip mwenj!”

41 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinanj dabunjsiga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ma lau bata seŋgec inj.

42 Ma sêšôm têŋ dau, “Inj gêm lau ŋatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! Inj lau Israel-ŋga si Kiŋ, a? Inj bu sip meŋ akêŋ a gicso dau meŋ, dec yac oc dakêŋ whinj inj.

43 Inj kêŋ whinj Anötö ma sam dau bu Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whinj inj, dec oc nem inj si.”

44 Ma ŋgac kaŋ lu naŋ sic injlu sêpi a gicso, naŋ sêšôm yom kaiŋ tigeŋ dinanj pi Yisu.

*Yisu mbac ndu
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)*

45 Têj ac kac lhu, ñasec atu gêm gamenj sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga.

46 Ma têj 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Anej Anötö, anej Anötö, tu sake-ŋga am hu aö sin? ”)

47 Lau naŋ sêlhac sêmpinj, naŋ sêŋgô inj ñapep dom ma sêšôm, “Inj ta Elaija.”

48 Ma ñgac danj kêtî gi ma kêj sôwam danj sip wain ñamakic, goc sô dôj pi a baliŋ danj, ma puc pi Yisu whasuŋ bu inj nôm.

49 Ma lau ñatô sêšôm, “Hu inj siŋ ma dalic. Elaija oc meŋ nem inj sa, me mba?”

50 Têj dinaj Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu.

51 Têj ndoc dinaj po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ñalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac ñahô-ŋga e gi têj ñapu-ŋga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc.

52 Ma sêhô sêhôc kôc, ma lau dabuŋ daêsam naŋ sêmbac ndu su, naŋ sêtisa sêmbo tali tiyham.

53 Nac sêsa akêj sêhô sêmeŋ, ma tiŋambu têj ndoc Yisu tisa su, goc sêšôc malac dabuŋ Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têj lau daêsam sêlic.

54 Têj ndoc ñgac bata siŋ-ŋga ti inj ndê lau naŋ sêyob Yisu sêmbo, naŋ sêlic tiyhô ti gêj hoŋ dinaj, dec sêtöc dau atu, ma sêšôm, “Yomandô! Ngac dec inj Anötö Atu!”

55 Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêj hoŋ dinaj. Nac lauwhê naŋ sêŋkuc Yisu akêj gamenj Galili-ŋga sêmeŋ, ma sem akiŋ inj.

56 Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbo

sêwhinj lauwhê dinaŋ.

*Josep kêŋ Yisu ndê ɣamlaŋ yêc hoc ɣasuŋ
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)*

⁵⁷ Lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ si daŋ in ɣgac ti lêlôm naŋ ndê ɣaê Josep, ma in meŋ akêŋ malac Arimatiya. Têŋ telha dinaŋ,

⁵⁸ in têŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ɣamlaŋ. Pailot gôlôc ma kêŋ yom têŋ in ndê lau siŋ-ɣga bu sêhu Yisu ndê ɣamlaŋ siŋ têŋ Josep.

⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ɣamlaŋ ma kêpaŋ si ɣa po ɣawasi daŋ.

⁶⁰ Ma in kôc sa gi ma kêŋ yêc in dau ndê sêhô, naŋ sêlêŋ gwananŋ su yêc hoc ɣalôm. Ma Josep kêpi hoc atu dan gi ndöc sê awha ahuc, goc kölhô gi.

⁶¹ Têŋ ndoc dinanŋ Maria Magadala lu awhê dan ɣaê Maria, sêndöc sêhô ɣamakê ma sêlic.

Lau siŋ-ɣga sêyob sêhô

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têŋ bêc naŋ lau Israel sêmasanŋ dau tu Sabat-ɣga, ma têŋ ɣagalansê dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêŋ Pailot si.

⁶³ Ma sêšôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom daŋ naŋ ɣgac tasanŋ dau sôm têŋ ndoc in mbo tali. In sôm bu mbac ndu ma tiŋambu bêc tö niŋga in oc tisa tiyham.

⁶⁴ Bocdinanŋ ndic atu lau bu sêyob sêhô e bêc tö niŋga su. Mboe in ndê ɣgacsêŋomi oc sêmeŋ ma sênenem kan in ndê ɣamlaŋ, ma sêšôm têŋ lau bu in tisa su. In kêsaу lau ma sôm bu in Mesaya dau, magoc ɣac bu sêkôm tasanŋ dau, oc hôc gêlêc tasanŋ naŋ in kôm ɣamata-ɣga, naŋ su.”

65 Goc Pailot sôm têj ñac, “Akôc lau siñ-ŋga sa andi, ma akêj ñac sêyob sêhô ñaŋga.”

66 Goc sêsa si ma sêsap hoc naŋ ti gatam sêhô-ŋga, naŋ dôj ñaŋga ña a ñakwi bu lau danj sêkac sa dom. Ma sêkêj lau siñ-ŋga sêyob.

28

*Yisu tisa
(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)*

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su, ma têj wake ñabêc ñamata-ŋga, Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria sêti têj bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhô dau.

2 Têj ndoc dinaj tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê anjela danj sip akêj undambê meŋ, ma kêpi hoc naŋ ndöc sê awha ahuc, naŋ su, goc pi gi ndöc ñahô.

3 Inj ndê ñawasi pô gamej gitôm sickac, ma inj ndê ñakwê sêp sambuc.

4 Têj ndoc lau siñ-ŋga sêlic inj, naŋ sêtöc dau atu ma sêntitec. Ma ñac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê.

5 Ma anjela dau sôm têj awhê lu, “Atöc daôm dom. Aö kayalê bu amlu aŋsalê Yisu naŋ sic inj ndu pi a gicso dau.

6 Inj mbo lec dom. Inj tisa su tôm inj sôm gwanaŋ su. Amenj alic gamej naŋ sêkêj inj yêc naŋ.

7 Goc ambu andi ñagahô, ma asôm têj inj ndê ñgacsêŋomi bu inj tisa akêj lau batê-ŋga su. Ma inj oc muŋ mac ndi mbo gamej Galili-ŋga. Yêc dindê mac oc alic inj. Kwahic dec aö gahoc yom dindec asê têj amlu, ma amlu aŋgô su.”

8 Têj ndoc dinaj awhê lu dau sêlhö si bu sêkêj ñawaê dau têj Yisu ndê ñgacsêŋomi. Injlu si ti atac

ηayham atu, magoc ηalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti sêmbo seŋ,

⁹ ma ηagahô Yisu hoc dau asê têŋ inlu ma hê mwäléc inlu. Goc inlu sêtigasuc inj ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc inj sip gahi ma sêmpinj inj.

¹⁰ Goc Yisu sôm têŋ inlu, “Atöc daôm dom. Andi ma asôm têŋ aneŋ asidôwai hoŋ bu sêtêŋ Galili sêndi, ma ηac oc sêlic aö yêc dindê.”

Lau siŋ-ŋga sêsôm Yisu tisa ηawaê

¹¹ Têŋ ndoc naŋ awhê lu dinaj sêmbo seŋ, naŋ lau siŋ-ŋga ηatô naŋ sêyob sêhô dau, naŋ sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Ma sêkêŋ ηawaê têŋ dabuŋsiga atu-tu, pi gêŋ hoŋ naŋ sêlic.

¹² Goc lau dabuŋsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasaŋ yom pi gêŋ dau. Ηac semlhi lau siŋ-ŋga ηa mone atu,

¹³ ma sêsôm têŋ ηac, “Mac asôm têŋ lau bu, ‘Têŋ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma inj ndê ηgacsêŋomi sêmeŋ, ma sem kaŋ inj ndê ηamlan.’

¹⁴ Ma Pailot bu ηgô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasaŋ yom awhiŋ inj, bu mac atap matôc sa dom.”

¹⁵ Bocdinaj lau siŋ-ŋga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-ŋga sêsôm têŋ ηac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-ŋga ηalôm, ma lau ηatô sêsôm e meŋ têŋ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têŋ ηgacsêŋomi

¹⁶ Têŋ ndoc dinaj ηgacsêŋomi 11 sêsa sêtêŋ lôc naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga si, gitôm Yisu sôm têŋ ηac muŋ su.

¹⁷ Têŋ ndoc sêlic inj, naŋ sêpôŋ haduc ma sêmpinj inj. Magoc ηac si lau ηatô atac lu-lu.

18 Goc Yisu tigasuc ɳac ma sôm, “Anötö kêŋ ɳaclai têŋ aö pi gêŋ undambê ti nom-ɳga hoŋ.

19 Bocdinaj atêŋ gameŋ hoŋ andi ma andôhôŋ lau e sêŋyalê aö ma sêkêŋ whinj aö. Aŋku ɳac anem Damba, Atu, ma Njalau Dabuŋ aŋgô.

20 Ma andôhôŋ ɳac bu daŋga wambu yom hoŋ naŋ aö gac atu mac. Ma aŋyalê pi ɳandô bu aö oc wambo wawhiŋ mac ɳapaŋ, e nom ɳatêm pacndê.”

**Anötö ndê Yom Lé̃sêm Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini**
copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7